E.T. A. HOFFMANN (1776-1822):

MESTARI KIRPPU

SATU KAHDEN YSTÄVÄN SEITSEMÄSTÄ SEIKKAILUSTA

ENSIMMÄINEN SEIKKAILU

Esittely

Jossa rakas lukija saa selkoa herra Peregrinus Tyssin elämästä niin paljon kuin hänelle on tarpeellista – Joululahjojen esittely kirjansitoja Lämmerhirtin luona Kalbächer-kujalla – Kaksi Alinea

Olipa kerran – vaan kuka kirjailija rohkenee aloittaa kertomuksensa noin näinä päivinä? - Joutavanpäiväistä! Pitkäveteistä! Niin kuuluu halukkaan, tai pikemminkin haluttoman lukijan huudahdus, lukijan, joka toivoo syöksyvänsä tarinaan heti *in medias res* kuten vanhan roomalaisen runoilijan viisas neuvo kuuluu. Hänestä tuntuu, kuin joku pitkäpiimäinen vieraileva luennoija, joka on juuri saapunut, alkaisi venytellä ja avata ääntään valmistautuen loputtomaan jaaritteluun, ja kiukkuisena hän sulkee kirjan, jonka hän on vasta äsken avannut. Kuitenkin läsnä olevan kirjailijan, Mestari Kirpun suurenmoisen tarinan kertojan mielestä tämä aloitus on erinomainen aloitus, suoraan sanottuna kaikkien aikojen paras, josta todisteena kaikkein parhaimmat tarinankertojat, nimittäin lastenhoitajat, vanhat eukot & jne. ovat kaikkina aikoina käyttäneet sitä hyvin edukseen; mutta koska jokainen kirjailija kirjoittaa päämääränään luetuksi tuleminen, hän – tahtoo jälleen sanoa edellä mainittu kertoja – ei missään nimessä halua riistää ystävälliseltä lukijalta riemua, joka seuraa lukijan todellista olemusta. Näin ollen hän kertoo heti, vailla enempää kaartelua, että samainen Peregrinus Tyss, jonka oudoista seikkailuista tämä tarina kertoo, ei ollut koskaan, yhtenäkään joulupäivänä, tuntenut sydämensä lyövän niin kiivaan riemuisan jännityksen vallassa, kuin juuri sinä samaisena, jolloin kertomus hänen seikkailuistaan alkaa.

Peregrinus odotti pimeässä kamarissa, aivan sen olohuoneen vieressä, jossa hänen oli määrä vastaanottaa joululahjansa. Siellä hän hiiviskeli varovaisesti edestakaisin, kuulosteli hieman ovella, ja sitten istuutui hiljaa nurkkaan ja silmät suljettuina hengitti sisäänsä marsipaanin ja piparkakkujen mystistä tuoksua, joka leijaili pyhästä huoneesta.

Sitten hänen lävitseen kulki suloisen taianomainen väristys, kun hän äkkiä silmät avattuaan häikäistyi nähdessään ovenraosta tunkeutuvien eloisten valonsäteitten tanssivan ylös ja alas seinällä.

Lopulta kuului pienen hopeakellon helähdys - kamarin ovi heilahti auki, ja Peregrinus rynnisti sisään, keskelle lepattavien jouluvalojen tulimerta. Aivan kivettyneenä, hän jäi seisomaan pöydän ääreen, jolle mitä upeimmat lahjat oli järjestetty kaikkein kauneimpaan järjestykseen, ja vain vaimea ”oh!” pääsi ulos hänen rinnastaan. Koskaan aiemmin joulupuu ei ollut kantanut yhtä upeaa satoa, kaikkia makeisia jotka nimeltä tunnetaan, niiden joukossa runsaasti kultaisia pähkinöitä, monta kultaista omenaa Hesperidien puutarhasta roikkui oksilla, jotka notkuivat herkkujen painosta. Parhaimpien lelujen, upeitten tinasotilaitten, tinametsästäjien, kuvakirjojen & jne. paljoutta ei käy edes kuvaileminen. Mutta kaikesta huolimatta hän ei tohtinut koskea edessään paljastuneeseen vaurauteen; hän saattoi vain yrittää voittaa ihmetyksensä, ja käsittää hyvän onnen kautta kaiken kuuluvan hänelle.

”Oi rakkaat vanhempani! Oi hyvä Aline!” - niin hän huudahti mitä suurimman ilon vallassa.

”Noh, pikku Peregrinukseni”, vastasi Aline. ”olenko onnistunut hyvin? Oletko todella riemuisa sydämesi pohjasta? Etkö katsoisi lähemmin näitä kauniita lahjoja? Etkö kokeilisi uutta keinuhevosta tai syleilisi sievää kettua?”

”Uljas ratsu”, sanoi Peregrinus, tarkastellen riimutettua keinuhevosta onnen kyyneleet silmissään - ”uljas ratsu, puhdasrotuinen arabialainen.” ja heti hän loikkasi ylpeän juoksijan selkään; mutta vaikka Peregrinus saattaisikin muutoin olla taidokas ratsastaja, tällä kertaa hän lienee tehnyt jonkin erheen, sillä villi Pontifer (se oli hevosen nimi) nousi pystyyn ja heitti hänet selästään, jättäen hänet mitä säälittävimmin sätkimään jalat ilmassa. Kuitenkin ennen kuin Aline, kuollakseen säikähtäneenä, kykeni ryntäämään hänen avukseen, Peregrinus nousi jälleen ylös ja tarrautui takapäätänsä nostelevan ja tiehensä karkaavan hevosen riimuun. Uudelleen hän nousi ratsaille, ja käyttäen kaiken voimansa ja ratsutaidon tuntemuksensa, hän sai villin eläimen niin järkiinsä, että se vapisi ja huohotti ja taipui myöntäen Peregrinuksen mestarikseen. Hänen noustua ratsailta, Aline johdatti nujerretun hevosen talliinsa.

Tuo joltisenkin raju ratsastus, joka oli aiheuttanut suuren metelin huoneessa, ja itse asiassa koko talossa, oli nyt ohi, ja Peregrinus istuutui pöydän ääreen, voidakseen rauhassa tarkemmin tutkia muita suurenmoisia lahjoja. Suuren riemun vallassa hän ahmaisi hieman marsipaania, samalla kun hän liikutteli erilaisten sätkynukkien raajoja, kurkisteli useiden kuvakirjojen sisältöä, järjesti armeijansa, jonka hän hyvästä syystä

ilmoitti voittamattomaksi, koska yhdelläkään hänen sotilaallaan ei ollut vatsaa, ja lopulta tarkasteli metsästysleluja. Hänen suureksi harmikseen, hän huomasi joukossa olevan vain kettu-jänisjahdin, ja että ratsukko-villisikajahti puuttui vallan. Sen olisi toki pitänyt olla siellä, mitä kukaan ei tiennyt Peregrinusta paremmin, sillä hän itse oli ostanut kaiken mitä suurimmalla huolellisuudella ja tarkkuudella.

Mutta seisahtakaa! - näyttää mitä tarpeellisimmalta varjella rakasta lukijaa niiltä virheiltä, joihin hän saattaisi syyllistyä, jos kertoja vain jatkaisi satunnaista juoruiluaan tajuamatta, että vaikka hän saattaa tietää näiden jouluaaton järjestelyiden tarkoituksen, asianlaita ei ole samoin hänen lukijallaan, joka saattaisi toivoa tietävänsä lisää asioista joita hän ei ymmärrä.

Kaikkein erehtynein olisi hän, joka kuvittelee, että Peregrinus Tyss oli lapsi, jolle lempeä äiti, tai joku toinen suuresti kiintynyt nainen, jota romanttisella tavalla kutsutaan Alineksi, olisi antanut joululahjoja – ei mitään sinne päinkään!

Herra Peregrinus Tyss oli iältään kuusineljättä vuotta, ja näin ollen ohittanut elämänsä parhaat vuodet. Kuusi vuotta sitten, hänen oli sanottu olevan komea mies; nyt häntä syystä kutsuttiin ulkomuodoltaan herraskaiseksi; mutta aina, niin ennen kuin nyt, olivat kaikki sitä mieltä, että hän käpertyi liikaa itseensä, ettei hän tuntenut elämää ja kärsi usein sairaalloisesta masennuksesta. Isät, joiden tyttäret olivat naimaiässä, ajattelivat, että päästäkseen masennuksestaan kelpo Tyss ei voisi keksiä parempaa konstia kuin mennä naimisiin; hänellä oli vapaus valita, eikä juuri pelkoa vastauksesta. Isien mielipiteet olivat varsinkin viimeistä huomautusta kohtaan erittäin myönteisiä, eritoten koska herra Peregrinus Tyss sen lisäksi, kuten sanottu, oli herraskainen ulkomuodoltaan, oli myös kohtalaisen omaisuuden haltija, jonka hänelle oli jättänyt hänen isänsä herra Balthasar Tyss, kunnioitettu kauppias. Neidot, jotka olivat jo ohittaneet suuren rakkauden päivät – tahtoo sanoa, jotka olivat vähintään kolme – tai neljäkolmatta vuotta – kun niin arvostettu mies esitti kysymyksen: ”Suvaitsisitteko suoda minulle kätenne, rakas?” harvoin tekivät muuta kuin vastasivat, posket punastuen ja katse maahan luotuna: ”Puhukaa vanhemmilleni, herra; myönnyn heidän toivomukseensa – minulla ei ole omaa valtaa päätökseen” - ja vanhemmat ristivät kätensä ja sanovat: ”Jos se on taivaan tahto, ei meillä ole mitään sitä vastaan, rakas poika.”

Mutta herra Peregrinus Tyss näytti karttavan ajatusta naimisiinmenosta. Sen lisäksi, että hän yleisesti vältteli seurapiirejä, hän selkeästi osoitti kummallisen omaperäisiä erityispiirteitä naisellista sukupuolta kohtaan. Kenen tahansa naisen pelkkä läheisyys sai hien kihoamaan hänen otsalleen, ja jos joku siedettävän viehättävä tyttö todella puhutteli häntä, hänet valtasi tuska joka kivetti hänen kielensä ja sai hänen jäsenensä vapisemaan

kuin kouristuksen vallassa. Ehkäpä siksi hänen vanha palvelijattarensa oli niin ruma, että siinä naapurustossa, missä herra Peregrinus Tyss eli, naiseen suhtauduttiin kuin luonnonhistorialliseen ihmeeseen. Musta, takkuinen, osin harmaantunut hiuspehko sointui hyvin punaisena verestäviin silmiin ja yhtä osuvat toisilleen olivat paksu kuparinkarvainen nenä ja kalpeat sinertävät huulet, tuoden mieleen näyn Blocksbergiltä; joten pari vuosisataa aiemmin hän olisi tuskin välttänyt rovion, sen sijaan, että nykyisin häntä pitivät sekä herra Peregrinus että naapurusto hyvänkaltaisena ihmisenä. Sellainen hän toden totta olikin, ja niin ollen voidaan hyvin suoda anteeksi, että hän lohdutti ja ravitsi ruumistaan useilla snapseilla päivän kuluessa, tai ehkä hiukan turhan usein otti lipastostaan suuren mustan japaninpuisen nuuskarasian, ja ruokki kunnianarvoisaa nenäänsä runsaalla annoksella puhdasta Oppenbacheria. Rakas lukija on tähän mennessä havainnut, että tämä merkittävä persoona oli samainen Aline, jonka asiana oli järjestää joululahjat. Taivas yksin tietää, mistä hän oli saanut Golkondan kuulun kuningattaren nimen!

Mutta jos isät toivoivatkin, että varakas miellyttävä herra Peregrinus Tyss olisi asettanut syrjään kauhunsa naisia kohtaan ja mennyt naimisiin vailla enempää vitkuttelua, ikääntyneet vanhatpojat sen sijaan sanoivat että hän teki oikein pysyessään poikamiehenä, sillä hänen luonteenlaatunsa ei ollut sovelias avioliittoon.

Kuitenkin oli onnetonta, että lausuessaan sanonnan ’luonteenlaatu’ hyvin useat ottivat kasvoilleen salaperäisen ilmeen; ja mikäli asiaa tiedusteltiin tarkemmin, annettiin hyvin selkeästi ilmi, että herra Peregrinus Tyss oli aika ajoin hivenen hassahtanut. Runsaslukuinen joukko, joka julkitoi tämän mielipiteen, edusti pääosin niitä, joiden mielestä suurella elämän polulla tuli kulkea järkevästi ja nöyrästi sinne minne nenä osoittaa; ja jotka mieluummin asettivat laput silmilleen ollakseen harhailematta tuoksuvaan pensaikkoon tai kukkivalle niitylle joka kukoistaa polun vieressä.

Oli kuitenkin totta, että Peregrinuksessa oli monia ominaisuuksia, joita ihmiset eivät voineet käsittää.

On jo mainittu, että hänen isänsä oli rikas ja kunnioitettu kauppias; kun vielä lisätään, että hän omisti upean talon Rossmarktilta, ja siinä talossa, aivan samassa kamarissa, jossa pikku Peregrinus oli aina saanut joululahjansa, otti ne nyt vastaan aikuinen Peregrinus, ei ole syytä epäillä, että tässä tarinassa kerrottujen outojen seikkailujen tapahtumapaikka on Frankfurt am Mainin juhlittu kaupunki. Hänen vanhemmistaan ei ole juuri muuta kerrottavaa, kuin että he olivat vaatimattomia rehellisiä ihmisiä, joista kellään ei ollut pahaa sanottavaa. Rajaton kunnioitus jota herra Tyss nautti pörssissä, johtui kahdesta seikasta: hän keinotteli aina hyvin ja varoen, kartuttaen

omaisuuttaan vähä kerrallaan, samalla kun hän ei koskaan tehnyt oletuksia, vaan pysyi yhtä vaatimattomana kuin aina eikä ylpeillyt omaisuudellaan, joka ilmeni siitä, ettei hän käyttänyt siitä pienintäkään osaa antamalla maksuajan pidennystä maksukyvyttömille velallisille, jotka olivat vajonneet perikatoon, vaikkapa se olisikin ollut ansaittua.

Pitkän aikaa herra Tyssin liitto oli hedelmätön, kunnes lopulta, lähes kahdenkymmenen vuoden jälkeen, rouva Tyss ilahdutti miestään hienolla pullealla pojalla, joka muistutti elävästi mestari Peregrinus Tyssiä. Vanhempien rajattoman ilon saattoi vain kuvitella, ja Frankfurtin asukkaat puhuivat kauan vanhan Tyssin järjestämistä upeista ristiäisistä, joissa jaloin reininviini oli virrannut kuin kruunajaisissa. Minkä vielä voi jälkikäteen lisätä herra Tyssin kunniaksi, että hän kutsui ristiäisiin myös muutamia ihmisiä, jotka vihamielisyyden vallassa olivat häntä loukanneet; eikä vain heitä, vaan myös niitä, joille hän uskoi tehneensä vääryyttä, joten juhla oli rauhan ja sovun täyttymys.

Mutta voi! Hyvä mies ei voinut kuvitella että samainen lapsi, jonka syntymä oli tuottanut hänelle niin paljon riemua, olisi pian syy suruun.

Jo alusta alkaen nuori Peregrinus osoitti perin merkillisiä taipumuksia. Kun hän oli itkenyt yötä päivää keskeytyksettä joitakin viikkoja, ilman että hänestä kyettiin löytämään mitään ruumiillista vikaa, hän yht'äkkiä ryhtyi aivan hiljaiseksi, aivan kuin turtuneena liikkumattomaan tunteettomuuteen. Hän ei näyttänyt kykenevän pienimpääkään ilmeeseen, pienet kasvot eivät kurtistuneet iloon eikä suruun. Hänen äitinsä väitti, että hän muistutti vanhaa kirjanpitäjää, joka oli kaksikymmentä vuotta istunut takahuoneessa suuren tilikirjan edessä, kasvoillaan sama eloton ilme, ja hän itki katkeria kyyneliä pienen automaatin vuoksi.

Lopulta rouva kummitäti keksi hyvän ajatuksen ja toi Peregrinukselle kauhtuneen, ja, totta puhuen, hyvin ruman harlekiinin. Lapsen silmät syttyivät kummalliseen loisteeseen, suu muodosti lempeät hymyn, hän tarttui sätkynukkeen, ja heti kun se ojennettiin hänelle, halasi sitä lempeästi. Sitten hän jälleen katsoi pikku-ukkoon niin älykkäästi ja puhuttelevasti, että vaikutti kuin hänessä olisi herännyt järki ja tunteet, ja suuremmalla voimalla kuin oli tapana hänen ikäiselleen. ”Hän on liian viisas”, lausui kummitäti, ”teille pidettäväksi. Katsokaa vain hänen silmiään; hän ajattelee jo enemmän kuin ikäisensä pitäisi.”

Tämä huomautus lohdutti suuresti vanhaa kauppiasta, joka oli jossain määrin pohtinut siittäneensä vähä-älyisen niin monen vuoden turhan odotuksen jälkeen. Kuitenkin pian hänellä oli edessään uusia ongelmia; tarkoittaen että vaikka oli jo aikaa sitten ohittanut iän, jolloin lapset tavanomaisesti alkavat puhua, ei Peregrinus ollut vielä lausunut tavuakaan. Pojan olisi voinut kuvitella olevan kuuro, mutta hän usein tuijotti henkilöä, joka

puhui hänelle hyvin kiinteästi, osoittaen ilmeellään tuntevansa niin surun kuin riemunkin, ettei vikaa voinut löytyä hänen kuulostaan sen enempää kuin ymmärryksestä.

Sillä välin hänen äitinsä oli havainnut, että se mitä vanha hoitaja oli kertonut, piti paikkansa. Öisin, kun poika makasi vuoteessaan, ja kuvitteli, ettei kukaan kuullut, hän lausui itsekseen sanoja, ja jopa kokonaisia lauseita niin virheettömästi, että moinen täydellisyys saattoi olla vain pitkän harjoittelun tulos. Taivas on lahjoittanut naisille tietyn hienotunteisuuden tunnustella ihmisluonnetta kun se kasvun myötä kehittyy, josta syystä, lapsen ensimmäisten kasvuvuosien ajan, he ovat parhaita opettajia. Tämä huomioon ottaen, rouva Tyss ei aikonut paljastaa lapselle mitä oli kuullut, tai pakottaa häntä puhumaan, hän mieluummin aikoi auttaa asiaa paljon ovelimmin keinoin, niin ettei pojan enää pitäisi pitää kätkössä kaunista puhelahjaansa, vaan hitaasti mutta varmasti paljastaisi sen kaikkien ällistykseksi. Silti poikaan jäi asumaan pysyvä puheen karttaminen, ja hän oli mielissään kun hänet jätettiin yksin hiljaisuuteen.

Niin herra Tyss vapautui kaikesta huolesta mitä kielen liikkeisiin tulee, vain saadakseen paljon enemmän huolta ja harmia myöhemmin. Kun Peregrinus oli kasvanut vanhemmaksi ja hänen olisi pitänyt olla vakaa oppilas, vaikutti kuin hänen päähänsä ei iskostuisi mitään ilman hankalinta kiertotietä. Hänen lukemisensa ja kirjoittamisensa laita oli aivan samoin kuin hänen puhumisensa; ensin hän ei vaikuttanut lainkaan saavan kiinni jutun juuresta, ja yht'äkkiä hän teki kaiken hienosti ja yli kaikkien odotusten. Peregrinus oli tasainen, hyvätapainen ja uuttera, ja silti häneen ei voinut soveltaa mitään systemaattista opetusta; hän ymmärsi ainoastaan sen, joka osui yhteen hänen älykkyytensä kanssa; kaikki muu liukui hänestä jättämättä jälkeäkään; ja mikä sopi hänen älykkyyteensä, oli suurenmoisuus – kaikki sen kaltainen kiihdytti hänen mielikuvitustaan; suurenmoisuudessa hän eli ja kukoisti. Kuten esimerkiksi, kun hän kerran sai lahjaksi melkein koko seinän peittävän luonnoksen Pekingistä, jossa näyttäytyivät kadut, talot & jne. Katsellessaan tuota tarunhohtoista kaupunkia, ihmeellistä kansaa joka täytti sen kadut, Peregrinuksesta tuntui kuin taikaiskusta hän olisi siirtynyt toiseen maailmaan, jonne hän olisi asettunut asumaan. Kuumeisella tarmolla hän tarttui kaikkeen, mikä soi hänelle tietoa Kiinasta, kiinalaisista ja Pekingistä; ja löytäessään jostain kuvauksen kiinalaisista äänteistä, hän onnistui lausumaan ne ohjeitten mukaisesti, kauniilla messuavalla äänellä; hän jopa onnistui, paperisaksien avulla, antamaan hienoille pellavaisille vuodevaatteilleen niin kiinalaisen leikkauksen kuin mahdollista, jotta hänellä olisi ollut riemu astella Pekingin kaduilla sen muodin mukaisesti. Mikään muu ei kiinnittänyt hänen huomiotaan – hänen opettajansa suureksi harmiksi, tämän ollessa juuri valmistautunut tutustuttamaan pojan hansakauppiaiden historiaan, herra Tyssin nimenomaisen toiveen mukaisesti; mutta vanha

herra totesi surukseen, ettei Peregrinusta saanut pois Pekingistä, joten hän tyytyi tuomaan Pekingin pois pojan huoneesta.

Tyss vanhempi oli aina pitänyt pahana enteenä että Peregrinus, pienestä pojasta asti, oli asettanut helmitaulun dukaattien edelle, ja osoittanut selkeää välinpitämättömyyttä suuria kultasäkkejä, pääkirjoja ja kirjanpitoa kohtaan. Mutta kaikkein merkillisintä oli, ettei hän koskaan kyennyt lausuman sanaa ”raha” ilman että hänen hampaansa olivat puristuneet yhteen, ja äänne kuulosti aivan samalta kuin joku olisi raapinut lasilevyä veitsenterällä. Niinpä herra Tyss ei voinut kuin myöntää, ettei hänen pojastaan ollut kauppiaaksi, ja vaikka hän oli toivonut pojan seuraavan hänen jälkiään, hän oli luovuttanut asian suhteen toivoen sen sijaan, että Peregrinus onnistuisi hankkimaan toiveittensa mukaisen toimen. Hänen periaatteittensa mukaisesti myös kaikkein rikkaimmillakin tuli olla työ, ja sen tuottama turvattu elämä; ihmiset vailla tointa olivat hänelle kammotus, ja juuri moiseen ei-toimeliaisuuteen hänen poikansa oli kallellaan, kiitos kaiken sen tiedon, jonka hän oli koonnut elonsa aikana, ja joka lojui sikin sokin hänen aivoissaan. Tämä olikin herra Tyssin suurin ja raskain huolenaihe. Peregrinus ei halunnut tietää mitään todellisesta maailmasta, Tyss vanhempi eli ainoastaan siinä; seurauksena tästä ei voinut olla kuin mitä vanhemmaksi Peregrinus kasvoi, sitä syvempi juopa syntyi isän ja pojan välille aiheuttaen mielipahaa äidille, joka käsitti, että Peregrinukselle, hyväntahtoiselle, jumalaa pelkäävälle ja pojista parhaimmalle, elämä oli haihattelua ja unelmaa, eikä hän voinut ymmärtää miksi hänen aviomiehensä halusi pakottaa pojan tiettyyn ammattiin.

Kokeneiden ystävien neuvosta, Tyss lähetti poikansa Jenan yliopistoon, mutta kun hän kolmen vuoden jälkeen palasi, vanha mies karjui täynnä kiukkua ja harmistusta: ”Enkö minä tiennyt sitä? Uneksija-Hans lähti, Uneksija-Hans tuli takaisin!” Ja siinä hän oli täysin oikeassa, sillä opiskelija oli pysynyt muuttumattomana. Silti hän ei luopunut toivosta saada rappeutunutta Peregrinusta tolkkuihinsa, ajatellen,että jos poika pakotettaisiin töihin, hän ehkä saattaisi muuttaa mielensä ja jopa nauttia siitä. Tämä mielessään hän lähetti pojan Hampuriin, mukanaan tehtävät jotka eivät tarvinneet mitään erityistä liikeasioiden osaamista, ja lisäksi luovutti hänet kauppiasystävänsä käsiin, jonka oli määrä uskollisesti opastaa häntä kaikessa.

Peregrinus saapui Hampuriin, luovuttaen isänsä ystävän käsiin ei ainoastaan suosituskirjeen, mutta myös kaikki muut paperit, jotka liittyivät hänen tehtäviinsä, ja välittömästi katosi teille tietymättömille, kukaan ei osannut sanoa minne. Niinpä ystävä kirjoitti herra Tyssille:

”Olen täsmällisesti vastaanottanut kunnianarvoisen kirjeen koskien – poikanne kädestä. Kyseinen henkilö ei kuitenkaan ole näyttäytynyt sen koommin, vaan jättänyt Hampurin välittömästi, täyttämättä tehtäviään. Pippurit tuottavat heikosti; puuvilla käy hyvin kaupaksi; kahvin suhteen kysyntää on ainoastaan keskipaahdosta; mutta toisaalta melassi on pitänyt hintansa suotavan korkealla; ja indigon suhteen on jatkuvasti lupa odottaa hyvää tulosta. Minulla on ilo ja kunnia & jne.”

Kyseinen kirje olisi syössyt herra Tyssin ja hänen puolisonsa suureen ahdinkoon, ellei saman postin mukana olisi saapunut kirje heidän kadonneelta pojaltaan, jossa hän pahoitteli mitä masentunein tuntein, että hänen oli ollut täysin mahdotonta ottaa vastaan tointa isänsä toiveitten mukaisesti, ja että hän tunsi vastustamatonta kaihoa kaukomaita kohtaan, joilta hän toivoi voivansa palata vuoden sisällä nykyistä onnellisempana ja iloisempana.

”Onkin hyvä”, sanoi vanha mies, ”että junkkeri katseleekin maailmaa ympärillään, se ravistelee hänet hereille päiväunistaan.” - - Ja kun Peregrinuksen äiti ilmaisi huolensa, että poika oli lähdössä pitkälle matkalle, vailla rahaa eikä huolimattomuuksissaan ollut kirjoittanut heille, minne hänen tiensä veisi, vanha herra vastasi nauraen: ”Jos poika on rahan tarpeessa, hän saa sitä nopeammin tuntuman oikeaan maailmaan; ja jos hän ei olekaan kertonut, minne on matkalla, hän tietää silti mistä hänen kirjeensä löytävät *meidät.*

Jäi ikuiseksi arvoitukseksi minne Peregrinuksen matka oli suuntautunut: jotkut kertoivat hänen käyneen kaukaisessa Intiassa, jotkut sanoivat hänen vain kuvitelleen koko asian; joka tapauksessa oli varmaa, että hän oli taittanut pitkän taipaleen, sillä matka ei kestänyt vuotta, kuten hän oli vanhemmilleen luvannut, vaan vasta kolmen täyden vuoden kuluttua hän palasi Frankfurtiin jalan, silmin nähden kurjassa kunnossa.

Hän löysi isänsä talon suljettuna, eikä sisällä näyttänyt liikkuvan ketään, vaikka hän kuinka kolkutti ja soitti ovikelloa. Lopulta paikalle saapui pörssissä työskennellyt naapuri, jolta Peregrinus heti tiedusteli, oliko herra Tyss matkoilla? Tämän kysymyksen kuultuaan naapuri kavahti kauhistuneena taapäin ja huudahti, ”Herra Peregrinus Tyss? Tekö se olette? Oletteko viimein palannut? Ettekö te tiennyt?”

Jo riittää- - Peregrinus sai kuulla, että hänen poissa ollessaan hänen vanhempansa olivat kuolleet, toinen toisen jälkeen; että viranomaiset olivat ottaneet haltuunsa hänen perintönsä, ja julkisesti kuuluttaneet häntä, jonka sijainnista ei kukaan ollut tietoinen, palaamaan Frankfurtiin ja ottamaan haltuunsa isänsä omaisuuden.

Peregrinus seisoi yhä naapurinsa edessä kykenemättä lausumaan sanaakaan. Ensi kertaa elämän tuska viilsi hänen sydäntään, ja hän näki raunioina sen kirkkaan kauniin

maailman, jossa hän oli niin riemulla vaeltanut. Naapuri havaitsi pian, että hän oli täydellisen kykenemätön tarttumaan pieneenkään tilanteen vaatimaan asiaan; siispä mies kuljetti Peregrinuksen kotiinsa, ja otti itse asiakseen hoitaa kaiken suurella tarmolla, niin että jo samaisena iltana Peregrinus asui jälleen vanhempiensa talossa.

Uupuneena ja tuntien ennen kokematonta lohduttomuuden tunnetta hän vajosi syvälle isänsä nojatuoliin, joka oli vanhalla paikallaan, kun ääni lausui: ”On hienoa, että olette palannut, rakas herra Peregrinus; mutta voi, kunpa olisitte tulleet aikaisemmin.”

Peregrinus katsahti ylös ja näki suoraan edessään vanhan naisen, jonka hänen isänsä oli ottanut palvelukseensa koska uskomattoman rumuutensa takia tämä ei kyennyt saamaan tointa muualta; nainen oli ollut pienen Peregrinuksen hoitaja, eikä jättänyt taloa sen koommin. Pitkän aikaa hän tuijotti naista, ja lopulta lausui hymyillen merkillisesti: ”Sinäkö se olet, Aline? - Eikö totta, että vanhemmat elävät vielä?” Ja tämän lausuttuaan hän nousi ylös, kulki halki jokaisen huoneen, tutkaili jokaista tuolia, jokaista pöytää ja jokaista taulua, ja lausui sitten tyynesti: ”Kyllä, kaikki on juuri niin kuten lähtiessäni, ja niin se tulee myös olemaan.”

Siitä hetkestä lähtien Peregrinus omaksui sen eriskummallisen elämän, josta kerrottiin aivan tarinan alussa. Eristäytyen kaikista seurapiireistä, hän eli ikääntyneen seuralaisensa kera suuressa tilavassa talossa mitä syvimmän yksinäisyyden vallassa: hieman myöhemmin hän vuokrasi muutaman huoneen vanhalle miehelle, joka oli ollut hänen isänsä ystävä. Kyseinen mies tunsi ihmiskuntaa kohtaan yhtä suurta vastenmielisyyttä kuin Peregrinus. Suurin syy siihen, että nuo kaksi tulivat hyvin toimeen keskenään, oli etteivät he koskaan tavanneet.

Neljää perhejuhlaa Peregrinus kunnioitti tinkimättömällä juhlallisuudella: ne olivat hänen isänsä ja äitinsä syntymäpäivät, pääsiäinen ja hänen oma ristiäispäivänsä. Näinä hetkinä Alinen oli määrä kattaa pöytä yhtä monelle hengelle kuin hänen isänsä olisi kutsunut, ja tarjota samat ruoat ja viinit kuin näissä tilaisuuksissa oli tapana. Luonnollisesti pöytään asetettiin samat hopeat, samat lautaset, samat lasit kuin taannoin oli käytetty tavalla, jota oli noudatettu menneinä vuosina. Peregrinus piti perinteisistä tavoista kiinni tiukasti. Oliko pöytä katettu? Yksin hän istui alas, söi ja joi hiukan, kuunteli vanhempiensa ja kuviteltujen vieraitten välistä keskustelua ja vastasi vaatimattomasti tähän tai tuohon kysymykseen, jonka joku seurueesta oli hänelle esittänyt. Työnsikö hänen äitinsä tuolin taapäin? Myös hän nousi toisten lailla, ja hyvästeli kaikki mitä kohteliaimmin. Siiten hän vetäytyi kauimmaiseen kamariin, ja Alinen tunnolle jäi viinien paljouden ja monien koskemattomien ruokalajien jakaminen köyhille, tehtävä jonka uskollinen palvelija isäntänsä käskystä toteutti tavoilleen uskollisena huolellisesti. Kahden syntymäpäivän

valmistelut Peregrinus aloitti poikavuosiltaan perityllä tavalla, hyvin varhain vieden kauniin kukkakranssin huoneeseen, jossa hänen vanhemmillaan oli tapana nauttia aamiaista, ja lausuen ääneen runoja, joita hän oli opetellut ulkoa tilannetta silmällä pitäen. Ristiäispäivänään hän ei luonnollisestikaan voinut istua pöydän ääressä, ollen aivan juuri syntynyt; siksipä jäi Alinen tehtäväksi huolehtia kaikesta, tarkoittaen kutsua vieraita nauttimaan lasillinen, ja yleisen sanonnan mukaan, tehdä kunniaa pöydälle, muutoin kaikki kulki kuin muissakin juhlissa. Mutta näiden lisäksi Peregrinuksella oli vielä yksi juhla vietettävänään, tai ennemminkin pyhä ilta, ja se oli jouluaatto lahjoineen, ilta joka oli tuottanut enemmän riemua hänen poikavuosinaan kuin mikään muu.

Aivan itse hän järjesteli jouluvalojen kirjon, leikkikalut, makeiset, samoin kuin hänen vanhempansa olivat tehneet hänen ollessa poikanen; ja jotka viimein esiteltiin ja jaettiin tavalla, jonka ystävällinen lukija on jo saanut selville.

”Hyvin ikävää”, sanoi Peregrinus tutkailtuaan lahojaan tovin, ”hyvin ikävää, että ratsukko-villisikajahti puuttuu. Missä ihmeessä se voi olla? Ah, ehkä tässä!” - Sillä hetkellä hän sieppasi käteensä pienen laatikon, joka oli yhä avaamaton ja avasi sen hätäisesti, odottaen näkevänsä kadoksissa olevan aarteen. Mutta avattuaan hän huomasi sen olevan tyhjän, ja kavahti kuin äkillisen pelon vallassa. - ”Kummallista!” hän mutisi itsekseen, ”kummallista! Mitä tässä laatikossa piilee? Aivan kuin jotain pelottavaa, jota silmäni oli liian hidas havaitsemaan, olisi hypännyt sieltä kimppuuni.

Aline, asiaan häneltä tiedustellessa, vakuutti, että hän oli löytänyt rasian muiden joukosta ja yrittänyt kaikin tavoin turhaan avata sitä; niinpä hän oli uskonut, että vain hänen herransa käsi voi avata sen. ”Kummallista”, toisti Peregrinus, ”perin kummallista – ja juuri siitä jahdista olin niin erityisen mielissäni; toivon, ettei tämä tarkoita mitään pahaa! - Mutta kuka, ja vielä jouluaattona, kujeilisi moisella tavalla vailla mitään syytä? Aline, nouda minulle kori.” Asiaankuuluvasti Aline toimitti suuren valkoisen korin, johon Peregrinus huolellisesti pakkasi leikkikalut, makeiset, kuusenkoristeet, otti korin kainaloonsa, nosti suuren joulukuusen olalleen ja lähti tiehensä.

Herra Tyssin lempeä ja rakastettu tapa oli yllättää vähävarainen perhe, jossa hän tiesi olevan lapsia, kokonaisella joululahjojen vyöryllä, sillä minkä hän oli hankkinut, ja vaipua joksikin tunniksi unelmoimaan lapsuutensa onnellisista ajoista. Sitten, lasten riemun ollessa ylimmillään, hän poistui hiljaa ja vaelsi puolen yötä kaduilla, vajoten syviin mietteisiin, rinnassa sykkivän tunteen jättämättä häntä rauhaan ja oman kodin tuntuessa kuin hautakammiolta, johon hän oli haudannut kaiken riemunsa. Tällä kertaa hänen joululahjansa olivat osoitetut köyhän kirjansitojan, Lämmerhirt nimeltään, lapsille,

kirjansitojalle, joka oli osaava ja ahkera mies, joka oli pitkään työskennellyt hänelle, ja jonka kolmeen lapseen hän oli hyvin tutustunut.

Kirjansitoja, Lämmerhirt, asui kapean talopahasen ylimmässä kerroksessa Kallbächer-kujalla; ja talvimyrskyn ulvoessa ja raivotessa, ja lumen ja nuoskan sataessa kaatamalla, on helppo ymmärtää, ettei Peregrinus tavoittanut määränpäätään vailla vaikeuksia. Ikkunan takaa tuikki muutama valopahanen; vaikeuksin hän kiipesi ylös kapeita portaita, kolkutti ovelle ja huudahti: ”Avatkaa! Avatkaa! Joulu jakaa lahjojaan kaikille hyville lapsille!”

Kirjansitoja avasi oven hälyyttyneenä, ja vasta hetken tutkiskelun jälkeen hän tunnisti Peregrinuksen, joka oli aivan lumen peittämä.
”Kunnioitettava herra Tyss!” hän huudahti aivan ällistyneenä, ”kuinka taivaan nimessä osakseni lankeaa moinen kunnia jouluaattona?”

Kunnioitettava herra Tyss ei kuitenkaan sallinut hänen jatkaa, vaan kutsuen: ”Lapset! Lapset ! Huomio! Joulu on suova lahjojaan” - hän astui kääntöpöydän ääreen ja alkoi purkaa paketteja koristaan; suuren joulukuusen, joka tippui vettä, hän oli kuitenkin pakotettu jättämään oven ulkopuolelle. Kirjansitoja ei vieläkään kyennyt käsittämään, mitä tämä kaikki tarkoitti; hänen vaimonsa joka tapauksessa, kuten tavallista, käsitti paremmin, sillä hän hymyili Peregrinukselle kyynelehtien vaiti, samalla kun lapset seisoivat matkan päässä ahmien katseillaan joka ikistä lahjaa, kun ne avattiin kääreistään, usein kykenemättömänä pidättämään ihastuksen ja hämmästyksen huudahdusta. Lopulta Peregrinus oli taiten jakanut ja osoittanut lahjat oikeamielisesti oikean ikäiselle lapselle, sytyttänyt kaikki valot ja lausui: ”Niin, niin, lapset! - tämän on joulu suonut teille!” He eivät voineet uskoa, että kaikki tämä olisi heidän, he kiljuivat ilosta ja hyppelehtivät, ja riemuitsivat; kun heidän vanhempansa valmistautuivat kiittämään hyväntekijäänsä. Mutta juuri tätä kiitollisuudenosoitusta Peregrinus pyrki aina välttämään, ja siksipä hän toivoi, kuten tavallista, kykenevänsä hiipimään pois ääneti. Tämä mielessään hän kulki kohti ovea, kun se äkkiä aukesi, ja jouluvalojen kirkkaassa hehkussa hänen edessään seisoi nuori neito upeassa asussa.

Kun kirjailija ottaa asiakseen kuvailla lukijalleen tarkasti tuon tai tämän tarinansa kaunokaisen, se harvoin päättyy hyvin – kertoen henkilönsä muodon, koon, puvustuksen, hiukset, silmien värin; paljon parempi ajatus on esitellä hahmo kokonaan kerralla ja jättää moiset yksityiskohdat. Myös tässä tapauksessa olisi aivan riittävää sanoa, että neito, joka joutui vastatusten hätkähtäneen Peregrinuksen kanssa, oli epätavallisen kaunis ja lumoava, ellei olisi ehdottoman tarpeen mainita tiettyjä erityispiirteitä, joita tällä pikku neidillä oli.

Hän oli pienikokoinen, ja todellakin hivenen liian pieni, mutta samanaikaisesti sievän ja elegantin sopusuhtainen. Hänen kasvonsa, muuten täysin kaunismuotoiset ja ilmeikkäät, vaikuttivat kuitenkin oudoilta ja silmiinpistäviltä silmien ollessa epätavallisen suuret, ja tummien kapeitten kulmakarvojen sijaitessa tavallista ylemmällä otsassa. Pikku hahmo oli pukeutunut, tai pikemminkin koristautunut kuin hän olisi juuri tullut juhlista. Juhlava diadeemi loisti vasten hänen korpinmustia kiharoitaan, taidokas pitsi vain puoliksi verhosi hänen miehustansa ja hänen hoikka vartalonsa oli tiukkaan kiedottu mustaan keltaraitaiseen paksuun silkkipukuun, joka laskeutui taitteina niin alas, että näkyviin jäi juuri ja juuri valkoisiin kenkiin kätkeytyneet pienet sievät jalat, kun taas hihat olivat juuri sopivan pituiset ja käsineet sopivan lyhyet jättääkseen näkyville parin mitä häikäisevämpiä käsivarsia. Paksu kaulakoru ja hehkuvat korvarenkaat täydensivät kokonaisuuden.

Kuten voi olettaa, kirjansitoja oli yhtä ällistynyt kuin Peregrinus – myös lapset hylkäsivät leikkikalunsa ja tuijottivat muukalaista suut apposen auki; kun taas naiset, tiedetysti, hämmästyvät kaikkein vähiten kohdatessaan jotain tavatonta, ja myös nopeimmin saattavat itsensä ajan tasalle, joten myös tässä tapauksessa kirjansitojan vaimo sai puhelahjansa takaisin kaikkein nopeimmin ja kysyi: ”Kuinka voin olla avuksi arvon neidille?”

Tämän kuultuaan muukalainen astui sievästi huoneeseen, ja kauhistunut Peregrinus olisi käyttänyt tilannetta hyväkseen paetakseen pikaisesti, mutta neito tarttui häneen molemmin käsin, lausuen hennolla pehmeällä äänellä: ”Onni on ollut siis minulle myötäinen! Olen löytänyt sinut! Oi Peregrinus, rakkain Peregrinukseni, mikä ihana kohtaaminen!”

Näin lausuttuaan hän kohotti oikeaa kättään, niin että se kosketti Peregrinuksen huulia, tämän näin ollen pakotettu suutelemaan sitä, vaikkakin hän tunsi kylmän hien valuvan otsallaan. Neito irrotti molemmat kätensä, ja Peregrinus toivoi voivansa paeta, mutta hän tunsi olevansa kuin lumouksen vallassa eikä voinut liikahtaakaan --- aivan kuin kalkkarokäärmeen silmän jähmettämä pieni poloinen saalis.

”Salli minun”, sanoi neito, ”myös ottaa osaa tähän kauniiseen juhlaan, jonka sinä, rakas Peregrinus, olet niin jalosti ja suurella hyvyydellä tuottanut lapsille. Salli myös minun lahjoittaa siihen osani.”

Pienestä käsivarrellaan keinuvasta korista, jota kukaan ei ollut tätä aiemmin huomannut, hän nosti esiin kaikenlaisia leikkikaluja, järjesti ne pöydälle korealla tavalla, haki lapset luokseen ja osoitti kullekin hänelle tarkoitetun lahjan, ja näin tehdessään liikkui niin kepeästi, ettei mikään olisi voinut olla miellyttävämpää. Kirjansitoja uskoi uneksivansa,

mutta hänen vaimonsa nauroi viekkaasti olettaen Peregrinuksen ja muukalaisen välillä olevan aivan tietty yhteys.

Vanhempien yhä hämmästellessä ja lasten riemuitessa, neito istuutui vanhalle kuluneelle sohvalle vetäen viereensä herra Peregrinuksen, joka, toden nimessä, oli itsekään tuskin varma, oliko hän enää sama henkilö. Sitten neito kuiskasi vienosti hänen korvaansa, ”Rakas, rakas Peregrinukseni, kuinka iloiseksi, kuinka onnelliseksi tunnenkaan itseni vierelläsi!” – ”Mutta, arvon neiti”, änkytti Peregrinus, ”kunnioitettava neiti---.” Ja aivan äkkiä, vieraan huulet olivat niin lähellä hänen omiaan, että ennen kuin hän oli ajatellut niiden suutelemista, hän oli jo tehnyt sen. Siispä lienee helppoa kuvitella, että tapahtuneen johdosta hän menetti vähäisetkin puheenlahjat.

”Rakkain ystäväni”, jatkoi neito, asettuen niin lähelle Peregrinusta, että hän lähes istui tämän sylissä-- ”rakas ystäväni, tiedän mikä painaa sinua; tiedän mikä on niin koskettanut herkkää sydäntäsi tänä iltana. Mutta ole huoleti, sen minkä olet menettänyt, sen mitä et koskaan uskonut enää löytäväsi – katso, minä tuon sen sinulle.”

Näin lausuttuaan hän otti koristaan pienen puisen laatikon ja ojensi sen Peregrinukselle. Sen sisällä oli jahtilelu, jota hän oli jouluisesta lahjapöydästään kaivannut. Olisi hankalaa kuvata tunteita, jotka nyt poukkoilivat ja risteilivät hänen rinnassaan.

Vieraan neidon koko olemuksessa, huolimatta hänen koreudestaan ja rakastettavuudestaan, oli silti jotain yliluonnollista, sillä jopa ne, jotka eivät tunteneet Peregrinuksen kauhua naisia kohtaan, olisivat silti kokeneet kylmiä väreitä suonissaan; siispä poloinen Peregrinus koki syvän kauhun tunteen, ollen jo ennestään riittävän liikutuksen vallassa, neidon laveasti selostaessa kaiken mitä hän oli tehnyt syvimmän yksityisyyden vallassa. Silti, kun hän nosti katsettaan ja kohtasi silkkisten luomien alta välähtävän tumman kirkkaan silmäparin katseen – kun hän tunsi ihastuttavan olennon suloisen henkäyksen ja käsien sähköisen lämmön – silti, vaikkakin kauhuissaan, hänessä heräsi sanomattomien toiveitten kaipuu, jollaista hän ei ollut koskaan kokenut. Ensimmäistä kertaa hänen koko elämänsä, hänen puuhastelunsa joululahjojen parissa tuntui naurettavalta ja lapselliselta, ja häntä hävetti, että täysin vieras tiesi asiasta; mutta kuitenkin tuntui, kuin neidon olemassaolo olisi elävä todiste siitä, että joku ymmärsi häntä kuin kukaan ei aiemmin koko maailmassa ollut ymmärtänyt, ja saadakseen hänet asiasta vakuuttuneeksi, ohjasi häntä kaikkein täydellisimmällä tunteenhienoudella. Hän päätti vaalia rakasta lahjaa ikuisesti, koskaan sitä käsistään laskematta; ja ollen aivan poissa tolaltaan hänet vallinneen tunteen vallassa, hän painoi rasian lujasti rintaansa vasten.

”Ihastuttavaa!” mutisi neito. ”Minun lahjani miellyttää sinua! Voi, rakkain Peregrinus, siispä haaveeni, ennakkoaavistukseni, eivät ole minua pettäneet!”

Herra Tyss palasi jotakuinkin tolkkuihinsa ollen kyvykäs lausumaan mitä tavanomaisimmin ja etäisimmin: ”Mutta, korkeasti kunnioitettu neito, jos vain tietäisin, kenen kanssa minulla on kunnia---”

”Leikkisä mies”, sanoi tuntematon, hellästi taputtaen miehen poskea, ”luulottelee, ettet tunne uskollista Alineasi! Mutta nyt on tullut aika jättää kelpo väki riemuitsemaan keskenään. Seuratkaa minua, herra Tyss.”

Kuullessaan nimen Aline, Peregrinus luonnollisesti ajatteli vanhaa palvelijatartaan, ja hänestä tuntui, kuin hänen päässään olisi pyörinyt tuulimylly.

Vieras Aline jätti perheelle mitä ystävällisimmät ja koreimmat jäähyväiset, samalla kun kirjansitoja, hämmästyneenä ja kunnioittavana kykeni ainoastaan änkyttämään jotain sekavaa; mutta lapset suhtautuivat häneen kuin vanhaan tuttuun, ja vaimo lausui: ”Sellainen kiltti ja komea mies kuin te olette, herra Tyss, ansaitsette hyvinkin rinnalleen noin kauniin ja suopean morsiamen joka, vieläpä näin myöhäisellä kellonlyömällä, avustaa teitä hyväntekeväisyyden töissä. Onnittelen teitä sydämeni pohjasta.”-- Vieras neito kiitti häntä tunteellisesti, painottaen, että hänen hääpäivänsä tulisi olemaan suuri juhla myös perheelle; ja sitten, kieltäytyen kaikista huomionosoituksista, otti pöydältä joululyhdyn valaistakseen tietänsä portaissa.

On helppo kuvitella, mitä kaikkea Peregrinus tunsi sisimmissään, neidon nojatessa hänen käsivarteensa – ”Saattakaa minut, herra Tyss” – siis, hän ajatteli itsekseen, alas portaita vaunuille jotka odottavat oven edessä, ja jossa palvelija, tai ehkä kokonainen palvelijoiden armeija seisoo valmiudessa, sillä loppujen lopuksi hänen täytyy olla joku hullu prinsessa, joka-- Taivas vapauttakoon minut pikaisesti tästä oudosta kidutuksesta, ja suokoon minulle järkeni takaisin, niin kuin se on ollut.

Herra Tyss ei voinut kuvitellakaan, että tapahtunut oli vasta alkusoitto mitä uskomattomimmille seikkailuille ja kuinka oikeassa hän olikaan ollut pyytäessään Taivaan suojelusta järkensä turvaamiseksi.

Samalla hetkellä kun pariskunta oli päässyt portaiden päähän, näkymättömät kädet avasivat oven, ja heidän ollessaan ulkona sulkivat sen samoin tavoin. Peregrinus ei kiinnittänyt asian hiukkaakaan huomiota, sillä hänen hämmästyksekseen talon edessä ei näkynyt merkkiäkään minkäänlaisista vaunuista, tai palvelijasta odottamassa. ”Taivaan nimessä”, hän huudahti, ”missä lienevät vaununne, neiti?”

”Vaunut!” vastasi muukalainen-- ”Vaunut! Mitkä vaunut? Kuvitteletko, rakas Peregrinus, että kärsimättömyydessäni, innostuneena löytää sinut, olisin saapunut tänne verkkaisesti valjakolla. Ei: intohimon ja toivon kiirehtimänä, juoksin halki myrskyn kunnes olin luonasi. Kiitos Taivaan onnistuin! Ja nyt, saata minut kotiin, sillä en asu kaukana.”

Peregrinus päättäväisesti sulki mielestään ajatuksen siitä, että neidon olisi täysin mahdotonta, pukeutuneena kuin oli, jaloissaan valkoiset silkkikengät, kyetä ottamaan askeltakaan ilman, että myrsky, sade ja tuiskuava lumi olisivat turmelleet koko hänen asunsa, sen sijaan, että hän oli ulkoasultaan täysin tahraton; ja vain ja ainoastaan pohti mielessään neidon saattamista tuonnemmas ja oli mielissään siitä, että sää oli seljennyt. Poissa oli myrsky, taivaalla ei näkynyt pilveäkään, täysikuu hymyili kulkijoille ja kaikkialla tuntui kirpeän talviyön virkistävä henkäisy.

He olivat kulkeneet tuskin muutamaa askelta, kun neito alkoi ensin valittaa vienosti, ja puhkesi pian kuuluviin valituksiin, että pakkanen oli jäädyttämässä häntä. Peregrinus, jonka veri sykki suonissa, vaikutti olevan sään ulottumattomissa eikä huomannut neidon olevan niin keveästi pukeutunut, vailla saalia tai huivia, havaitsi äkkiä huolimattomuutensa ja tahtoi kietoa neidon päällystakkinsa suojaan. ”Ei, rakas Peregrinus! Se ei auta minua! - Minun jalkani – voi minun jalkojani, kammottava tuska vie minulta hengen!” Puoliksi tajuttomana, hän oli kaatumaisillaan ja hän lausui heikolla äänellä: ”Kanna minut, kanna minut, rakas ystävä.”

Enempää aikailematta Peregrinus nosti pikku olennon käsivarsilleen kuin lapsen ja kietoi hänet leveän manttelinsa sisään. Mutta tuskin hän oli pienen hetken kantanut suloista taakkaansa, kun hän yhä enemmän ja enemmän joutui villin huumaavan intohimon valtaan. Hän kuorrutti ihanan olennon kaulan ja rintaansa vasten lepäävän miehustan polttavilla suudelmilla rientäessään halki katujen puoliksi mieltä vailla. Lopulta hän heräsi hätkähtäen aivan kuin unesta huomaten seisovansa kotiovellaan, ja hän tunnisti oman talonsa Heinätorilla. Silloin hän ensi kertaa tajusi, ettei ollut kysynyt neidon osoitetta, ja kooten vaivoin itsensä tiedusteli: ”Neito – ihmeellinen, taivaallinen olento, missä on kotinne?” ”Täällä”, vastasi neito, nostaen päätään, ”täällä, rakas Peregrinus, tässä talossa; minä olen sinun Alinesi, ja asun sinun kanssasi! Mutta avaa ovi mitä kiireimmin.”

”Ei – ei koskaan!” huudahti Peregrinus kauhuissaan ja salli neidon laskeutua maahan. ”Mitä!” lausui muukalainen,-- ”Peregrinus, kuinka voit hylätä minut ja kuitenkin tiedät kammottavan kohtaloni - - ja tiedät, ettei kaltaisellani onnettomuuden lapsella ole suojapaikkaa – ja minun on kuoltava, jos et päästä minua sisään kuten sinulla on tapana! Mutta ehkäpä tahdotkin minun menehtyvän? Olkoon siis niin! Vaan kanna minut suihkulähteelle, ettei ruumistani löydetä oveltasi. Hah!--kividelfiinit voivat jopa sääliä minua sinua enemmän. Voi minua–voi minua!--tätä katkeraa kylmyyttä!” Neito vajosi maahan tajuttomana, silloin sydämen ahdistus ja epäilys iski Peregrinuksen rintaan jääpuikon lailla. Hän huudahti villinä: ”Tapahtukoon kuten hän tahtoo, en voi muutakaan!” nosti elottoman

hahmon käsivarsilleen ja soitti kelloa hurjasti. Peregrinus syöksähti oven avanneen palveluspojan ohi, ja sen sijaan, että olisi tapojensa mukaan naputtanut ovelle kevyesti, huusi :”Aline – Aline –valoa, valoa!” niin voimalla, että koko halli kaikui hänen äänestään.

”Mitä? - kuinka?- Mitä nyt? - Mitä oikein on tekeillä?” Niin lausui vanha Aline, kun Peregrinus laski voimattoman neidon manttelinsa suojista hyvin varovasti sohvalle.

”Nopeasti! Hän huudahti sitten, ”nopeasti, Aline, lisää puita kamiinaan, - suoloja – teetä – punssia! - valmista tuohon vuode!”

Aline ei kuitenkaan kyennyt liikahtamaan paikaltaan, vaan jäi neidon viereen tuijottamaan jatkaen: ”Mitä – kuinka? - Mitä nyt? - Mitä oikein on tekeillä?”

Silloin Peregrinus alkoi kertoa kreivittärestä, tai ehkä jopa prinsessasta, jonka hän oli kirjansitoja Lämmerhirtin luona tavannut, ja joka oli pyörtynyt kadulle, jolloin hän oli pakotettu kantamaan neidon kotiinsa; ja kun Aline pysyi yhä liikkumattomana, hän tömisti jalkaansa ja huusi: ”Tulta kamiinaan, piru periköön !- teetä! - Suoloja!”

Tämän kuullessaan, vanhan naisen silmät kimalsivat kuin kissalla, ja hänen nenänsä hehkui kuin kirkkain fosfori. Hän kaivoi esiin valtaisan mustan nuuskarasian, napautti sen auki niin että kajahti, ja otti melkoisen kahmalollisen. Sen jälkeen, asettaen kätensä puuskaan hän lausui halveksuntaa äänessään: ” Niin varmastikin, kreivitär! - Prinsessa! Joka saapuu köyhän kirjansitojan luokse, joka pyörtyy kadulle! Hoh hoo! Tiedän mainiosti, mistä moisia koreita naikkosia löytyy öiseen aikaan! - Mikä hieno temppu ja kaunista käytöstä! - Tuoda nyt moinen irtolainen rehelliseen taloon, ja että saisitte synnin mittanne täyteen, kutsutte vielä paholaista pyhänä jouluyönä! Ja minunko pitäisi vanhoilla päivilläni ojentaa teille moisessa touhussa auttava käsi? Ei herra Tyss – etsikää siihen joku toinen minun sijaani, huomenna poistun palveluksestanne!”

Näin lausuttuaan hän poistui huoneesta pamauttaen jälkeensä oven niin, että kaikkialla kilisi ja helkkäsi.

Peregrinus väänteli käsiään tuskissaan, sillä vieras neito ei osoittanut pienintäkään elonmerkkiä. Mutta samalla hetkellä, kun Peregrinus oli suurimmassa hädässään löytänyt pullollisen kölninvettä hieroakseen sillä muukalaisen ohimoita, tämä loikkasi sohvalta pystyyn virkeänä ja terveenä, huudahtaen: ”Viimeinkin olemme kahden! Viimeinkin voin selittää, miksi seurasin sinua kirjansitojan luo – miksen voinut jättää sinua tänä yönä! - Peregrinus! Luovuta minulle vanki, jonka olet sulkenut tähän huoneeseen! Tiedän, ettet ole pakotettu niin tekemään; tiedän, että kaikki riippuu hyvyydestäsi, mutta tunnen myös ystävällisen kiintyneen sydämesi, siispä, hyvä, rakkain Peregrinus, luovuta vankisi!”

”Mikä vanki?” kysyi Peregrinus ällistyneenä. ”Kenen ihmeessä pitäisi olla luonani vangittuna?”

”Totta”, jatkoi muukalainen, tarttuen Peregrinuksen käteen ja painaen sen hellästi rintaansa vasten, ” totta on, että ainoastaan jalo mieli voi hylätä ne mahdollisuudet, jotka onnellinen sattuma sen käsiin laskee, ja on totta että olet pakotettu luopumaan suurista asioista, jotka olisivat helposti sinun, jos et luovuttaisi vankia; mutta – ajattele, että Alinen kohtalo, hänen elämänsä, riippuu tämän vangin asemasta, joka--”

”Taivaallinen olento!” keskeytti Peregrinus. ”Jos et toivo, etten pidä kaikkea tätä vain harhaisena unena, tai ehkä joudun harhojen valtaan juuri tällä hetkellä, kertokaa minulle heti kenestä on kyse – kuka on tämä vanki?”

”Kuinka!” vastasi neito---” en voi käsittää teitä: kiellättekö että hän on teidän vallassanne?? Enkö muka ollut paikalla kun ostitte jahtilelut?”

”Kuka”, huudahti Peregrinus, vallan suunniltaan, ”kuka on *hän*? Olen tavannut teidät, neito, elämässäni ensimmäistä kertaa ja kuka *te* olette? Kuka on *hän*?”

Surun murtamana neito heittäytyi Peregrinuksen jalkoihin, ja loputtomat kyynelvuot virtasivat hänen silmistään: ”Olkaa inhimillinen, olkaa armollinen –luovuttakaa hänet takaisin minulle!” ja samanaikaisesti hänen anelunsa sekoittui Peregrinuksen huudahduksiin: ”minä menetän järkeni – minustahan tulee hullu!”

Äkkiä nainen nousi pystyyn. Hän vaikutti paljon suuremmalta kuin aikaisemmin; hänen silmänsä löivät tulta, hänen äänensä tärisi ja hän huusi elehtien raivokkaasti: ”Hah, barbaari! Rinnassasi ei syki ihmisen sydän! Sinä olet järkähtämätön!- toivot kuolemaani, tuhoani! - et luovuta häntä minulle ! - ei – ei koskaan – ei koskaan – minä onneton – hukassa -. hukassa.”

Ja näin lausuttuaan neito ryntäsi ulos huoneesta, ja Peregrinus kuuli, kuinka hän kolkkasi alas portaita hänen valitustensa täyttäessä talon, kunnes alaovi sulkeutui voimalla.

Ja sitten kaikki oli hiljaista kuin haudassa.

TOINEN SEIKKAILU

Kirpputirehtööri – Famagustan prinsessa *Gamahehin masentava kohtalo – tietäjä Thetelin merkittävät mikroskooppiset kokeilut ja luomukset – Kaunis hollannitar, ja nuoren herra George Pepuschin, opiskelijan Jenasta, oma seikkailu*

Näinä aikoina eli Frankfurtissa mies, joka harjoitti mitä eriskummallisinta ammattia. Häntä kutsuttiin kirpputirehtööriksi, sillä hän oli onnistunut, eikä suinkaan vaikeuksitta ja suurta kärsivällisyyttä omaten, valistamaan näitä pieniä otuksia ja opettamaan niille kaikenlaisia sieviä temppuja.

Yleisön suureksi hämmästykseksi valkoisella, hohtavankiiltävällä marmorilevyllä esiintyi joukko kirppuja, jotka vetivät perässään kanuunoja, ruutikärryjä ja tavarakuormia, samalla kun niiden joukossa juoksenteli toisia, musketit raajoissaan, kartuusireput selässään ja sapelit sivuillaan. Taiteilijan lausuessa käskyn, ne esittivät mitä vaikeimpia manöövereita, ja kaikki näytti hauskemmalta ja eläväisemmältä, kuin jos kyseessä olisivat olleet oikeat sotajoukot, sillä marssiminen tapahtui ilmavasti loikkien, samalla kun ojennukset oikeaan ja vasempaan tehtiin sievillä pirueteilla. Koko joukkio käyttäytyi mahtailevan itsevarmasti, ja kenraali samanaikaisesti vaikutti mitä kunnioitettavammalta tanssimestarilta. Mutta vieläkin hienoimmat ja ihmeellisimmät olivat pienet kultaiset vaunut, joita veti neljä, kuusi, tai kahdeksan kärpästä. Vaununajaja ja palvelijat olivat kultakiitäjiä, kaikkein pienimpiä ja lähes näkymättömiä; mutta mitä he kyyditsivät, ei kyennyt näkemään.

Mieleen tullee luonnollisestikin kuningatar Mabin kulkuväline, jota komea Mercutio Shakespearen ’Romeossa ja Juliassa’ kuvailee niin osuvasti, että se lienee useat kerrat tehnyt vierailuja hänen nenälleen.

Mutta vasta kun pöytää tarkasteli kelpo suurennuslasin läpi, paljastui kirpunkesyttäjän taiteellisuus koko loistossaan. Silloin ensi kertaa näkyi vaunujen upeus ja koristeellisuus, aseiden kaunis käsityötaito, univormujen kimallus ja siisteys, kaikki nämä herättivät mitä syvintä ihailua. Oli lähes mahdotonta edes kuvitella, millaisia instrumentteja kirpputirehtööri oli käyttänyt tehdessään sievästi ja oikeankokoisiksi tiettyjä pikku asusteita, kuten kannuksia tai nappeja, puhumattakaan työstä, joka oli hyvin aikaa vievää ja haastavaa ja vaati mestarivaatturin kykyjä, nimittäin kirppujen pukeminen polvihousuihin, vaikkakin toden totta tässä kohtaa työläintä lienee ollut mittojen ottaminen.

Kirpunkesyttäjällä riitti vierailijoita loputtomiin. Päivän kuluessa sali oli alati täynnänsä uteliaita, joita ei haitannut hinnakas sisäänpääsy. Myös iltaisin riitti runsaasti

yleisöä, jopa vieläkin enemmän, koska silloin ihmiset, joita moiset temput eivät kiinnostaneet, saapuivat ihailemaan työtä, joka antoi kirpunkesyttäjän taidoille aivan uuden piirteen, ja joka oli herättänyt kaikkien luonnontutkijoiden huomion. Tämä työ oli yömikroskooppi, joka, kuten aurinkomikroskooppi päivisin, kuin taikalamppu, heijasti kirkkaasti valaistun kohteen valkealle seinälle niin, ettei sen tarkkuudessa ja kirkkaudessa ollut toivomisen varaa. Sen lisäksi kirpputirehtööri piti mukanaan kaikkein hienoimpia mikroskooppeja, joita hän kaupitteli korkeaan hintaan.

Sattuipa niin, että nuori mies nimeltään George Pepusch – rakas lukija tutustunee häneen hieman paremmin tuossa tuokiossa – tunsi tarvetta tavata kirpunkesyttäjää iltamyöhäisellä. Jo portaissa hän kuuli närkästynyttä mutinaa, joka muuttui kuuluvammaksi ja kuuluvammaksi ja saavutti lopulta myrskyisät mittasuhteet. Juuri kun Pepusch oli astumaisillaan sisään, salin ovi lävähti rajusti auki, ja joukko ihmisiä, kuolonkalpeina kasvoiltaan, syöksähti raivoissaan lähes hänen ylitseen.

”Kirottu noita! - Saatanan kätyri! - Haastan hänet hovioikeuteen! Hänet pitää ajaman kaupungista, mokoman huijarin!” Näin kuuluivat huudot joukosta, joka kauhun ja pelon ajamana pyrki ulos talosta niin nopeasti kuin suinkin.

Kurkistus saliin paljasti nuorelle Pepuschille välittömästi syyn moiseen kauhuun, joka oli ajanut ihmiset pakosalle. Kaikki huoneessa oli herännyt henkiin, ja hirvittävien olioiden kauhistuttava joukkio täytti koko huoneen. Koppakuoriaisten, hämähäkkien, mäkäräisten ja juotikkaiden suku, monikertaiseen kokoon kasvaneina, ojenteli kärsiään ja ryömi pitkillä karvaisilla jaloillaan, hirvittävät muurahaisleijonat murskasivat rosoisilla pihdeillään sääskiä, jotka räpyttelivät pitkiä siipiään, ja koko joukon seassa kiemurteli jouhimatoja, satajalkaisia polyyppeja ja ripsieläimiä kammottavine vääristyneine ihmiskasvoineen. Pepusch ei ollut koskaan kohdannut vastenmielisempää näkyä. Hän toivoi, että kauhu nielisi hänet, kun jotain kovaa lensi hänen kasvoilleen ja hän huomasi seisovansa keskellä paksua jauhopilveä. Hänen pelkonsa väistyi heti, kun hän tajusi, ettei kova esine voinut olla mikään muu kuin kirpunkesyttäjän peruukki – mikä, se toden totta olikin.

Kun Pepusch oli saanut pyyhittyä tomun silmistään, koko kammottava hyönteiskatras oli kadonnut. Kirpputirehtööri lojui nojatuolissaan vallan uupuneena. ”Leuwenhoek!” huudahti Pepusch hänelle - ”Leuwenhoek, ettekö nyt huomaa, mitä kaikkea tempuistanne seuraa? Teidän oli taas pakko pyytää vasallinne apuun pitääksenne ihmiset pois kimpustanne – eikö asianlaita olekin näin?”

”Tekö se olette?” sanoi kirpputirehtööri heikolla äänellä, - ”tekö siinä olette, kelpo Pepusch? Ah! Kaikki on lopussa – aivan lopussa – olen mennyttä miestä! Pepusch, alan

uskoa että tarkoititte vain hyvää, ja kehnosti olen käyttäytynyt, kun en ole ottanut vaaria neuvoistanne.” Pepuschin varoen kysyessä mitä oli tapahtunut, käänsi kirpputirehtööri tuolinsa kohti seinää, hautasi kasvot käsiinsä ja säälittävästi nyyhkyttäen pyysi Pepuschia ottamaan suurennuslasin ja tutkailemaan marmoripöytää. Paljaalla silmällä Pepusch oli jo havainnut, että pienet kuljettajat, sotilaat jne. vaikuttivat kuin kuolleilta, mikään ei enää ollut liikkeessä. Pienet perhoset näyttivät myös saaneen aivan toisen muodon. Luupin avulla Pepusch pian havaitsi, ettei pöydällä ollut ainokaistakaan kirppua, ja ne, mitä oli niiksi luullut, olivat vain pippureita ja kurpitsansiemeniä, nyt asustettuina univormuihin.

”En tiedä,” aloitti kirpunkesyttäjä, vallan alakuloisena ja uupuneena---”en tiedä mikä paha henki sumensi näköni, etten havainnut armeijani karkuretkeä ennen kuin arvon väki oli pöydän ääressä valmiina tarkastelemaan spektaakkelia. - Voitte kuvitella, Pepusch, huomattuaan tulleensa petetyksi, katsojat alkoivat ensin mutista ja sitten suorastaan kiehahtivat raivosta. He syyttivät minua mitä katalimmasta petoksesta, ja tunteiden yhä kuumentuessa he eivät enää aikoneet kuunnella selityksiä, vaan ottivat minut vihansa kohteeksi. Mitä muutakaan saatoin tehdä, välttyäkseni mukiloinnilta, kuin välittömästi käynnistää suuren mikroskoopin ja kääriä vieraat hyönteisten pilveen, jota he luontonsa mukaisesti kauhistuivat.”

”Mutta”, sanoi Pepusch, ”kertokaa minulle kuinka voi olla mahdollista, että kurinalainen joukkonne, joka on osoittanut teitä kohtaan niin vuolaasti uskollisuutta, kykeni niin äkkiä katoamaan teidän sitä lainkaan huomaamatta?”

”Voi,” valitti kirpunkesyttäjä, ”voi, Pepusch, *hän* on jättänyt minut, *hän*, jolle minä olin herra ja mestari, ja *hän* yksin on syypää sokeuteeni ja kaikkeen murheeseen!”

”Enkö olekin”,sanoi Pepusch, ”jo aikaa sitten varoittanut teitä olemaan luottamatta temppuihin joita ette voi toteuttaa, ilman, kuten hyvin tiedän, pitämättä hallussanne mestaria? Ja juurihan olette saaneet selville, kuinka vaakalaudalla moinen hallitseminen on kaikista ponnisteluistanne huolimatta.” Pepusch saattoi lisäksi kirpunkesyttäjän tietoon, ettei hän voinut lainkaan käsittää, kuinka moisista tempuista luopuminen saattoi miestä niin paljon häiritä, sillä yömikroskoopin kehittäminen, ja näppäryys mikroskooppien linssien valmistuksessa, olivat jo aikaa sitten vakiinnuttaneet hänen asemansa ja elättäneet häntä. Mutta kirpunkesyttäjä toisaalta vakuutti, että näihin harrastuksiin oli kätkettynä hyvin erityisiä asioita, eikä hän voinut luopua niistä paljastamatta todellista olemustaan.

Pepusch keskeytti hänet kysymällä: ”Mutta missä on Dörtje Elverdink?” ”Missä hän on-” valitti kirpputirehtööri käsiään väännellen. - - ”missä on Dörtje Elverdink? - poissa – lähtenyt suureen maailmaan – kadonnut! - mutta iske minut saman tien kuoliaaksi, Pepusch, sillä näen vihasi kasvavan – tee minusta selvää!”

”Siinä nyt näette”, sanoi Pepusch katsellen alakuloisesti, - ”siinä näette mitä seuraa hullutuksistanne, naurettavista yritelmistänne. Kuka antoi teille oikeuden lukita poloisen Dörtjen huoneeseensa kuin orjan, ja sitten taas, vain houkutellaksenne väkeä, esitellä häntä kaikessa loistossaan kuin luonnontieteellistä ihmettä? Miksi asetuitte poikkiteloin hänen tiellensä, ettekä suoneet hänen liittää kättänsä omaani, vaikka teidän oli ollut pakko huomata, kuinka rakastuneita olimme? - Karannut, siis? Noh, hän ei niin ollen ole enää vallassanne, ja vaikken juuri nyt tiedä, mistä voisin häntä etsiä, olen silti vakuuttunut, että löydän hänet. Tässä, Leuwenhoek, asettakaa peruukkinne jälleen päähänne; se on ainoa ja paras teko jonka nyt voitte tehdä.

Kirpunkesyttäjä asetteli peruukkia kaljuun päähänsä vasemmalla kädellä, samalla kun hän tarttui oikealla Pepuschia käsivarresta huudahtaen: ”Pepusch, te olette minun todellinen ystäväni, olette ainoa henkilö koko Frankfurtissa, joka tietää minun lepäävän Delftin vanhan kirkon lattian alla, aina vuodesta tuhatseitsemänsataa ja kaksikymmentäviisi ast, ettekä ole pettäneet minua kenellekään, vaikka olette minulle vihoissanne Dörtje Elverdinkin tähden. - Jos ajoittain minunkin on vaikea uskoa, että todella olen Anton van Leuwenhoek, joka lepää haudattuna Delftiin, silti minun on se uskottava, kun katselen aikaansaannoksiani ja pohdin elämääni; ja näin ollen on hyvin soveliasta ettei asiasta suinkaan puhella. - Huomaan nyt, rakas Pepusch, että Dörtje Elverdinkin suhteen en ole käyttäytynyt oikeamielisesti, vaikkakin eri tavalla kuin olisi luultavaa. Olin kuitenkin oikeassa ilmoittaessani kosiskelunne olevan joutavaa ponnistelua, mutta epäoikeudenmukaisesti en ollut teitä kohtaan avosydäminen pysyessäni vaiti Dörtje Elverdinkiä koskevista todellisista asianhaaroista. Olisitte hyvinkin pian minua kiittäneet moisten toiveiden tuhoamisesta, toiveiden, joiden täyttyminen olisi ollut vain kohtalokasta. - Pepusch! Istukaa vierelleni, ja saatte kuulla mitä merkillisimmän tarinan.”

”Sopii minulle mainiosti”, vastasi Pepusch myrkyllisesti katsahtaen, ja istuutui pehmustettuun nojatuoliin kirpunkesyttäjää vastapäätä, joka aloitti näin: ”Koska te, rakas ystäväni Pepusch, tunnette hyvin historiaa, tiedätte epäilemättä, että kuningas Sekakis eli lukuisia vuosia läheisissä suhteissa Kukkaiskuningattaren kanssa, ja että kaunis, siro prinsessa Gamaheh oli tuon intohimon hedelmä. Harvemmat kuitenkaan tietävät, enkä minäkään kykene teille kertomaan, millä keinoin prinsessa Gamaheh saapui Famagustaan. Useimmat uskovat, eivätkä aivan syyttä, että prinsessa tahtoi kätkeä itsensä ilkeältä Juotikasprinssiltä, Kukkaiskuningattaren periviholliselta.

Riittää siitä! – sattuipa kerran Famagustassa, prinsessan ollessa kävelyllä illan viileässä puhtaudessa, saapui hän synkänviehättävään sypressimetsään. Iltatuulen viehkeä kuiskailu, puron solina ja lintujen heleä laulu lumosi hänet niin, että hän paneutui

makuulle sammalvuoteelle ja vaipui pian syvään uneen. Juuri sillä hetkellä tuo vihollinen, inha Juotikasprinssi, jota neito oli tahtonut paeta, nosti päänsä esiin mutaisesta vedestä, huomasi vienon prinsessan, ja rakastui niin polttavasti kauniiseen nukkujaan, ettei voinut vastustaa kiusausta, ja ryömien eteenpäin, suukotti häntä vasemman korvan alle. Teidän tulisi tietää, Pepusch ystäväni, että neito, jota Juotikasprinssi kaulailee, on hukassa, sillä prinssi on maailman kammottavin verenimijä. Näin kävi myös tässä tapauksessa; Juotikasprinssi suuteli poloista Gamahehia niin kauan, että kaikki elämä pakeni hänestä. Prinssi sortui maahan ylensyöneenä ja juopuneena, ja hänen palvelijansa, jotka tuota pikaa ilmaantuivat mutaisesta lammesta, olivat pakotetut kantamaan hänet asuinsijaansa. Suotta maasta nousi alruunan juurta, joka asettui Juotikasprinssin tekemille haavoille, suotta kukkaset kohottivat päitään liittyen surijoiden kuoroon. Kävipä silloin niin, että tietäjä Thetel kulki niillä seuduin, ja myös hän liikuttui syvästi Gamahehin kauneudesta ja hänen onnettomasta kohtalostaan. Hän otti neidon käsivarsilleen, painoi tämän rintaa, ja yritti puhaltaa häneen uutta elämää, mutta neito ei silti herännyt kuolonunestaan. Silloin näki tietäjä Thetel pahanilkisen prinssin, jota (niin juovuksissa ja veltto hän oli) palvelijat eivät olleet onnistuneet kantamaan palatsiin. Ja raivoissaan heitti hänen päälleen koko kourallisen vuorisuolaa, jolloin prinssi antoi ylen kaiken prinsessasta imeneensä purppuranpunaisen elämännesteen ja sitten heitti henkensä mitä hirvittävimmin kouristellen. Kaikki kukat, jotka kasvoivat lähellä, kastoivat pukimensa tähän nesteeseen, ja värjäsivät itsensä ikuisesti murhatun prinsessan muistoksi niin kirkkaaseen punaan, ettei kukaan taiteilija maailmassa voi sitä väriä toistaa. Tiedä, Pepusch, ettei missään kasva niin kauniita hyasintteja tai neilikoita tai kultalakkoja kuin siellä, missä kaunis Gamaheh sai Juotikasprinssiltä kuolonsuudelman. Tietäjä Thetel aikoi jälleen jatkaa matkaansa, sillä hänellä oli paljon tehtävää Samarkandissa ennen auringonlaskua, ja katsahti jäähyväisiksi prinsessaan, kun äkkiä hänestä tuntui kuin hänet olisi noiduttu, ja hän loi kaunottareen alakuloisen katseen. Silloin hän sai ajatuksen. Jatkamatta matkaansa, hän otti prinsessan syliinsä ja nosti hänet kerallaan korkealle taivaisiin. - Samanaikaisesti kaksi viisasta miestä, joista toisen kerrotaan olleen minä, tarkkailivat tähtiä korkean tornin huipulta käsin. He näkivät korkealla yläpuolellaan tietäjä Thetelin ja kauniin Gamahehin, ja samalla hetkellä toinen heistä kaatui – Aivan! - se ei liity juuri nyt asiaan. Molemmat maagit olivat tunnistaneet tietäjän, mutteivät prinsessaa, ja yrittivät keksiä moisen ilmestyksen tarkoitusta uupumukseen asti saamatta asiaan tarkempaa tietoa, varmuutta, tai edes todennäköisyyttä. Pian sen jälkeen prinsessan murheellinen kohtalo tuli Famagustassa kaikkien tietoon, ja silloin taikurit ymmärsivät kuinka tulkita tietäjän ilmestyminen neito sylissään.

Molemmat olivat varmoja siitä, että tietäjä oli keksinyt jonkin keinon palauttaa prinsessa elämään, ja suuntasivat tiedustelemaan asiasta Samarkandiin, jonne heidän havaintojensa mukaan, hän oli suunnannut kulkunsa. Mutta Samarkandissa kaikki olivat vaiti prinsessan kohtalon suhteen, kukaan ei tiennyt asiasta mitään.

Kului useita vuosia; kaksi maagia olivat riitaantuneet, kuten niin usein käy oppineiden miesten välillä – ja mitä oppineempia, sitä useammin – ja he lähentyivät toinen toistaan ainoastaan kertoakseen tärkeimmät löytönsä, kuten vanha tottumus vaati. - Ette liene unohtaneet, Pepusch, että itse olin toinen noista maageista. - Siispä, olin suuresti äimistynyt saatuani virkaveljeltäni tietoja, jotka pitivät sisällään prinsessasta hämmästyttäviä, mutta samalla iloisimpia asioita, joita kuvitella saattaa. Oli tapahtunut seuraavaa – Samarkandissa asuvan tieteellisen ystävän kautta virkaveljeni oli saanut haltuunsa kauneimmat ja harvinaisimmat tulppaanit, niin tuoreina kun ne olisi juuri poimittu. Hänen syvin kiinnostuksensa oli kukkien sisäosien, tai tarkemmin siitepölyn mikroskooppinen tutkiskelu. Tämä mielessään hän oli leikkelemässä kaunista lilan ja keltaisen väristä tulppaania, ja havaitsi verhiön keskellä oudon pienen jyvän, joka herätti hänessä hämmästystä; mutta voitte kuvitella hänen ällistyksensä, kun käyttäen apuna suurennuslasiaan, hän havaitsi, ettei pieni ydin ollut kukaan muu kuin prinsessa Gamaheh, joka tulppaanin terälehteen nojaten vaikutti nukkuvan syvästi ja tyynesti.

Vaikka kollegastani erottava etäisyys oli mittava, riensin silti matkaan välittömästi ja kiirehdin hänen luokseen. Sillä välin hän oli lykännyt kaikkia muita toimiaan, suodakseen minulle ensinäkemän riemun; tai ehkä siitä pelosta, että hän olisi pilannut jotain toimiessaan vain oman tietämyksensä mukaan. Olin tuota pikaa vakuuttunut kollegani havaintojen todenmukaisuudesta; ja, kuten hänkin, uskoin vakaasti, että oli mahdollista herättää prinsessa unestaan ja antaa hänelle aiempi olomuoto. Meissä asuva ylevä henki salli meidän pian löytää oikean metodin; mutta koska te, ystävä Pepusch, tiedätte kovin vähän – itse asiassa ette yhtään mitään – tieteestämme, olisi vallan tarpeetonta kuvailla kaikkia niitä monimutkaisia toimenpiteitä, joita jouduimme suorittamaan saadaksemme tahtomme perille. Riittää, kun kerron, että erilaisten lasien – joista valtaosan valmistin itse – taitavalla käytöllä emme ainoastaan onnistuneet irrottamaan prinsessaa kukasta vahingoittumattomana, vaan myös vauhdittamaan hänen kasvuaan, ja pian hän oli saavuttanut entisen kokonsa. - Sen jälkeen puuttui ainoastaan itse elämän henki, ja tähän tarvittiin viimeinen ja kaikkein vaikein operaatio. Käyttäen kaikkein parasta Cuffin aurinkoskooppia heijastimme hänen kuvansa ja vapautimme sen valkoiselle seinälle vahingoittamatta sitä hiukkaakaan. Samalla hetkellä kun varjo kellui vapaasti, se syöksyi kuin salama linssiin, joka särkyi tuhansiksi kappaleiksi. Prinsessa seisoi edessämme

virkeänä ja eloisana. Hihkuimme riemusta; sitä suurempi oli kauhumme, kun tajusimme neidon verenvirtauksen pysähtyneen juuri siihen, mihin Juotikasprinssi oli kiinnittynyt. Prinsessa oli juuri pyörtymisen partaalla, kun vasemman korvan takana havaitsimme pienen mustan täplän, joka ilmaantui näkyviin vain kadotakseen yhtä äkkiä. Veren pysähtyneisyys taukosi heti, prinsessa toipui ja työmme oli onnistunut.

Molemmat meistä, tahtoo sanoa, kollegani ja minä - tajusimme, kuinka tärkeää oli pitää prinsessaa hallussaan, ja molemmat kamppailivat siitä, kuvitellen, että toinen olisi asiaan oikeutetumpi kuin toinen. Kumppanini vakuutti, että tulppaani josta prinsessa oli löytynyt, oli hänen omaisuuttaan; ja että hän oli tehnyt ensihavainnon, josta hän oli minua tiedottanut; ja näin ollen minua voitiin pitää ainoastaan apulaisena, jolla ei ollut mitään oikeutta vaatia palkkiota työnsä hedelmistä joissa hän oli itse ollut osallisena. Minä, sen sijaan, toin esille keksintöni viimeisimmässä ja vaikeimmassa toimenpiteessä, joka oli palauttanut prinsessan henkiin, ja jonka toteutuksessa kollegani oli vain avustanut; joten jos hänellä oli joitain vaateita alkion suhteen, joka oli asustanut kukan terälehdellä, elävä olento kuului minulle. Tästä asiasta me riitelimme tuntikausia, kunnes huudettuamme äänemme käheiksi, pääsimme asiassa yhteisymmärrykseen. Kollegani luovutti prinsessan minulle vaihdossa, jossa lahjoitin hänelle tärkeän linssin, ja tämä linssi on syynä tämänhetkiseen periksi antamattomaan vihamielisyyteen. Hän vakuuttaa nimittäin, että olen petollisesti anastanut sen; mokoma väite on suuri, perätön valhe, ja vaikka tiedän, että linssi katosi kuljetuksessa, voin kunniani ja omantuntoni kautta vakuuttaa, etten ole siihen syypää, eikä minulla ole käsitystä, kuinka moinen on päässyt tapahtumaan. Toden sanoakseni, linssi oli niin pieni, että viljan jyvä on kahdeksan kertaa suurempi. - Siis, ystäväni Pepusch, näin olen kertonut teille kaiken luottamuksella, ja nyt tiedätte, ettei Dörtje Elverdink ole kukaan muu kuin henkiin herätetty prinsessa Gamaheh, ja ymmärrätte myös, ettei kaltaisenne tavallinen nuori mies voi solmia siteitä moiseen suuren mysteerin liittolaiseen.---”

”Seis!” keskeytti George Pepusch hymyillen hivenen pirullisesti, ”seis ! Toisen luottamus on toisen mokoman arvoinen, ja siksi on minun osaltani tunnustettava, että olen tiennyt kaiken kertomanne jo paljon aiemmin ja tarkemmin kuin mistä minulle juuri teitte selkoa. En voi kylliksi nauraa typeryydellenne tai hölmöille luulotteluillenne : Tietäkää tämä – jonka olisitte tajunneet jo aikaa sitten, jos huomionne olisi kiinnittynyt muihin kuin lasileikkeihin – että minä olen Ohdake, Zeherit, joka kukoisti siinä, mihin prinsessa laski päänsä, ja josta olette pitäneet soveliaana vaieta koko kertomuksen ajan.”

”Pepusch!” huudahti kirpunkesyttäjä, ”oletteko aivan tolkuissanne? Ohdake, Zeherit, kukkii kaukaisessa Intiassa, kauniissa laaksossa, lähellä suuria kivenlohkareita, jonne aika

ajoin maailman suurimmat tietäjät halukkaasti kokoontuvat. Arkkivaari Lindhorst, tietojen kerääjä, osaa kertoa siitä teille parhaiten. Ja te, jonka olen nähnyt kiirehtivän pikkutakissa koulumestarin luo, laihtuneena ja kellertävänä nälästä ja Jenassa opiskelusta, tekö väitätte olevanne Zeherit, Ohdake ? - Joku saattaa moisen ehkä uskoa, mutta jättäkää minut rauhaan.”

”Minkälainen,” sanoi Pepusch, nauraen, ”minkälainen viisas mies oikein olettekaan, Leuwenhoek! Noh! Ajatelkaa henkilöstäni mitä haluatte, mutta älkää olko niin naurettava kiistääksenne, että sillä hetkellä kun Ohdake Zeherit tunsi Gamahehin suloisen henkäyksen, puhkesi hän hehkuvaan rakkauden ja intohimon kukkaan, ja kun hän hipaisi nukkuvan prinsessan ohimoita, myös tämä uneksi rakkaudesta. Ohdake oli liian myöhässä estääkseen Juotikasprinssiä, jonka hän olisi surmannut hetkessä piikeillään, mutta silti, mandragoran juuren avulla hän olisi kyennyt herättämään prinsessan henkiin, jollei typerä tietäjä, Thetel, olisi sotkeutunut juttuun naurettavilla pelastusyrityksillään. On totta, että intohimon vallassa tietäjä kauhaisi kädellään suola-astiastaan, jota hänellä oli Pantagruelin lailla tapana kantaa säkissään, ja sinkosi kelpo kourallisen päin Juotikasprinssiä; mutta on valhe, että hän olisi niin tehdessään surmannut vihollisen. Kaikki suola imeytyi sameaan veteen; ei yksikään hitunen osunut prinssiin, jonka Zeherit, Ohdake, löi piikeillään; ja niin kostettuaan Gamahehin kuoleman vaipui itsekin manan maille. Vain tietäjä yksin – puuttuessaan asioihin, jotka eivät hänelle kuuluneet – oli syyllinen prinsessan pitkään kukkaisuneen; Ohdake heräsi paljon aiemmin; sillä kuolema oli heille vain samaa unta, josta he tulisivat heräämään, vaikkakin eri muodoissa. Karkeat erheenne saavuttavat täyden mittansa, jos luulottelette, että prinsessa Gamaheh oli täsmälleen samankaltainen kuin Dörtje Elverdink nyt, ja että te olette saaneet hänet herätettyä henkiin. Teille kävi aivan samoin, rakas Leuwenhoek, kuin onnettomalle palvelijalle kuulussa tarinassa Kolmesta Pomeranssista; hän vapautti kaksi neitoa hedelmästä, varmistamatta ensin keinoa pitää heidät elossa, ja sen seurauksena hän näki heidän heittävän henkensä silmiensä edessä. Ette te, vaan *hän*, joka on karannut teiltä ja jonka menetystä niin surette ja vaikerratte - hän vei päätökseen työn, jonka niin kömpelösti aloititte.”

”Haa!”, huudahti kirpunkesyttäjä, aivan poissa tolaltaan, ”-haa! Aivan kuin olin epäillytkin! – Mutta te, Pepusch, jolle olen osoittanut niin paljon kiintymystä, olette pahin, ilkein viholliseni; se on nyt selvää. Sen sijaan että olisitte opastaneet minua, sen sijaan että olisitte tukeneet minua surussani, viihdytätte minua kaikenlaisilla sopimattomilla narrinpuheilla.” ”Narrinpuheita päästelette itse!” huusi Pepusch aivan raivoissaan. ”Kadutte mielettömyyksiänne aivan liian myöhään, senkin omahyväinen sarlataani! Lähden etsimään Dörtje Elverdinkiä – mutta ettette enää johtaisi harhaan rehellisiä ihmisiä---”

Pepusch tarttui ruuviin, joka sääteli koko mikroskooppisen laitteiston liikettä--- ”Lyö minut saman tien hengiltä!” karjui kirpputirehtööri; mutta samalla kaikki rysähti yhteen läjään, ja hän vaipui tajuttomana lattialle--

”Miksi lienee”, lausui Georg Pepusch itsekseen päästyään kadulle, ”miksi lienee, että henkilö, jolla on omistuksessaan mukava lämmin huone ja hyvin pehmustettu vuode, harhailee öisillä kaduilla sateessa ja myrskyssä? Syyhän on, että hän on unohtanut avaimensa, ja kun kiduttava rakkaus, tuo tyhmä halu, jahtaa häntä.” Muuta hän ei voinut itselleen vastata.- Itse asiassa koko juttu näytti hänestä typerältä. - Hän muisteli sitä silmänräpäystä, jolloin hän oli kohdannut Dörtje Elverdinkin ensimmäisen kerran. - Joitakin vuosia aiemmin kirpunkesyttäjä oli esitellyt taitojaan Berliinissä, eikä kyennyt kyllin tyydyttämään yleisönsä mielenkiintoa koko jutun vielä ollessa tuoreimmillaan. Pian kuitenkin ihmiset olivat saaneet kyllikseen koulutetuista ja hyväkäytöksisistä kirpuista, eikä kukaan pysähtynyt ihmettelemään räätälöinti-, satula-, vanne- ja asetarpeita, jotka olivat herättänet niin suurta ihailua, ja jotka saivat ihmiset harkitsemaan käsittämättömyydessään jopa taikuutta, ja Leuwenhoek näytti vajonneen täysin unohduksiin. Silloin alkoi levitä tieto, että taiteilijan veljentytär, jota ei ollut näkynyt aiemmin, otti osaa esityksiin. Veljentytär ei ollut ainoastaan kaunis ja rakastettava, vaan myös niin hienosti puettu, että sen tuskin voi pukea sanoiksi. Nykyaikaisten nuorten herrojen alati liikkeessä oleva maailma, joka tanakan konserttimestarin lailla antaa seurapiireille tahdin ja sävelen, suorastaan tulvi sisään, ja koska tässä maailmassa kaikki viedään äärimmäisyyksiin, veljentytär herätti rajatonta kiinnostusta. - Pian tuli muotiin vierailla kirpputirehtöörin luona; kuka ei ollut tavannut veljentytärtä, ei voinut ottaa osaa keskusteluun, ja niin taiteilija pelastui perikadolta. Mitä tulee muihin, kukaan ei kyennyt käsittämään nimeä *”Dörtje”*, ja koska niihin aikoihin upea Berthmann toi Golkondan kuningattaren roolissa esiin kaikkein suurimman ystävyyden, kaikkein lumoavimman armon, naisellisen hellyyden, jonka vain hennompi sukupuoli omaa, ja sen sanoinkuvaamattoman taikuuden ihanteen, jolla on kyky hurmata kaikki, nimettiin hollannitar ’Alineksi’.

Kun George Pepusch saapui Berliiniin, Leuwenhoekin kaunis veljentytär oli päivän puheenaihe, ja niinpä pöytäseurueet siinä majatalossa, jossa hän asusti, puhuivat hädin tuskin mistään muusta kuin pikku ihmeestä, joka ilahdutti kaikkia miehiä, nuoria ja vanhoja, ja jopa naisia yhtä lailla. Kaikki painostivat tulokasta saavuttamaan Berliinin sen hetkisen muodin korkeimman huipun tapaamalla hollannittaren. - Pepuschilla oli alakuloinen, kiivas luonne, jokaisesta huvituksesta jäi hänelle katkera jälkimaku, joka ammentaa elämämme halki soljuvasta Styks-virrasta; tämä teki hänestä synkän ja usein epäoikeudenmukaisen

tuttaviaan kohtaan. On helppo kuvitella, että moisen mielentilan omaavaa ei kiinnostaisi kauniiden tyttöjen perässä juokseminen; mutta hän meni kuitenkin kirpunkesyttäjän luo, ei niinkään kohtaamaan vaarallista ihmettä, vaan saamaan vakuuden etukäteen päättämälleen mielipiteelle, että myös siellä, kuten niin usein elämässä, vainoaisi ihmisiä vain outo harha, kuin vaarallista ihmettä mukaillen. Hänen mielestään hollannitar oli kaunis, luonnollisesti, ja miellyttävä; mutta neitoa pohtiessaan, hän ei voinut olla itsetyytyväisesti hymyilemättä omalle viisaudelleen, saaden vahvistuksen että päät, jotka pikkuneiti oli saanut sekaisin, olivat olleet melko pyörällä jo kotoa lähtiessään.

Neidolla oli tuo kevyt, vaivaton asenne, joka kieli mitä parhaimmasta sosiaalisesta opista, täysin hyppysissään; tuo viehättävä koketeerauksen rakastaja, ojentaessaan sormenpäänsä jollekin, samalla vei häneltä voimat tarttua niihin, rakastettava pikku olento tiesi kuinka viihdyttää lukuisia vieraita yhtä lailla kuin pitää heidät mitä tiukimmin sopivaisuuden rajoissa.

Ketään ei kiinnostanut vieras Pepusch, jolla oli kylliksi aikaa tarkkailla hienostuneen neidon toimia. Mutta mitä kauemmin hän katseli kauniita kasvoja, hänen mielensä syvissä syövereissä heräsi hämärä muistikuva, että jossain hän oli kohdannut hollannittaren, vaikkakin tämä oli ollut toisin puettu ja tilanne oli ollut toinen, ja että myös hän itse oli joskus ottanut täysin toisen muodon. Turhaan hän kidutti itseään yrittäessään saada ajatuksiaan selkiintymään, silti tietoisuus siitä, että hänen polkunsa oli todellakin aiemmin risteytynyt tuon pikku kaunottaren kanssa, tuli yhä selvemmäksi ja selvemmäksi. Puna nousi hänen kasvoilleen, kunnes lopulta joku nykäisi kevyesti hänen hihaansa ja kuiskasi hänen korvaansa.--”Toden totta, Herra Filosofi, salama näyttää iskeneen myös teihin?” Kyseessä oli majatalon pitäjän naapuri, jolle hän oli vakuuttanut, että ekstaasi, jonka vallassa kaikki olivat, oli vain sulaa hulluutta, ja se olisi ohi yhtä pian kuin alkoikin. Pepusch huomasi, että samalla kun hän oli niin keskittyneesti tuijottanut pientä neitiä, sali oli lähes tyhjä viimeisten vieraitten juuri ollessa poistumassa. Nyt ensi kerran neito näytti huomaavan hänen läsnäolonsa, ja tervehti häntä suloisen tuttavallisesti.

Pepusch ei päässyt naisesta eroon; hän vietti unettomia öitä yrittäen saada kiinni ajatuksen punaisesta langasta, mutta turhaan. Ainoastaan kaunottaren näkeminen veisi hänet jäljille, hän päätteli oikeutetusti; ja seuraavana päivänä, ja kaikkina päivinä sen jälkeen hän ei koskaan lyönyt laimin vierailua kirpunkesyttäjän luona, ja tuijotti kaksi kolme tuntia kaunista Dörtje Elverdinkiä.

Kun mies ei voi hylätä ajatusta rakkaudentäyttämästä neidonkamarista, joka on kiinnittänyt hänen huomionsa, tietävät kaikki, vailla epäilystä, että hän on ottanut

ensiaskeleen rakkauden polulla, ja niinpä kävi, että Pepuschin kuvitellessa, että hän vain ajoi takaa heikkoa muistoa, oli hän jo rakastunut viehkoon hollannittareeseen.

Kuka jaksaisikaan enää kiinnostua kirpuista, joista Aline oli saavuttanut niin loisteliaan voiton, kietoen kaikki omaan hehkuvaan kehäänsä. Kirpputirehtööri tajusi, että hänen roolinsa oli perin naurettava; hän siis sijoitti joukkonsa lukkojen taa odottamaan parempaa aikaa, ja suurella taitavuudella järjesti uuden näytelmän, jossa hänen viehko sisarentyttärensä näytteli pääosaa.

Kirpunkesyttäjä oli näet saanut päähänsä onnekkaan ajatuksen järjestää iltanäytäntöjä, joihin, suhteellisen hintavan pääsymaksun pulitettuaan, hänen esitettyään muutamia optisia illuusioita, seurueen muu viihdyttäminen lepäsi hänen sisarentyttärensä harteilla. - Silloin viehkon neidon seurataidot pääsivät täyteen oikeutukseen, ja hän käytti hyväkseen kaikki esityksen lyhyimmätkin tauot, antaen illalle uutta vauhtia lauluillaan, joita hän esitti säestäen itseään kitaralla. Hänen äänensä ei ollut voimakas, hänen esiintymisensä suureellista, joskus suorastaan säännönvastaista; mutta hänen laulunsa suloisuus ja selkeys sopi täydellisesti hänen ulkoasuunsa, ja kun tummien kulmiensa alta hän suuntasi pehmeitä katseita, kuin herkkiä kuunsäteitä, kohti kuulijoitaan, jokainen sydän sykähti, ja kaikkein pedanteimmankin arvostelu oli vaiennettu.

Pepusch jatkoi sinnikkäästi tarkkailuaan näiden iltaisten viihdytysten ajan, toisin sanoen, hän tuijotti hollannitarta kaksi tuntia herkeämättä, ja sitten poistui salongista muiden kanssa.

Kerran hän seisoi lähempänä neitoa kuin tavallista, ja kuuli ohimennen tämän kysyvän eräältä nuorelta mieheltä: ”Kertokaahan minulle, kuka on tuo eloton kummitus, joka illat pitkät tuijottaa minua tuntikausia, ja katoaa lausumatta tavuakaan?”

Pepusch oli suuresti loukkaantunut, rynnisti huoneeseensa, ja käyttäytyi niin villisti, ettei kukaan hänen ystävistään olisi tunnistanut moista hullua olentoa. Hän vannoi korkeimman ja alhaisimman kautta, ettei koskaan enää tapaisi pahanilkistä hollannitarta; mutta vähänpä se auttoi, kun jo seuraavana iltana hän saapui Leuwenhoekin luokse tavanomaiseen aikaan yhä tuijottamaan viehättävää Dörtjeä keskittyneemmin kuin koskaan, jos se oli suinkaan mahdollista. On kuitenkin totta, että noustessaan portaita hän oli huomattavan hälyyttyneessä tilassa huomatessaan astuvansa jälleen tuttuun paikkaan, ja kaikessa kiireessä hän viisaasti päätti asettaa itsensä ja rakkaan olennon välillä kelpo etäisyyden. Hän pani toimeen tämän suunnitelman hiipimällä salin nurkkaan; mutta aie pitää katse maahan luotuna epäonnistui täydellisesti, ja, kuten edellä jo mainittiin, hän tuijotti hollannitarta entistäkin määrätietoisemmin.

Silti hän ei tajunnut, kuinka oli mahdollista, että äkkiä Dörtje Elverdink seisoi kulmassa aivan hänen vieressään.

Äänellä, joka soi lumoavan musiikin lailla, kaunotar lausui: ”Hyvä herra, en muista kohdanneeni teitä aiemmin missään ennen tapaamistanne täällä Berliinissä; ja silti ulkomuodossanne, kaikissa tavoissanne on jotakin kovin tutunomaista. Niin, minusta tuntuu, kuin pitkän ajan takaa olisimme olleet läheiset tutut, mutta jossain aivan toisessa maassa ja toisissa suhteissa. Pyydän teitä, hyvä herra, vapauttakaa minut tästä epätietoisuudesta, ja jos en ole jonkin yhdennäköisyyden harhauttama, uudistakaamme ystävyytemme, jonka muisto leijuu mielessäni kuin jokin miellyttävä uni.”

Georg Pepusch koki oudon tunteen tämän kuullessaan; hänen rintaansa puristi, hänen otsansa hehkui, ja outo väristys kulki hänen lävitseen aivan kuin hän olisi ollut rajun kuumeen kourissa. Vaikkei se olisikaan tarkoittanut muuta, että hän oli korviaan myöten rakastunut, silti moiseen häiriöön, joka riisti häneltä puhekyvyn, ja lähes tajunkin, oli toinen syy. Nimittäin Dörtje Elverdinkin lausuessa uskomuksensa, että tämä oli tuntenut miehen kauan sitten, tuntui kuin hänen sisimmissään olisi näyttäytynyt toinen kuvajainen kuin taikalyhdyssä, hän itse kauan, kauan sitten kuin ensi kerran äidinmaitoa maistaen, ajassa jossa hän kulki ja koki samoin kuin Dörtje Elverdink. Riittää ! - ajatus, joka pitkän pohdinnan jälkeen oli saanut selvän ja vakaan muodon, kirkastui julki silmänräpäyksessä, tuoden tullessaan vakuuden siitä, että Dörtje Elverdink ei ollut kukaan muu kuin prinsessa Gamaheh, kuningas Sekakiksen tytär, jota hän oli rakastanut vehreinä aikoinaan, kukkiessaan Ohdake Zeheritinä. Oli varmasti paikallaan, ettei hän tuonut ajatustaan julki muille läsnäolijoille; häntä olisi kuitenkin todennäköisesti pidetty hulluna ja lukittu hourulaan, ja asiasta oltaisiin oltu hyvin vakuuttuneita, vaikkakin osittaisen hulluuden vimmainen ulkomuoto saattaa usein olla olemisen ironiaa, joka ehkäpä etsii ulostuloa.

”Luoja paratkoon! Tehän näytätte vallan typertyneeltä, hyvä herra!” sanoi pikkuinen, koskettaen Georgin rintaa mitä sievimmällä pienellä sormella. Sormen kärjen kosketus tuntui Georgista sähköiskulta hänen sydämessään, ja hän heräsi typerryksestään. Hän tarttui naisen käteen intohimon vallassa, kuorrutti sen palavilla suudelmilla ja huudahti: ”Taivaallinen, enkelimäinen luomus ---ja niin edelleen.” Rakas lukija voi itse helposti kuvitella kaikki ne sanat, jotka Georg Pepusch lausui moisella hetkellä.

Lienee tarpeen mainita, että neitonen otti vastaan Georgin rakkaudenosoitukset juuri niin kuin nuorukainen oli toivonut ja tuolla kohtalokkaalla hetkellä Leuwenhoekin salin nurkassa synnytti rakkaussuhteen, joka ensin nosti hyvän herra Georg Pepuschin taivaisiin vain syöstäkseen hänet helvetin syövereihin. Sillä, koska hän omasi toden totta alakuloisen luonteenlaadun, ollen kovin tyly ja toraisa, ei ollut vältettävissä, että Dörtjen

käytös tarjosi moniaita tilaisuuksia mustasukkaisuudelle. Ja juuri nämä samaiset mustasukkaisuuspuuskat kutittelivat Dörtjen pahanilkistä huumorintajua, ja hänelle soi suurta riemua kiduttaa poloista Georg Pepuschia monin tavoin. Jokainen asia voidaan kuitenkin viedä vain tiettyyn pisteeseen, niin kävi lopulta myös Pepuschin kauan pidättämälle ylenkatseelle. Hän ryhtyi kerran puhumaan vain siitä ihmeellisestä ajasta, kun hän, ollessaan Zeherit Ohdake, oli niin palavasti rakastanut kaunista hollannitarta, joka silloin oli ollut kuningas Sekakiksen tytär, ja muistutti neitoa saman palavan rakkauden innoittamana suhteestaan, ja siitä, että taistelu Juotikasprinssin kanssa oli suonut hänelle kiistattoman oikeuden neidon käteen. Dörtje Elverdink osaltaan vakuutti muistavansa asian hyvin ja oli tuntenut aavistuksen heräävän sielussaan, kun Pepusch oli luonut häneen ohdakekatseen. Pienoinen puhui näistä hienoista asioista niin kaihoisasti, hän oli vallan noiduttu rakkaudestaan Ohdake Zeheritiin, joka oli tehnyt tiettäväksi opiskelevansa Jenassa, ja sitten löytäneensä prinsessa Gamahehin uudelleen Berliinistä, joka näyttäytyi nuorukaiselle kaikkien ilojen Eldoradona. - Rakastavaiset seisoivat ikkunan ääressä, ja neito pyysi rakasta Georgia kietomaan käsivartensa ympärilleen. Tässä tutussa asennossa he hyväilivät toisiaan ja lausuivat unenomaista kertomusta Famagustan ihmeistä. Juuri silloin kävi niin, että huikean komea husaariupseeri yllään tuliterä univormu tervehti tuttavallisesti neitoa, jonka hän tunsi iltahuveista. Dörtjen silmät olivat vain puoliavoinna ja hän katsoi kadulle, joten olisi voinut kuvitella hänen olevan mahdoton nähdä upseeria; mutta hohtavan univormun taika on suuri! Neitonen – kenties kivilattiaa vasten kolisevan sapelinhuotran innostamana, avasi silmänsä suuren suuriksi, heilautti ikkunan auki, heitti upseerille lentosuukon ja seurasi häntä katseellaan, kunnes mies katosi kulman taa.

”Gamaheh!” huudahti Georg Pepusch, vallan suunniltaan. - ”Gamaheh! - mitä tämä tarkoittaa? Pilkkaatko minua ? Tämäkö on kohtalo jonka olet luvannut Ohdakkeellesi?” - Pikkuinen kierähti koroillaan, naurahti heleästi ja huudahti: ”Noh, noh, Georg; jos minä olen arvon vanhan kuningas Sekakiksen tytär, jos sinä olet Ohdake Zeherit, on tuo rakastettava upseeri tietäjä Thetel, joka miellyttää minua suuresti enemmän kuin surullinen piikikäs ohdake.” - Lausuttuaan tämän hollannitar syöksähti ovesta kun taas Georg Pepusch, kuten olettaa saattaa, vajosi heti epätoivon kuiluun ja ryntäsi villisti raput alas suoraan kadulle, kuin häntä olisivat ahdistaneet tuhannet paholaiset. Kohtalon oikusta hän huomasi postivaunuissa ystävänsä, joka oli aikeissa jättää Berliinin, ja hän huudahti: ”Seis! Minä matkaan kanssanne!” Niin lausui Ohdake Zeherit, ryntäsi kotiinsa, heitti ylleen päällystakin, sulloi lompakkoonsa rahaa, jätti avaimen vuokraemännälleen, ja ajoi niiltä sijoiltaan tiehensä ystävänsä kera.

Miltä ikinä raivokas ero näyttikään, rakkauden liekki hollannitarta kohtaan lepatti yhä ja edelleen Georgin rinnassa; eikä hän suinkaan aikonut luopua oikeutetuista vaateista, joiden mukaan hänen ollessaan Ohdake Zeherit, hän uskoi saaneensa omakseen Gamahehin käden ja sydämen. Siispä hän uudisti valansa, kun joitain vuosia myöhemmin hän kohtasi Leuwenhoekin Haagissa; ja lukija onkin jo saanut selville, kuinka tunnollisesti hän seurasi tätä Frankfurtiin.

Vallan kolkkona kuljeksi Georg Pepusch halki öisten kujien, kun hänen huomionsa kiinnitti poikkeuksellisen kirkas valo, joka lankesi kadulle suuren talon alimman huoneen ikkunakaihtimien rakosesta. Hän uskoi huoneen olevan liekeissä, joten hän otti ja heilautti itsensä rautakaiteen varassa ylemmäs tarkastellakseen asiaa lähemmin. Hänen ällistyksensä oli rajaton, tajutessaan mitä hän näki.

Roihuava tuli syöksyi takassa, joka oli vastapäätä ikkunaa; tämän kamiinan edessä istui tai oikeammin loikoili leveällä vanhanaikaisella nojatuolilla hollannitar, puettuna kuin enkeli. Neito näytti olevan unessa, ja tulen ääreen oli kumartuneena hintelä vanha mies, joka kakkulat nenällään kurkisti kattilaan, jossa hän ilmeisesti valmisti jotain juomaa. Pepusch yritti nousta korkeammalle nähdäkseen kaksikon paremmin, kun hän tunsi jalkoihinsa tartuttavan, ja hänet vedettiin rajusti alas. Karkea ääni huudahti - ”Katsohan vain moista veijaria! Vahtitupaan, hyvä herra!” Näin lausui yövahti, joka oli havainnut Georgin kipuavan ikkunaan, eikä voinut päätellä muutakaan kuin, että mies oli murtautumassa taloon. Vastalauseista huolimatta yövahti, jonka avuksi oli rientänyt partio, raahasi Georg Pepuschin pois; ja niinpä hänen yölliset vaelluksensa saivat hilpeän päätöksen vahtituvassa

KOLMAS SEIKKAILU

Pienen hirviön ilmaantuminen – Lisää selvityksiä koskien prinsessa Gamahehin kohtaloa – Merkittävä ystävyyssuhde solmitaan herra Peregrinus Tyssin elämässä, ja hänelle selviää, kuka on vanha herrasmies, joka asustaa hänen talossaan – Vallan pienikokoisen mikroskoopin linssin suurenmoiset vaikutukset – Tarinan sankarin odottamaton pidätys

Hänen, joka on kokenut sellaisia asioita iltansa aikana kuin herra Peregrinus Tyss, ja jonka nyt kohtaamme kiihottuneessa mielentilassa, on täysin mahdotonta nukkua sikeästi. Hän kääntelehti vuoteellaan rauhattomasti, ja vaipuessaan horrokseen joka normaalisti edeltää nukahtamista, hän piteli jälleen kaunotarta sylissään ja tunsi polttavien suudelmien hehkun huulillaan. - Silloin hän hätkähti hereille ja valveilla ollessaan kuvitteli kuulevansa Alinen suloisen äänen. Hän kiemurteli intohimosta, jota neito ei olisi kyennyt välttämään, ja silti pelkäsi, että tämä palaisi ja kietoisi hänet vastustamattomiin pauloihinsa. Nämä vastakkaiset tunteet kouristivat hänen rintaansa, ja täyttivät sen samanaikaisesti suloisella tuskalla, jota hän ei ollut tuntenut koskaan aiemmin.

”Älä nuku, Peregrinus, älä nuku, jalo mies, minun täytyy heti puhua kanssasi!” kuului kuiskailu aivan Peregrinuksen vierestä, ja ääni vain jatkoi ”älä nuku! Älä nuku!” kunnes hän lopulta avasi silmänsä, jotka hän oli sulkenut vain nähdäkseen rakkaan Alinensa tarkemmin.

Yölampun valossa havaitsi hän pienen, tuskin jännevälin mittaisen otuksen, joka istui hänen valkeilla vuodevaatteillaan ja ensi silmäyksellä kauhistutti häntä, mutta seuraavassa silmäräpäyksessä hän sumeilematta yritti kaapata sen käteensä vakuuttuakseen, ettei ollut nähnyt harhoja. Pikku hirviö oli kuitenkin kadonnut hetimiten jäljettömiin.

Vaikkakaan ei ole tarpeen enää haaskata aikaa kauniin Alinen, Dörtje Elverdinkin tai prinsessa Gamahehin kuvailemiseen – sillä rakas lukijamme on jo kauan ollut selvillä siitä, että kyseessä on sama henkilö kolmeksi jakautuneena – sitä vastoin on syytä mitä pikimmiten paneutua pienen hirviön ulkoasuun, hirviön joka istui sängyn päädyllä ja oli niin kovin kauhistuttanut herra Peregrinus Tyssia.

Kuten jo mainitsimme, olento oli hädin tuskin jännevälin mittainen. Sen linnunkaltaisessa päässä hehkui kimmeltävä silmäpari, ja sen varpusennokasta pisti esiin pitkä terävä esine kuin kapea kalpa, ja kaksi sarvea pisti esiin aivan nokan yläpuolelta.

Niska alkoi aivan pään alapuolelta, aivan kuin linnulla, mutta muuttui paksummaksi ja paksummaksi, ja vailla saumoja se kasvoi muodottomaksi, hasselpähkinän kaltaiseksi vartaloksi, joka näytti vyötiäisen lailla olevan tummanruskeiden suomujen peitossa. Mutta kaikkein kummallisimmat olivat käsien ja jalkojen muodot. Ensiksi mainituissa oli kaksi niveltä, ja ne olivat juurtuneet otuksen poskeen, aivan nokan lähettyville. Aivan näiden käsien alla oli jalkapari ja niiden alla toinen pari, kaksiniveliset kuten kädetkin. Alimmaisen parin raajat näyttivät olevan ne, joihin olento todella tukeutui kulkeissaan; sillä sen lisäksi että ne olivat toisia pidemmät ja vahvemmat, ne oli verhoiltu upeisiin kultasaappaisiin, jossa oli timanttikannukset.

Jos olisi käynyt, kuten sanottu, että pieni hirviö olisi todellakin kadonnut olemattomiin Peregrinuksen yrittäessä tarttua siihen, hän olisi voinut kuvitella kaiken vain kiihottuneen mielentilansa luomaksi kuvitelmaksi, ellei juuri sillä hetkellä heikko ääni olisi kuulunut, huudahtaen: ”Taivaan tähden, herra Peregrinus, olenko erehtynyt teidän suhteenne? Eilen olitte minua kohtaan niin kunnioittava, ja nyt, kun haluan osoittaa kiitollisuuteni, yritätte litistää minut murhaavalla kädellä? - Mutta ehkä teitä ei miellytä muotoni, ja tein virheen näyttäessäni itseni mikroskooppisesti, että voisitte minut selvästi havaita, joka ei ole niin helppoa, kuin voisi kuvitella. Siispä kuten aiemmin istun yhä valkealla vuodevaatteellanne, ja silti ette havaitse minua lainkaan. Älkää olko pahoillanne, Peregrinus, sillä näköhermonne ovat todellakin aivan liian karkeat hennolle hahmolleni. Jos vain lupaatte, että olen seurassanne turvassa, ettekä yritä käydä minuun käsiksi, niin tulen lähemmäksi ja selvitän moniaita kokemianne asioita, jotka eivät mielestänne ole aivan kohdallaan.”

”Sanokaahan minulle,” lausui Peregrinus Tyss äänelle, ”sanokaahan minulle ensin, kuka lienette, hyvä tuntematon ystävä, loppu sujuukin sitten aivan itsestään. Ja ennalta käsin voin vakuuttaa teille, ettei ole luonteeni mukaista tuottaa teille vahinkoa, ja käyttäydyn edelleen teitä kohtaan jalosti, vaikken tällä hetkellä pysty käsittämään kuinka olen saavuttanut kiitollisuutenne. Olkaa kuitenkin edelleen näkymättömissä, sillä ulkomuotonne ei ole kaikkein siroin.”

”Te olette”, jatkoi ääni rykäistyään ja yskäistyään hieman, ”te olette, ja toistan sen ilolla, jalo mies, herra Peregrinus, mutta ette kovin syvästi tunteva tieteitten saralla ja yleisesti ottaen vähän kokemusta hankkinut, muuten olisitte tunnistanut minut ensisilmäyksellä. - Saatan lausua hieman mahtailevasti, että minä olen yksi kaikkein mahtavimmista kuninkaista ja hallitsen miljoonia ja miljoonia. Luontaisesta vaatimattomuudesta ja siitä syystä, ettei määrite ’kuningas’ liene kaikkein soveliain, jätän sen syrjään. - Siinä joukossa, jonka johdossa minulla on kunnia olla, vallitsee

tasavaltalainen perustuslaki. Senaatti, joka koostuu enimmillään neljästäkymmenestäviidestätuhannestayhdeksästäsadasta ja yhdeksästäkymmenestäyhdeksästä jäsenestä, asiallisten äänestysten seurauksena, pitää huolta valtionhallinnosta; ja häntä, joka hallitsee yli tuota senaattia, kutsutaan mestariksi, sillä kaikilla elämänaloilla täytyy hänen mestaroida kantaakseen mestarin arvonimeä. Vailla joutavaa kiertelyä, tunnustan siis teille, että minä, joka puhun kanssanne vaikkette minua näekään, en ole kukaan muu kuin Mestari Kirppu. - Siitä, että tunnette minun kansani, ei minulla ole pienintäkään epäilystä, sillä tiedokseni on tullut, arvon herra, että olette verellänne monia kansalaisiani virkistänyt ja vahvistanut. Teidän tulee olla tietoinen, että heitä suuresti liikuttaa kesyttämätön vapauden rakkaus, ja heidät on varustettu jousin, jotka ovat taipuvaisia pitämään heidät jatkuvasti loikkien ja hyppien liikkeessä. Voitte hyvin ymmärtää, millaisia taitoja on omattava voidakseen hallita moista kansaa, ja siksi olen tietoinen, että minua on pidettävä arvossa. Vakuuttakaa minut siitä, herra Peregrinus, ennen kuin jatkan pidemmälle.”

Jonkin aikaa herra Peregrinus Tyssistä tuntui, kuin hänen päänsä olisi pyörinyt myllynrattaan lailla, kuohuvan kosken viemänä. Sitten hän lopulta rauhoittui, ja alkoi tuumia vieraan neidon ilmestymisen kirjansitoja Lämmerhirtin luo olleen yhtä merkillisen tapahtuman kuin tämänhetkisen, joka, loppujen lopuksi, ei ollut kuin luontainen jatkumo sille tapahtumaketjulle johon hän oli osallisena.

Niinpä hän lausui Mestari Kirpulle kunnioittavansa tätä suunnattomasti epätavallisten kykyjensä vuoksi; ja oli innokas tekemään tämän kanssa parempaa tuttavuutta, ja koska hänen äänensä kuulosti vallan mairittelevalta, ja puheessaan oli tiettyä herkkyyttä joka usein paljastaa hienostuneen ruumiinrakenteen, siispä Mestari Kirppu jatkoi:

”Kiitän teitä suuresti, parahin herra Tyss, suotuisasta mielipiteestänne, ja toivon pian saavani teidän vakuuttuneeksi ettette ole erehtynyt suhteeni. Sitä ennen, että teille selkenisi mitä palveluksia olette minulle tehnyt, on välttämätöntä että teen teille tiettäväksi koko tarinani. Tietäkää siis, että isäni oli tunnettu --- siis hetkinen; minulle juuri valkeni, että kärsivällisyyden nimellä kulkevasta kauniista hyveestä on tullut merkillepantavan harvinainen lukijoiden ja kuuntelijoiden keskuudessa, ja lukuisat muistelmat, kerran niin ihailua herättäneet, ovat nyt halveksunnan kohteena: siispä käyn vain pinnallisesti ja järjestelmällisesti läpi ne kohdat jotka suoraan liittyvät suhteessani teihin. Myöntäessänne, että todella olen Mestari Kirppu, teidän täytyy tunnustaa minut mitä laajimmin oppineeksi henkilöksi, kaikkein syvimmin tietäväksi kaikkien oppien haaroista. Mutta hetki! Te ette voi mitata oppini painoa vaaoillanne, koska teille on täysin tuntematon suurenmoinen

maailma, missä minä ja väkeni elämme. Kuinka hämmästyneeksi tuntisittekin itsenne, jos aistinne voisivat avautua tuolle todellisuudelle! Se näyttäytyisi mitä oudoimpien ja käsittämättömimpien ihmeiden valtakuntana, eikä teidän niin ollen tule hämmästyä, mikäli kaikki tuosta maailmasta kumpuava kuulostaa korvissanne sekavalta sadulta, joutilaiden aivojen tuotokselta. Älköät teissä siis herätkö epäilys, vaan uskokaa sanoihin – Monissa asioissa, nähkääs, kansani on paljon teitä ihmisiä ylempänä; esimerkiksi, mitä tulee luonnon salaisuuksien selvittämiseen, voimaan, ketteryyteen – niin henkiseen kuin ruumiilliseen. Mutta myös meillä on intohimomme, ja aivan kuten teilläkin, ne usein ovat suuren murheen lähde, joskus jopa täydellisen tuhon. Vaikka minäkin olin kansani rakastama, jopa palvoma, ja taitoni olisivat asettaneet minun onnen korkeimmalle kukkulalle, sokaisi minut epäonninen intohimo sitä henkilöä kohtaan, joka minua kaikkiaan hallitsi, vaikkei hänestä koskaan saattaisi tulla puolisoani. Mutta meidän sukupuolemme on ylipäänsä intohimon vallassa, joka murskaa säädyllisyyden esteet kauniimpaa sukupuolta kohtaan. Oletetaan, kuitenkin tämän syytöksen olevan totta, toisaalta kaikille on selvää – Kuitenkin!ei enää kiertelyä! - Nähdessäni kuningas Sekakiksen tyttären, kauniin Gamahehin jouduin sillä hetkellä niin sanoinkuvaamattomasti hänen pauloihinsa, että unhotin kansani ja itseni, ja elin vain siitä riemusta, jota minulle tuotti loikkiessani ympäri mitä herkimmän niskan, mitä upeimman miehustan ja kutitellessani kauneutta suukkosillani. Usein hän tavoitteli minua ruusuisilla sormillaan kykenemättä silti minua vangitsemaan. Pidin sitä sulavana hyväilynä, leikkisänä lemmenosoituksena! - Kuinka hölmö onkaan rakastunut, jopa itse Mestari Kirppu. - Sanomattakin on selvää, että inha Juotikasprinssi lankesi poloisen Gamahehin pauloihin, ja suuteli hänet hengiltä; olisin silti onnistunut pelastamaan rakkaani, jolleivät yksinkertainen kerskailija ja tökerö typerys olisivat sekaantuneet asiaan ja pilanneet kaiken. Kerskailija ei ollut kukaan muu kuin Ohdake Zeherit ja typerys nero Thetel. - Kun nero Thetel nousi ilmaan mukanaan uneen vaipunut prinsessa, tarrauduin lujasti hänen rintamuksensa pitsiin, ja niin olin Gamahehin uskollinen matkakumppani, ilman että nero huomasi minua. Sattui kuitenkin niin, että ylitimme kaksi tietäjää, jotka tarkkailivat tähtiä korkeasta tornistaan. Toinen heistä suuntasi kaukoputkensa minuun niin terävästi, että maaginen väline lähes sokaisi minut. Jouduin voimakkaan huimauksen valtaan, turhaan yritin pitää otteeni, ja voimattomana syöksyin alas huimaavista korkeuksista, putosin tarkkailevan tietäjän nenälle, ja vain keveyteni ja suunnaton neuvokkuuteni pelasti henkeni.

Olin vielä liian pökerryksissä loikatakseni alas tietäjän nenältä ja saattaakseni itseni täydelliseen turvaan, kun petollinen Leuwenhoek (hän oli kyseessä oleva tietäjä) sieppasi minut näppärästi sormiinsa, ja sijoitti minut kärsästäni pidellen kaikenkertovaan

mikroskooppiin. Vaikkakin oli yö ja hän joutui turvautumaan lamppuun, oli hän kuitenkin liian harjaantunut tarkkailija ja aivan liian taitava opeissaan, joten välittömästi hän tunnisti minut Mestari Kirpuksi. Riemastuneena kohdalleen osuneesta onnekkaasta sattumasta joka oli saattanut hänen käsiinsä niin tärkeän vangin, ja päättäen hyötyä siitä kaikella mahdollisella tavalla, hän kahlehti minut poloisen ja niin alkoi tuskallinen vankeuteni, josta vasta eilen minut vapautitte. - Minä otteessansa hirvittävä Leuwenhoek sai täyden vallan alaisiini, joita hän keräsi laumoittain, ja barbaarisella julmuudella esitteli meille niin kutsutun kulttuurin, riistäen meiltä vapauden, joka soi meille kaiken elämän riemun. Koskien skolastisia opintoja, ja taidetta ja tiedettä ylipäänsä, Leuwenhoek havaitsi pianällistyksekseen ja ärsytyksekseen, että olimme häntä viisaampia; korkeamman opetuksen, johon meidät pakotettiin, sisältö oli pääosin tämä: meistä oli tultava jotakin, tai vähintään meidän oli esitettävä jotakin. Mutta juuri tämä joksikin tuleminen, tai jonkin esittäminen, toi muassaan tarpeita joita emme olleet aiemmin tunteneet, ja joita meidän tuli nyt tyydyttää otsamme hiessä. Alhainen Leuwenhoek muutti meidät valtiomiehiksi, sotilaiksi, professoreiksi, ja en edes tiedä miksi vielä. Kaikki olivat pakotettuja pitämään arvonsa mukaista vaatetusta tai kantamaan aseita ynnä muuta sellaista. Ja niinpä joukoistamme kohosi räätäleitä, suutareita, partureita, panssariseppiä, napintekijöitä, pyörämaakareita, miekan takojia ja muita ammatinharjoittajia, jotka työskentelivät vain tyydyttääkseen tarpeetonta ja tuhoavaa nautinnonhalua. Kaikkein pahinta oli, ettei Leuwenhoek ajatellut muuta kuin omaa etuaan esitellessään meitä korvausta vastaan ihmisille koulutettuna kansana. Sen lisäksi oppimme luettiin ainoastaan hänen kunniakseen, ja hän sai osakseen ylistystä, joka olisi kuulunut meille. Leuwenhoek tiesi vallan hyvin, että menettäessään minut hän menettäisi myös kansani hallinnan; siispä hän langetti loitsun, joka sitoi minut häneen yhä tiukemmin, ja sitä raskaampi oli vankeuteni. - Polttavan kaipuun vallassa muistelin kaunista Gamahehia, ja puntaroin keinoja saada selville hänen kohtalonsa. - Mutta mitä terävinkään ajattelu ei voi suoda, sen saattaa kohtalo aivan äkkiä tuoda julki. - Tietäjäni ystävä ja liikekumppani, vanha Swammerdamm, oli löytänyt prinsessan tulppaanin terälehdeltä, ja pikaisesti kertonut löydöstään ystävälle. Keinoilla, joista, hyvä Peregrinus Tyss, en suostu teille enempää kertomaan, koska tietoisuutenne näistä asioista ei ole kummoinen, hän onnistui herättämään Gamahehin henkiin ja palauttamaan hänet luonnolliseen kokoonsa. Loppujen lopuksi, nuo kaksi hyvin viisasta herraa osoittautuivat yhtä kömpelöiksi typeryksiksi kuin nero Thetel tai Ohdake Zeherit. Intonsa vallassa he olivat unohtaneet kaikkein olennaisimman seikan, ja niinpä kävi, että samalla hetkellä kun prinsessa heräsi elämään, hän vaipui takaisin kuolemaan. Minä yksin tiesin syyn; rakkaus kaunottareen, joka roihusi rinnassani kuumempana kuin koskaan,

antoi minulle jättiläisen voimat; mursin kahleeni, loikkasin valtaisalla loikalla hänen olkapäälleen – pieni puraisu sai hyytyneen veren jälleen virtaamaan. Hän oli elossa! - Mutta minun tehtävä teille tiettäväksi, herra Peregrinus Tyss, että tämä puraisu olisi toistettava uudelleen ja uudelleen, jotta prinsessa säilyisi nuoruuden ja kauneuden kukkeudessa; muussa tapauksessa muutamassa kuukaudessa hän käpertyisi kasaan tutisevaksi vanhaksi naiseksi. Tämän takia, kuten hyvin ymmärrätte, olen hänelle korvaamaton, ja ainoastaan siitä pelosta, että hän kadottaisi minut, voin luottaa synkkään kiitollisuuteen jolla hän vastasi rakkauteeni. Hetkeäkään aikailematta hän palautti minut kiduttajalleni, joka kahlitsi minut lujemmin kuin koskaan aiemmin, mutta ainoastaan omaksi tuhokseen. - Huolimatta kaikista vanhan Leuwenhoekin ja kauniin Gamahehin varotoimista onnistuin lopulta pakenemaan vankilasta vartioimattomana hetkenä. Vaikkakin raskaat ratsusaappaat, joiden riisumiseen minulle ei liiennyt aikaa, hidastivat merkittävästi pakoani, pääsin silti turvallisesti lelunvalmistajan kauppaan, josta ostitte tavaranne. Ei kestänyt kuitenkaan kauaa, kun kauhukseni Gamaheh astui puotiin. Uskoin olevani hukassa, vain te, jalo herra Peregrinus, kykenitte minut pelastamaan, kuiskasin vienosti teille ahdinkoni, ja te olitte kyllin hyvä raottamaan minulle pientä laatikkoa, johon kiireesti loikkasin, ja jossa yhtä pikaisesti kannoitte minut pois muassanne; turhaan Gamaheh etsi minua, ja vasta paljon myöhemmin hän sai selville, miten ja minne olin paennut. Vapautumiseni hetkellä Leuwenhoek menetti kaiken valtansa kansaani, joka kaikkosi välittömästi jättäen tyrannille pilkaksi pippureita, hedelmien kiviä ja muita sellaisia käärittyinä univormuihinsa. Vielä kerran sydämelliset kiitokseni, hyvä jalo herra Peregrinus, kaikesta hyvästä jonka olette minulle suonut, ja josta teitä arvostan enemmän kuin kukaan. Sallikaa minun, vapaan miehen, viettää hetki aikaa kanssanne; voin olla teille elonne tärkeissä asioissa hyödyllisempi kuin saatatte kuvitella. Olkaa vakuuttunut, että teitä vaanii vaara, jos rinnassanne polttaa rakkaus kaunottareen--”

”Mitä sanoitte”, keskeytti Peregrinus näkymättömän, ”mitä sanoittekaan, Mestari, *minä – minä* rakkauden pauloissa?

”Asiasta ei liene epäilystäkään”, jatkoi Mestari Kirppu, ”ja kuvitelkaa kauhuni, huoleni, kun saavuitte eilen kotiin prinsessa käsivarsillanne, hehkuen intohimosta; ja hän käytti kaiken viekoittelun taitonsa, jotka hän mainiosti taitaa, suostutellakseen teidät luovuttamaan minut! - Kuitenkin! Silloin huomasin jaloutenne kaikessa suuruudessaan, pysyen täysin vankkumattomana ja ovelasti vakuuttaen olevanne täysin tietämätön olemassaolostani, aivan kuin ette olisi lainkaan käsittänyt, mitä prinsessa halusi.”

”Ja juuri niin oli asianlaita.” lausui Peregrinus, keskeyttäen jälleen Mestari Kirpun. ”Laskette minulle eduksi asian, josta minusta ei ollut pienintäkään aavistusta. Kaupassa,

josta ostin leikkikalut, en havainnut sen enempää teitä kuin kaunista naista, joka etsiytyi seuraani kirjansitojan luona, ja jota teitä oudosti miellyttää kutsua prinsessa Gamahehiksi. Minulle oli myös yllätys, että laatikoista, joista oletin löytäväni tinasotilaita, yksi oli tyhjä, se jonka sisällä piileksitte; ja kuinka olisin voinut mitenkään arvata, että juuri te olitte vanki, jota kaunis neito tiedusteli niin vimmaisesti? – älkää olko hassunkurinen, Mestari Kirppu, ja uneksiko asioista, joista minulla ei ollut vähäistäkään tietoa.”

”Ah”, vastasi Mestari Kirppu, ”kuinka kerkeästi haluattekaan välttää kiitokseni, rakas herra Peregrinus, ja moinen antaa minulle, suureksi tyydytyksekseni, vielä eloisamman todistuksen jalosta luonteenlaadusta. - Tietäkää tämä, antelias herra, että niin kauan kuin olen suojeluksessanne, kaikki Leuwenhoekin ja Gamahehin aikomukset saada minut jälleen vangikseen valuvat hiekkaan. Teidän täytyy luovuttaa minut vapaaehtoisesti, kaikki muut tavat ovat hedelmättömiä. Herra Peregrinus Tyss! Te olette Rakastunut.”

”Oi älkää”, vastasi Peregrinus Mestarin lauseeseen,”oi älkää toki sanoko noin! – Älkää sanoko rakkaudeksi hetkellistä typerää tuntemusta, joka on jo poissa!”

Peregrinus tunsi punan nousevan poskilleen ja otsalleen, ja antavan ilmi valheen. Hän ryömi peitteitten alle.

”Ei liene”, jatkoi Mestari Kirppu, ”ei liene ihme, jos myös te olitte kyvytön vastustamaan prinsessa Gamahehin taianomaista viehätysvoimaa, varsinkin kun hän käytti lukuisia vaarallisia keinoja saadakseen teidät saaliikseen. Mutta myrsky ei ole vielä laantunut. Pahanilkinen pikku kaunotar tulee ottamaan käyttöön kaikki keinot pyydystääkseen teidät rakkautensa verkkoon, kuten itse asiassa voisi kuka tahansa nainen olematta juuri Prinsessa Gamaheh. Hän yrittää saada teidät niin pauloihinsa, että elätte vain hänelle ja hänen toiveilleen ja silloin – voi minua poloista! - Silloin tulee vain yksi asia kysymykseen: onko jaloutenne kyllin voimakas kukistaakseen intohimonne, vai taivutteko mieluummin Gamahehin tahtoon, ja näin syösten jälleen kurjuuteen ei ainoastaan pientä suojattianne, vaan myös kokonaisen kansan, jonka olette pelastaneet kurjasta orjuudesta? Tai toisin sanottuna, tuletteko vastustamaan petollisen olennon houkutuksia, ja niin suoda onnen sekä minulle että alaisilleni. - Oi, jos haluaisitte - voisitte – luvata minulle tuon jälkimmäisen!”

”Mestari”, vastasi herra Peregrinus, vetäen peiton kasvoiltaan. ”rakas Mestari, te olette oikeassa; mikään ei ole vaarallisempaa kuin naiselliset houkutukset; ne ovat kaikki valheellisia, täysin pahanilkisiä. He leikkivät meillä kuin kissa hiirellä, ja hellimmätkin ponnistelut palkitaan vain ylenkatseella ja pilkalla. Siksipä aiemmin otsalleni kohosi kuolonkylmä hiki heti kun joku naisenpuoli vain lähestyikin minua, ja uskonkin, että mitä kauniiseen Alineen tai, kuten haluatte, prinsessa Gamahehiin tulee, täytyy asiaan löytyä

aivan erityinen selitys, johon yksinkertainen terve ymmärrykseni ei kykene yltämään, ja minulle onkin selvempää, että kaikki on unta, tai luen Tuhannen ja Yhden Yön Tarinoita. - Olkoon kuitenkin kuten toivotte, olette kerran päässyt suojelukseeni, rakas Mestari, eikä mikään pysty suostuttelemaan minua luovuttamaan teitä vihollisienne kynsiin; mitä tulee viekoittelevaan neitoon, en tapaa häntä enää. Lupaan niin juhlallisesti, ja sen pantiksi ojennan käteni, jos teillä lienee samanlainen ojentaa sopimuksen sinetöimiseksi.” Näin lausuttuaan herra Peregrinus nosti kätensä peiton kätköistä.

”Nyt!” huudahti pieni näkymätön,”Nyt olen vallan levollinen, vallan vakuuttunut. Vaikkei minulla ole tarjota teille kättä, sallikaa minun pistää teitä oikeaan peukaloon, osin saavuttaakseni sisäisen rauhan ja osin sinetöidäksemme ystävyytemme täydellisesti.”

Samalla Peregrinus tunsi oikean kätensä peukalossa piston, joka tuntui niin kivuliaalta, että sellaisen saattoi antaa vain kaikkien kirppujen suurin Mestari.

”Tehän pistätte”, huudahti Peregrinus, ”tehän pistätte kuin pieni paholainen!” - ”Pitäkää sitä”, vastasi Mestari Kirppu, ”elävänä allekirjoituksena kunnioittavasta asenteestani. Jos vain sallitte, että osoituksena kiitollisuudestani annan teille lahjan, lahjan joka on mitä harvinaisin taidonnäyte. Se on mikroskooppinen linssi, jonka kansani taitavin ja osaavin optikko valmisti ollessaan Leuwenhoekin palveluksessa. Instrumentti saattaa vaikuttaa teistä pieneltä, sillä, todenmukaisesti se on noin satakaksikymmentä kertaa pienempi kuin hiekanjyvänen; mutta toimiakseen se ei tarvitse suurta kokoa. Asetan lasin vasemman silmänne pupilliin, ja silmästä tulee saman tien mikroskooppinen. - Koska haluan yllättää teidät sen toiminnalla, vaikenen siitä toistaiseksi ja pyydän teitä sallimaan operaation, sillä minusta vaikuttaa, että se palvelisi teitä mitä arvollisimmin. Ja nyt nukkukaa hyvin, herra Peregrinus. Lepo tulee teille tarpeeseen.” Peregrinus vaipui syvään uneen eikä herännyt ennen aamunkoittoa.

Hän havahtui tuttuun harjaamisen ääneen vanhan Alinen lakaistessa viereistä huonetta. Pikkulapsi, joka oli tietoinen jostain pahanteosta, ei voinut vapista enemmän äitinsä piiskan edessä kuin herra Peregrinus vapisi peläten vanhan neidon nuhteita. Lopulta tämä astui huoneeseen kantaen kahvia. Peregrinus tarkkaili häntä kiinni vetämiensä vuodeverhojen välistä, ja hänen hämmästyksensä oli suuri nähdessään auringonpaisteen vanhan rouvan kasvoilla.

”Nukutteko yhä, rakas herra Tyss?” kysyi vanhus niin mairealla äänellä kuin hänen kielensä saattoi taipua.

Peregrinus vastasi, rohkaistuneena, yhtä herttaisesti: ”Ei, rakas Aline, ole hyvä ja laske aamiainen pöydälle, nousen juuri vuoteesta.” Mutta kun hän lopulta nousi ylös, tuntui kuin hänen käsivarsillaan kantamansa olennon suloinen hengitys olisi yhä leijunut

huoneessa, se tuntui hänestä niin kotoisalta ja samalla niin pelottavalta; hän olisi antanut koko maailman, jos olisi tiennyt, mitä hänen salaiselle rakkaudelleen oli käynyt, sillä kuten oli laita tämän salaisuuden, myös kaunotar oli ilmestynyt ja kadonnut.

Herra Peregrinus yritti turhaan juoda kahviaan ja syödä leipää, sillä jokainen pala maistui hänen suussaan karvaalta, kun vanha palvelijatarvanhus tuli sisään, ja sitä ja tätä puuhaten mutisi taukoamatta itsekseen: ”Merkillistä!- Uskomatonta! - Kaikkea sitä näkee! - Kuka olisikaan uskonut!”

Peregrinus, joka ei enää sydämen tykytykseltä kyennyt pidättelemään itseään, kysyi: ”Mikä nyt lienee niin merkillistä, rakas Aline?”

”Kaikenlaiset, kaikenlaiset!” vastasi vanha eukko, hymyillen viekkaasti, samalla kun hän jatkoi huushollaustaan. - Poloisen Peregrinuksen rinta oli pakahtumaisillaan, ja vasten tahtoaan hän huudahti kaihoisalla tuskalla: ”Ah, Aline!”

”Niin, herra Tyss, olen tässä; mikä onkaan tahtonne?”- vastasi Aline ja asettui aivan Peregrinuksen eteen kuin odottaen hänen käskyään.

Peregrinus tuijotti eukon kuparinkarvaisin, rumiin kasvoihin, ja äkillinen inho haihdutti kaikki hänen pelkonsa.

”Miten lieneekään”, hän tiedusteli melkoisen karkealla äänensävyllä, ”miten lieneekään olevan se nvieraan neidon laita, joka oli täällä eilen illalla?- Oletko sulkenut oven hänen jälkeensä, onko hänelle toiveitteni mukaisesti hankittu vaunut? Onko neito saatettu kotiinsa?” - ”Ovet suljettu?” lausui eukko pahanilkisellä virneellä, joka muistutti lähes pilkkaavaa naurua. ”Vaunut tilattu? - Kotiin saateltu? - Mitä tarpeetonta vielä! Kaunis neito, tuo rakastettava olento, on mieltynyt taloon, on yhä täällä, eikä liene täältä aivan tuota pikaa poistuman.”

Peregrinus ponnahti pystyyn ilonsekaisesti säikähtäen; eukko kertoi hänelle kuinka, neidon rientäessä alas portaita ikään kuin häneltä olisi kuulo ja näkö menneet, alakerroksessa seisoi vanha herra Swammer huoneensa oviaukossa valtaisa kynttilänjalka kädessään. Vanha herra oli lukuisia kumarruksia esittäen, vastoin tavallisia tapojaan, kutsunut neidon huoneistoonsa, jonne tämä pujahti hetkeäkään epäröimättä, ja herra Swammer oli heti lukinnut ja salvannut oven lujasti.

Ihmisvihaaja Swammerin käytös oli niin merkillistä, ettei Aline voinut olla hieman kuuntelematta oven läpi ja kurkistella vienosti avaimenreiästä. Hän oli nähnyt herra Swammerin seisovan keskellä huonetta puhuen neidolle niin viisaasti ja syvällisesti, että jopa hän itse oli purskahtanut itkuun, vaikkakaan hän ei ollut ymmärtänyt sanaakaan, sillä herra Swammer oli puhunut jotain ulkomaan kieltä. Hän pystyi vain kuvittelemaan, että herra Swammer oli ottanut tehtäväkseen palauttaa neito hyveelliselle ja jumalaa

kunnioittavalle polulle, sillä tämä oli puhunut yhä kiihtyvällä innolla, kunnes neito oli vajonnut polvilleen ja suudellut miehen kättä nöyrästi, samalla hivenen kyynelehtien. Herra Swammer oli silloin hellästi auttanut neidon ylös, suudellen häntä otsalle, mitä tehdessään hänen täytyi kumartua pelottavan syvään, ja auttanut neidon lepotuoliin. Seuraavaksi herra Swammer oli kiirehtinyt laittamaan tulen kamiinaan, hakenut joitain mausteita, ja, kuten hän oli huomaavinaan, noutanut jostain hieman hehkuviiniä. Epäonnekseen oli eukko juuri laittanut nenäänsä hieman nuuskaa ja aivastanut voimallisesti. Tuntui kuin hänen kaikki raajansa olisivat halvaantuneet ja hän olisi ollut hukassa, kun herra Swammer ojensi kätensä kohti ovea ja huusi kammottavalla äänellä, joka tuntui luissa ja ytimissä: ”Häivy sieltä, urkkiva Saatana!” - Hänellä ei ollut aavistustakaan, kuinka hän oli joutunut vuoteeseen. Aamulla, avatessaan silmiään, hän oli varma, että oli kohdannut kummituksen. Sillä hänen edessään seisoi herra Swammer, kultasolkisessa soopeliturkissaan, hattu päässä ja keppi kädessä.

”Rakas rouva Aline”, oli herra Swammer häntä puhutellut, ”minun täytyy poistua hoitamaan tärkeitä asioita, ja kukaties en palaa useisiin tunteihin. Pitäisittekö huolta, ettei kukaan metelöi kerroksessa, jossa huoneeni on, ja ettei kukaan rohkene yrittää astua kammiooni. - Korkea-arvoinen neito, ja tämä teidän on syytä tietää; vieraani, oikea ja kaunis prinsessa on hakenut suojelustani. Kauan aikaa sitten, hänen isänsä hovissa, huolehdin hänen opetuksestaan, siksipä luottaa hän minuun ja minun täytyy varjella häntä pahoilta aikomuksilta. Kerron teille tämän verran, rouva Aline, jos kykenette osoittamaan kunnioitusta, jota hänen asemansa velvoittaa. Te voitte, herra Tyssin luvalla, toteuttaa hänen vaatimuksiaan, ja teidät tullaan palkitsemaan ruhtinaallisesti, mikäli kykenette vaikenemaan ettekä petä luottamustani paljastamalla prinsessan olinpaikkaa kenellekään.

Näin lausuttuaan, herra Swammer oli niiltä sijoiltaan poistunut.

Herra Peregrinus Tyss kysyi eukolta, eikö tämän mielestä vaikuttanut merkilliseltä, että neito, jonka hän vannoi tavanneensa kirjansitoja Lämmerhirtin luona Kalbächer-kadulla, oli prinsessa, joka haki turvapaikkaa vanhan herra Swammerin luota. Aline oli kuitenkin sitä mieltä, että hän ennemmin uskoi herra Swammerin sanoihin kuin omiin silmiinsä, ja oli näin ollen vakuuttunut, että kaikki mitä kirjansitojan luona ja tässä talossa oli sattunut, oli joko maagista harhaa, tai kauhu ja paon aiheuttama hämmennys oli johtanut prinsessan niin merkilliseen seikkailuun. Joka tapauksessa hän pian kuulisi kaiken prinsessalta itseltään.

”Mutta”, jatkoi herra Peregrinus, oikeastaan vain voidakseen jatkaa neidosta puhumista, ”mutta missä lienee epäluulo häntä kohtaan, vastenmielinen näkemys, joka teillä oli eilen häntä kohtaan?”

”Ah”, jatkoi vanha nainen hymyillen, ”se kaikki on ohi. Eihän toki tarvitse kuin katsahtaa rakkaaseen neitoon voidakseen olla vakuuttunut, että hän on prinsessa ja lisäksi niin kaunis, kuin vain prinsessa saattaa olla. Minun oli pakko, herra Swammerin mentyä, kurkistaa pikkuisen avaimenreiästä saadakseni selville, mitä arvon neito teki. Hän lepäsi pitkällään sohvalla, enkelin pää käsiin nojaten, niin että korpinmustat kiharat soljuivat liljanvalkeitten sormien välistä, mikä ihana näky. Hänen pukunsa oli hopeanhohtoista kangasta, joka paljasti täyteläiset käsivarret ja kohoilevan rinnan, jaloissaan hänellä oli kultaiset tohvelit. Toinen niistä oli pudonnut, joten näki, ettei hänellä ollut lainkaan sukkia; paljas jalka kurkisteli helmojen alta, ja hän heilutteli varpaitaan, joka oli vallan sievää katseltavaa. - Toki varmastikin neitonen lepäilee nytkin sohvalla kuten aiemmin, ja jos teitä, rakas herra Tyss, miellyttäisi kurkistaa avaimenreiästä, niin----”

”Mitä sanoitkaan!” keskeytti Peregrinus kiukkua äänessään. ”Mitä oikein sanoit! - minäkö asettaisin itseni alttiiksi moiselle viekoittelevalle näylle, joka saattaisi ehkä johtaa ties millaisiin hullutuksiin?”

”Rohkeutta, Peregrinus, vastustakaa kiusausta!” kuiski hänen viereltään ääni, jonka hän heti tunnisti Mestari Kirpuksi.

Vanha rouva naurahti salaperäisesti, ja jatkoi hetken hiljaisuuden jälkeen: ”Kerron nyt teille, rakas herra Tyss, miltä koko juttu minusta oikein vaikuttaa. - Vieras neito voi olla tai olla olematta prinsessa, mutta on päivänselvää, että hän on korkea-arvoinen ja rikas ja herra Swammer suhtautuu häneen lämmöllä ja suopeasti, ja he ovat olleet jo kauan tuttavia. Ja miksi hän syöksyi peräänne, rakas herra Tyss? Sen kerron – koska hän on hulluna rakkaudesta teihin, ja rakkaus tekee kaikista sokean ja hullun, ja johtaa jopa prinsessat kummallisimpiin ja käsittämättömimpiin oikkuihin. - Mustalaiseukko povasi kerran edesmenneelle äidillenne, että eräänä päivänä, kun sitä vähiten odotatte, olisitte onnellisesti naimisissa. Nyt siitä on tulossa totta!”

Ja näin sanottuaan eukko alkoi jälleen kuvailla, kuinka sievältä hieno neiti näytti.

Voi helposti uskoa, että Peregrinus oli aivan ahdistunut. ”Vaikene”, sai hän viimein lausutuksi, ”rouva Aline, moisista asioista. Neitoko muka minuun rakastunut? - kuinka typerää, kuinka mautonta!”

”Hm!” lausui eukko. ”Jos niin ei olisi asianlaita, ei hän olisi niin säälittävästi huokaillut, hän ei olisi huudahdellut valittavasti: ’Ei, rakas Peregrinukseni, suloinen ystäväni, et saa, et voi olla minua kohtaan niin julma! - Näen vielä sinut ja kaikki taivaan riemut tulevat osaksemme!’ - Ja vanha herramme Swammer, jonka vieras rouva on täysin muuttanut. Olenko koskaan muuten paitsi jouluisin saanut häneltä taalerin lisäksi lantin lanttia? Ja tämän kauniin kiiltävän karoliinin, sen hän laittoi aamulla käteeni niin ystävällisin

ilmein, joka muuten ei ole hänelle kovin tavallista, etumaksuna neidille tehtävistä palveluista. Kaiken tämän takana on jotain. Vaikuttaa siltä, että herra Swammer toimii lopulta puhemiehenänne, herra Tyss?” Ja jälleen eukko ryhtyi kuvailemaan neidon rakastettavuutta ja siroutta innolla, joka kuulosti perin oudolta moisen kuihtuneen olennon suusta, kunnes Peregrinus, kuin liekkien vallassa, loikkasi pystyyn ja huudahti hullun lailla: ”Kävi kuinka kävi – alas, alas kohti avaimenreikää!” Suotta häntä varoitti Mestari Kirppu, joka istui hänen kauluksellaan ja oli kätkeytynyt käänteisiin. Peregrinus ei kuullut hänen ääntään, ja Mestari Kirpulle valkeni asia, jonka hänen olisi pitänyt tajuta jo aiemmin; nimittäin se, että jääräpäisemmänkin miehen voi saada ymmärtämään asioide laadun, muttei rakastuneen.

Neito, toden totta, lepäsi sohvalla juuri kuten eukko oli kuvaillut, ja Peregrinus sai havaita, ettei maallinen kieli kyennyt kuvailemaan niitä taikurimaisia räätälintöitä, jotka kätkivät sisäänsä viehkeän olennon. Hänen pukunsa, hopeanhohtoista vuoritaftia, joka oli taidokkaasti kirjailtu, oli todella vertaansa vailla, ja se saattoi olla jopa prinsessa Gamahehin yöpaita, jota hän piti yllään Famagustassa kun pahanilkinen Juotikasprinssi suuteli hänet kuoliaaksi. Joka tapauksessa asu oli niin ihana ja niin ylimaallisen merkillinen, että sen idean oli pakko olla peräisin kaikkein nerokkaimman teatteripuvustajan päästä ja eikä sitä olisi herättänyt henkiin ylevinkään muotikauppias. ”Kyllä, hän se on, hän on prinsessa Gamaheh!” mutisi Peregrinus, väristen mielihyvästä ja jännityksestä. Mutta kun kaunotar huokaisi: ”Peregrinus, oma Peregrinukseni!” silloin herra Peregrinus Tyssiin tarttui intohimon hulluus, ja vain nimeämätön pelko, joka riisti häneltä kaiken voiman tehdä päätöksiä, esti häntä murtamasta ovea väkivalloin ja heittäytymästä enkelinsä jalkoihin. Ystävällinen lukija tietääkin jo, kuinka on laita se kauhean kauneuden, jota pikku Dörtje Elverdink käyttää noitamaisena kannustimena. Kirjoittaja kuitenkin turvallisesti vakuuttaa, että avaimenreiästä kurkistettuaan, ja nähtyään pikku neidin suurenmoisessa hopea-asussaan, ei voinut sanoa muuta, kuin että Dörtje Elverdink oli ainoastaan sievä pieni nukke.

Mutta koska kenenkään nuoren miehen ensirakkauden kohde ei voi olla muuta kuin maanpäällinen enkeli, jolle maan päällä ei löydy vertaista, on meidän suotava, että Dörtje Elverdink näyttäytyi herra Peregrinukselle ylimaallisena olentona.

”Pysykään lujana, muistakaa lupaustanne, rakas herra Tyss.- Teidän ei koskaan pitänyt tavata viekoittelevaa Gamahehia jälleen, ja kuinka kävi! - Voisin asettaa mikroskooppisen lasin silmäänne, mutta ilman senkin apua teidän täytyy itse havaita, että pahanilkinen hahmo on tarkkaillut teitä jo pitkään, ja kaikki mihin hän nyt ryhtyy on ainoastaan petosta teidän viekoittelemiksenne. Uskokaa minua, tahdon vain parastanne” -

Näin kuiskaili Mestari Kirppu kauluksen käänteeltä; mutta, vaikka minkälaisia epäilyksiä heräsikin Peregrinuksen mielessä, hän ei kyennyt kääntämään katsettaan ihanasta näystä, neidosta, joka hyvin tiesi kuinka käyttää hyväkseen yksinolon oletusta, ja asetteli itseään mitä viekoittelevimpiin asentoihin saaden poloisen Peregrinuksen vallan suunniltaan.

Herra Peregrinus Tyss olisi varmastikin jäänyt tuhoisan kammion ovelle pysyvästi, ellei äkkiä olisi kajahtanut kuuluva kellon sointi, ja eukko olisi huutanut hänelle, että vanha herra Swammer oli palannut. Peregrinus riensi portaita omaan huoneeseensa. - Siellä hän antautui lemmenhaaveiden valtaan, mutta moisten haaveitten kera palasivat takaisin epäilykset, joita Mestari Kirpun muistutukset olivat herättäneet hänen rinnassaan. Hänellä oli kirjaimellisesti kirppu korvassaan, ja hänen mielessään risteilivät levottomat ajatukset.

”Onko minun”, pohti hän, ”todella uskottava, että tuo ihana olento on prinsessa Gamaheh, mahtavan kuninkaan tytär? Jos niin on asianlaita, on lapsellista, suorastaan hulluutta pyrkiä niin arvovaltaisen henkilön suosioon. Mutta hän pyysi luopumaan vangista, josta hänen elämänsä on riippuvainen, ja koska kaikki tuo sopii siihen, mitä Mestari Kirppu minulle kertoi, joten kaikki mikä vaikuttaa rakkaudelta, on ehkäpä vain väline, jolla hän taivuttaa minut tahtoonsa. Ja silti! - unohtaa hänet – jättää hänet, se on helvetti, se on kuolema!”

Herra Peregrinus Tyssin tuskalliset mietteet keskeytti ovelta kuuluva vieno kolkutus.

Sisään astui, ei kukaan muu kuin herra Peregrinuksen vuokralainen. - vanha herra Swammer, aiemmin kurtistunut, ihmisiä vihaava mutisija, joka näytti yhtäkkiä nuortuneen kaksikymmentä vuotta.

Hänen otsansa oli sileä, hänen silmänsä loistivat, hänen ilmeensä oli ystävällinen; perin ruman mustan peruukin sijasta näkyivät hänen luonnolliset valkeat hiuksensa, ja synkänharmaan päällystakin sijasta hän oli pukeutunut kauniiseen soopeliturkkiin, aivan kuten Aline oli kertonut.

Kasvoillaan riemukas, jopa ystävällinen ilme, joka ei ollut hänelle lainkaan tyypillinen, astui herra Swammer Peregrinuksen luo. Hän ei millään muotoa, lausui herra Swammer, halunnut häiritä arvon vuokraisäntäänsä tämän toimissa; hänen asemansa vuokralaisena velvoitti häntä heti aamusta ilmoittaa, että hän oli yöllä suonut turvapaikan avuttomalle naisihmiselle, joka oli paennut julman setänsä tyrannimaisuutta, ja olisi näin ollen pakotettu jäämään taloon joksikin aikaa, johon hän luonnollisesti tarvitsisi vuokraisännän suostumuksen, jota hän oli siis tullut pyytämään.

Tahtomattaan Peregrinus kysyi, kuka neito oli, ajattelematta lainkaan, että tässä tapauksessa kysymys oli kaikkein tarkoituksenmukainen, jos mieli päästä selville mitä salaisuuksien takana piili.

”On oikeus ja kohtuus”, vastasi herra Swammer, ”että talon isäntä tietää, keitä hänen luonaan asustaa. Tietäkää siis, kunnianarvoisa herra Tyss, että neito, joka haki luotani turvaa, on Dörtje Elverdink, jonka setä on kuuluisa Leuwenhoek, joka, kuten tiedätte, järjestää hienoja mikroskooppisia esityksiä. Leuwenhoek oli kerran läheinen ystäväni, mutta minun on myönnettävä, että hän on kovaluontoinen mies, ja kohtelee poloista Dörtjeä, joka on myös kummityttöni, julmasti. Raivokas yhteenotto, joka puhkesi eilen illalla, sai neidon lähtemään pakosalle, ja luonnollisesti hän haki turvaa ja apua minun luotani.”

”Dörtje Elverdink”, lausui Peregrinus puoleksi uneksien, ”Leuwenhoek! - ehkäpä kuulun Anton von Leuwenhoekin, ylistettyjen mikroskooppien valmistajan jälkeläinen?”

”Onko kyseinen Leuwenhoek”, vastasi Swammer hymyillen, ”kuulun miehen jälkeläinen tai ei, siihen en voi varmuudella vastata, vai lieneekö hän kuulu mies itse, ja se, että hänet on haudattu Delftiin lähes sata vuotta sitten, on pelkkää satua. Uskokaa se, parhain herra Tyss, tai muuten saatatte epäillä että minä, joka kutsun itseäni Swammeriksi, riippumatta siitä että nimeni on puolet lyhyempi vain sen tähden, ettei minun tarvitse jakaa tietojani jokaiselle uteliaalle pölkkypäälle, olen kuuluisa Swammerdamm. Kaikki uskovat, että kuolin 1680, mutta kuten voitte havaita, arvon herra Tyss, seison edessänne vallan elävänä ja terveenä, ja että *minä* olen todellakin *minä*, voin jokaiselle, myös kaikkein epäuskoisimmalle, todistaa Biblia Naturaellani. Tehän toki uskotte minua, hyvä herra Tyss?”

”Minä olen”, lausui Peregrinus äänellä, joka osoitti hänen sisäisen hämmennyksensä, ”hyvin pienen ajan sisällä kokenut niin ihmeellisiä asioita, että ellen olisi niitä itse selvästi aisteillani todistanut, epäilisin niitä ikuisesti. Mutta nyt uskon kaiken, olkoon se miten hullua tai huikeaa tahansa! - Voi hyvin olla, että te olette menehtynyt herra Johann Swammerdamm, ja elävänä kuolleena ymmärryksenne ylittää tavallisen ihmisen rajat; mutta mitä tulee Dörtje Elverdinkin, tai prinsessa Gamahehin, tai millä muulla nimellä neitoa kutsutaankin, väitän, että olette erehtyneet karkeasti. Kuulkaa siis, kuinka kaikki todella tapahtui.”

Peregrinus kertoi täysin rauhallisesti koko seikkailun, jonka hän oli neidon kanssa kokenut, alkaen saapumisesta Lämmerhirtin majaan ja päättäen siihen, kun herra Swammer astui sisään huoneeseen.

”Minusta näyttää”, lausui herra Swammer Peregrinuksen lopetettua, ”että kaikki, mitä olette minulle suvainneet kertoa, ei ole muuta kuin merkillinen, kuitenkin varsin todentuntuinen uni. Jätän sen kuitenkin omaan arvoonsa ja pyydän ystävyyttänne, jota kenties tulen vielä paljonkin tarvitsemaan. Suokaa anteeksi tyly käytökseni ja olkaamme hivenen läheisempiä. Isänne oli oivallinen mies ja minun hyvä ystäväni; mutta tiedossa, syvässä ymmärryksessä, kypsässä harkinnassa ja kokeneessa elämän arvioinnissa, poika menee isän edelle. Ette voi edes kuvitella, kuinka paljon teitä arvostan, kaikkein kunnioittavin herra Tyss.”

”Nyt on oikea hetki.” kuiskasi Mestari Kirppu, ja samalla Peregrinus tunsi vasemman silmänsä pupillissa pienen, pian ohimenevän kivun. Hän tajusi, että Mestari Kirppu oli asettanut mikroskooppisen linssin hänen silmäänsä, mutta hänellä ei toden totta ollut aavistustakaan sen vaikutuksista. Swammerin silmän sarveiskalvon alta hän havaitsi merkillisiä hermoja ja haaroja, joiden monimutkaista risteilyä hän seurasi syvälle otsan syvyyksiin, ja sai havaita, että ne olivat Swammerin ajatuksia. Ne kuuluivat osapuilleen näin: ”Enpä olisi uskonut pääseväni tähän tilanteeseen niin helposti, kenenkään minua sen enempää kuulustelematta. Jos isä olikin typerys, jolle ei minulta koskaan herunut mitään, on poika vieläkin pahempi, hänen aivoissaan asustaa mitä lapsellisin älyttömyys. Idiootin yksinkertaisuudella hän selostaa minulle koko seikkailunsa prinsessan kanssa, tajuamatta, että tuo nainen itse on jo tehnyt minulle kaikki tiettäväksi, koska meidän aikaisempi luottamuksellinen tuttavuutemme sen ehdottomasti edellyttää. - Mutta ei voi muuta, minun täytyy puhua hänelle lempeästi, sillä tarvitsen hänen apuaan. Hän on riittävän yksinkertainen uskomaan kaiken, minkä sanon, ja hölmössä sinisilmäisyydessään valmis tekemään uhrauksia vuokseni, josta hänelle ei suoda muuta kiitosta kuin, kun kaikki on ohi ja Gamaheh on jälleen minun, tulen nauramaan kuuluvasti hänen selkänsä takana.

”Minusta näyttää”, lausui herra Swammer, astuen lähemmäs Peregrinusta, ”minusta näyttää, rakas herra Tyss, kuin kauluksellanne kävelisi kirppu!” Ja ajatukset kuuluivat: ”Piru periköön, sehän todellakin on paennut Mestari! - olisipa kiusallinen kepponen, jos Gamaheh olisi kuitenkin oikeassa.”

Peregrinus astahti pikaisesti taapäin, ja huomautti, ettei hänellä ollut mitään kirppuja vastaan.

”Siispä”, sanoi herra Swammer, kumartaen syvään, ”jätän tällä kertaa teidät ja poistun, kaikkein kunnioitettavin herra Tyss.”

Ja ajatukset kuulostivat tältä: ”Toivon, että mustasiipinen Saatana vie sinut mennessään, mokoma typerys!”

Mestari Kirppu poisti mikroskooppisen linssinällistyneen Peregrinuksen silmästä ja sanoi: ”Olette nyt, rakas herra, tutustuneet linssin ihmeellisiin mahdollisuuksiin, joilla ei maailmassa ole vertaisia, ja olette havainneet, kuinka se asettaa teidät muiden ihmisten yläpuolelle, kun heidän salatuimmatkin ajatuksensa tulevat teille julki. Mutta liian taajaan käytettynä, ihmisten todellisten tuntemusten alituinen tietämys uuvuttaa teidät, sillä katkerat pettymykset, joita juuri koitte, toistuisivat liian usein. Olen aina kanssanne, kun poistutte kotoa, joko kauluksellanne tai muussa sopivassa paikassa, ja jos haluatte saada selkoa keskustelukumppaninne ajatuksista, teidän täytyy vain napauttaa sormianne, ja asetan linssin heti silmäänne.”

Herra Peregrinus Tyss, havaittuaan moisen lahjan suurenmoiset mahdollisuudet, oli juuri antamassa suurimmat kiitoksensa, kun sisään astui kaksi korkea-arvoista neuvoston virkamiestä, ja ilmoittivat, että täten häntä syytettiin vakavasta rikoksesta, jonka johdosta tuli hänet heti vangittaman ja hänen paperinsa otettaisiin talteen.

Herra Peregrinus vannoi kautta maan ja taivaan olevansa tietämätön minkäänlaisesta rikkomuksesta, mutta toinen virkailijoista vastasi hymyillen, että hänen syyttömyytensä ehkä todistetaan muutaman tunnin sisällä, mutta siihen asti hänen tuli alistua valtuuston määräyksiin.

Mitäpä muuta herra Tyssille jäi tehtäväksi, paitsi astua vaunuihin ja alistua kuljetettavaksi vankilaan.

Voi vain kuvitella, mitkä mietteet hänen päässään kulkivat heidän ohittaessaan herra Swammerin huoneen.

Mestari Kirppu istuskeli vangitun solmiolla.

NELJÄS SEIKKAILU

Kahden ystävän odottamaton kohtaaminen – Salaneuvos Knarrpanti ja hänen kiusalliset periaatteensa – Ohdake Zeheritin lemmentuskat – Kahden tietäjän optinen kamppailu – Prinsessa Gamahehin unissakävelijän tila – Ajatuksia unelmasta – Kuinka Dörtje Elverdink lähes lausui totuuden, ja Ohdake Zeherit pakeni prinsessa Gamahehin kera.

Vahtimiehen epäilys, että herra Pepusch olisi ollut varas murtoaikeissa ja tästä hyvästä vangittu, huomattiin pian erheeksi. Joitain epäselvyyksiä havaittiin kuitenkin hänen passissaan, jolloin hänet määrättiin esittämään joku Frankfurtin vakituinen asukas, joka voisi mennä hänestä takuuseen, ja siihen asti hän saisi jatkaa pormestarillista oleskeluaan.

Sielläpä nyt istui herra George Pepusch, vallan siistissä huoneessa pohtien päänsä puhki, kuka Frankfurtissa voisi mennä hänestä takuuseen. Hän oli ollut poissa niin kauan, että hän pelkäsi niiden, jotka oli hyvin tuntenut kauan aikaa sitten, hänet unohtaneen; ja muiden osoitteita hänellä ei ollut antaa.

Vallan masentuneena hän katseli ulos ikkunasta ja kirosi kohtaloaan kovaan ääneen. Silloin aivan hänen viereltään avautui toinen ikkuna, ja ääni huudahti: ”Mitä? kuulevatko korvani oikein? Sinäkö se olet, George?” - Herra Pepusch oli, kuten epäilemättä lienee rehellistä todeta, suurenmoisen hämmästynyt havaitessaan ystävän, jonka kanssa hänellä oli sukeutunut läheinen ystävyys Madrasissa vietetyn yhteisen ajan aikana.

”Paha periköön!” lausui herra Pepusch, ”Paha periköön, että olen niin unohtavainen, niin kertakaikkisen typerä kovakalloinen! Kyllähän minä tiesin sinun saapuneen turvallisesti kotisatamaan. Hampurissa kuulin erikoisia tarinoita sinun tavastasi elää, ja kun saavuin tänne, ei tullut mieleenikään tulla tapaamaan sinua. Kuitenkin, sellainen ihminen kun minä, jolla päässä pyörii asioita jotka – mutta onpa hienoa, että kävi näin. Näetkös, minut on pidätetty, ja sinä voit vapauttaa minut silmänräpäyksessä, kun vain todistat, että minä olen todellakin George Pepusch, jonka olet jo vuosikaudet tuntenut, enkä mikään varas tai ryöväri.”

”Minä olen”, vastasi herra Peregrinus Tyss, ”tässä tilanteessa todella esimerkillinen takaaja, sillä myös minä olen pidätettynä vakavasta rikoksesta, josta minulla ei ole aavistustakaan, ja johon en ole syyllistynyt.”

On oikeus ja kohtuus keskeyttää ystävysten keskustelu, kuinka he jälleen kohtasivat tavalla, joka juuri kerrottiin ja selostaa mukautuvaiselle lukijalle, miksi herra Peregrinus Tyss otettiin vangiksi. On vaikeaa, jopa mahdotonta kertoa, kuinka huhut syntyvät; ne muistuttavat tuulta, josta kukaan ei tiedä, mistä se tulee ja minne se menee.

Niinpä kaupungissa oli levinnyt huhu, että jouluiltana eräästä suuresta tilaisuudesta, joka oli kokoontunut erään rikkaan pankkiirin luona, oli siepattu käsittämättömällä tavalla eräs arvostettu nainen. Kaikki puhuivat asiasta, mainitsivat pankkiirin nimeltä, ja valittivat suureen ääneen, että poliisi ei ollut osoittanut riittävää valppautta, koska moinen väkivaltainen teko voitiin pelkäämättä toimittaa. Neuvosto ei voinut muuta kuin suorittaa tutkimuksia, kaikkia vieraita, jotka jouluaattona olivat olleet pankkiirin luona, kuulusteltiin; kaikki sanoivat että oli, kuten he olivat kuulleet, että arvoisa nainen oli kaapattu juhlista, ja pankkiiri pahoitteli rehellisesti ja vuolaasti, että hänen talossaan oli tehty moinen kepponen. Kukaan ei kuitenkaan voinut ilmoittaa kidnapatun naisen nimeä, ja pankkiirin luovuttaessa listan vieraistaan havaittiin, ettei kukaan naisista, joiden henkilöllisyys oli tiedossa, ollut kateissa. Ja jos asia oli näin myös kaikkien kaupungin kotoperäisten ja ulkomaalaisten naisten ja tyttöjen kohdalla, joista kukaan ei ollut kokenut vääryyttä jouluaattona, julkisti neuvosto päätöksen, koska ei voinut muutakaan, että levinnyt huhu oli täysin perätön, ja juttua oli syytä pitää selvitettynä.

Mutta silloin neuvoston eteen ilmestyi outo mies, asusteiltaan ja tavoiltaan perin eriskummallinen, joka sanoi olevansa korkea-arvoinen salaneuvos ja hovimies nimeltään Knarrpanti. Näin lausuessaan hän veti taskustaan suurella sinetillä varustetun paperin ylenpalttisesti kumarrellen ja ilmeillen, tuoden näin vuolaasti julki sen suuren arvon jota hän, hovineuvos Knarrpanti osoitti neuvostolle, jonka tuli toki olla asianmukaisen hämmentynyt sekä sen tärkeän toimeksiannon vuoksi, jota hän oli toimittamassa, että siitä kunnioituksesta, jota hänen läsnäolonsa herätti. Knarrpanti oli tärkeä mies erään vähäpätöisen ruhtinaan hovissa, niin kutsuttu oikea käsi, ruhtinaan, jonka nimeä tämän kirjoittaja ei juuri nyt saa mieleen, ja josta voidaan sanoa, että hänellä oli aina pulaa käyttövaroista, ja kaikista historiallisista valtion laitoksista, jotka hän tiesi, oli hänelle kaikkein mieluisin salainen inkvisitio, joka muinoin piti valtaa Venetsiassa. Tuo ruhtinas oli todellakin jokin aika sitten menettänyt yhden prinsessoistaan, eikä kukaan oikein tiennyt, kuinka. Mitä tulee Knarrpantiin, joka silloin oleskeli Frankfurtissa, ja oli mahdollisesti hakemassa lainaa isännälleen, hänen korviinsa kantautui huhu kaapatusta neidosta, jolloin kirjoitti hän välittömästi ruhtinaalle, että hänen pyrkimyksensä seurata kadonneen prinsessan jälkiä olivat olleet tuloksellisia. Viivytyksettä hän vastaanotti toimeksiannon, jossa hänen käskettiin jatkamaan ryöväreiden seuraamista ja tekemään kaikkensa

prinsessan löytämiseksi ja palauttamiseksi hänen huostaansa kustannuksista riippumatta. Tämä toimeksianto selostettiin neuvostolle esitetyssä korkealentoisessa pumaskassa, jossa heitä pyydettiin mahdollisuuksien mukaan auttamaan hovineuvos Knarrpartia hänen tutkimuksissaan ja pidättämään ryöstäjät sekä saattamaan heidät oikeuden eteen. Tämä kirje oli siis paperi, jonka Knarrpanti esitti yleisönään toimivalle neuvostolle, ja jolle hän odotti suuria suosionosoituksia. Neuvosto vastasi, että huhu kunnianarvoisista naisista, jotka oli kaapattu vastoin tahtoaan, oli valheellisena kumottu, lisäksi oli täysin päätetty, ettei ketään oltu lainkaan siepattu, joten siepatun löytämisestä ei kannattanut keskustella, ja niinpä herra korkea-arvoinen salaneuvos Knarrparti, toivottavasti havaittuaan, että kaikki lisätutkimukset olivat tarpeettomia, tuskin tarvitsi lainkaan apua.

Knarrpanti kuunteli tämän kaiken itsetyytyväisesti hymyillen ja vakuutti, että uskomattoman terävän järkensä avulla hän oli jo saanut selkoa tekijästä. - Muistuttaen, että toki moinen teko oli tapahtunut, jos sille on löytynyt tekijä, lausui Knarrparti, ja jos kerran rikollinen on löydetty, paljastuu tehty rikoskin kuin itsestään. Vain pinnallinen, holtiton tuomari, joka ei onnistu langettamaan pääasiallista syytöstä syytetyn itsepintaisuuden vuoksi, ei kykene myöskään tätä kuulustelemaan siitä sun tästä, joka loppujen lopuksi osoittaisi syytetyssä pieniä syynituja, jotka oikeuttaisivat sulkemiseen telkien taa. Hänen tuli heti vaatia prinsessan kidnappaajan pikaista vangitsemista, ja sieppaaja ei ollut kukaan muu kuin herra Peregrinus Tyss, joka oli hänen mielestään jo kauan käyttäytynyt epäilyttävästi, ja jonka paperit tuli välittömästi takavarikoida.

Neuvosto ällistyi rauhallista viatonta kansalaista kohtaan esitetystä julkeasta syytteestä ja hylkäsi Knarrpartin pyynnön kuuluvasti metelöiden.

Knarrpanti ei osoittanut vähäistäkään järkyttyneisyyttä, vaan vakuutti hänelle ominaisella vastenmielisellä röyhkeydellä, että jos hänen täytyisi esittää todisteita syytöksestään, hän tekisi sen vaikeuksitta. Kaksi todistajaa oli nimittäin nähnyt, kuinka herra Peregrinus Tyss oli jouluyönä väkivalloin vienyt kotiinsa kauniin hienosti puetun neidon.

Vahvistaakseen enemmänkin esitetyn syytteen naurettavuuden kuin saadakseen asiaan syventävää tietoa neuvosto päätti kuulla edellä mainittuja todistajia. Molemmat, sekä herra Peregrinus Tyssin naapuri, joka kohtalokkaana jouluyönä oli juuri astumassa taloonsa, että vartija, olivat seuranneet tapahtumaa kaukaa, Peregrinuksen kantaessa salaperäistä kaunotarta taloonsa ja yksimielisesti havainneet ja osoittaneet, että herra Tyss nimenomaan kuitenkin oli vienyt hienon naisen taloonsa. Molemmat olivat myös panneet merkille, että nainen vastustellen kyynelehti ja valitti surkeasti. Kysyttäessä,

mikseivät he olleet rientäneet ahdingossa olevan naisen avuksi, molemmat vastasivat, ettei se ollut tullut mieleenkään.

Näiden todistajien lausunto sai neuvoston kiusaantumaan, koska vaikutti siltä, että herra Peregrinus oli kuin olikin syyllistynyt rikokseen, joka hänen kerrottiin tehneen. Knarrpanti puhui kuin Cicero, ja osoitti, että se, ettei kukaan nainen ollut juuri sillä hetkellä teillä tietymättömillä, tarkoittanut mitään, koska nainen oli pelastautunut Peregrinuksen talosta ja vaiennut koko selkkauksesta ilmeisesti silkasta häpeästä. Kuka nainen oli ja mitä muita vaarallisia rakkaussuhteita vielä paljastuisi, kävisi taatusti ilmi väärintekijän asiakirjoista, ja hän vetosi neuvoston oikeudentuntoon vaatimuksessaan, ettei moista kirottua tekoa tulisi kenenkään osalta jättää rankaisematta. Neuvosto teki päätöksen, että ensitöikseen seuraisi arvon salaneuvoksen pyyntöä, ja tapahtui niin, että poloinen herra Peregrinus Tyss pidätettiin tuota pikaa ja hänen paperinsa takavarikoitiin.

Nyt palaamme molempien ystävien luo, jotka olivat pistäneet päänsä ulos tyrmän vierekkäisistä ikkunoista.

Peregrinus oli kertonut ystävälleen perusteellisen yksityiskohtaisesti, kuinka palattuaan Frankfurtiin hän oli huomannut molempien vanhempiensa menehtynen ja oli vetäytynyt piilopirttiinsä muistelemaan vanhoja aikoja ja sen koommin elänyt ilotonta aikaa keskellä elämää kuhisevaa kaupunkia.

” Aivan niin”, vastasi tähän Pepusch yrmeästi, ”olen kuullut siitä, minulle on kerrottu kaikenlaisista narrin tempuista, että hukkaat elämäsi lapsellisissa haaveissa. Voisit olla lapsellisuuden tai viattomuuden sankari, ja naurat elämän ja yhteiskunnan sinulle asettamille oikeudenmukaisille vaateille. Sinä pidät kuvitteellisia perhejuhlia, ja katat pöytään kalliita ruokia ja arvokkaita viinejä, joita tarjoilet kuolleille, raukoille. Sinä annat itsellesi joululahjoja ja kuvittelet olevasi jälleen lapsi, sitten lahjoitat köyhille lapsille nuo tavarat, jotka ovat juuri sellaisia joista rikkaiden perheiden hemmotellut lapset eivät välitä. Mutta sinä et tajua, että teet köyhille kaikkein pahimman karhunpalveluksen, kun heidän suunsa saat makeiksi, niin että heidän kurjuutensa tuntuu kahta kamalammalta, kun myöhemmin he ovat pakotetut syömään tähteitä, joita hemmotellut sylikoirat halveksisivat – hah! kuinka moinen almujenanto inhottaakaan minua, kun ajattelenkin, että se, mitä sinä tuhlaat päivässä olisi kylliksi elättämään heitä vaatimattomalla tavalla kuukauden! Sinä sekoitat köyhien perheitten lapset kimaltavilla lahjoilla ajattelematta, että puinen maalattu sapeli, räsynukke, kilikello, niukat naposteltavat joita heille isä ja äiti suovat, tuottavat paljon suuremman ilon. Mutta sinä tunget heidät täyteen kirottua marsipaania kunnes he voivat pahoin, ja koettuaan kerran kimmeltävät lahjat, jotka heiltä lopulta kielletään, kylvät heidän nuoriin mieliinsä levottomuuden ja tyytymättömyyden siemenet. Sinä olet rikas,

sinä olet elinvoimainen, ja silti vetäydyt syrjään seuranpidosta ja saat kaikki hyvää tarkoittavat lähestyjät turhautumaan. Uskon toki, että vanhempiesi kuolema järkytti sinua, mutta kuinka kävisi, jos jokainen joka on kokenut suuren menetyksen vain vetäytyisi kuoreensa, silloinhan, piru periköön, koko maailma olisi kuin ruumishuone, enkä minä haluaisi elää sellaisessa. Mutta, mokoma suojelija! etkö muka tajua, että sinua pitää vallassaan vain suuri itsekkyys, kun kätkeydyt naurettavan ujouden helmoihin. - Mene, mene, Peregrinus, en voi enää sinua arvostaa, enää olla ystäväsi, jos et muuta elintapojasi ja luovu kohtalokkaista tavoista pitää talouttasi.

Peregrinus napautti sormiaan, ja siinä samassa Mestari Kirppu asetti mikroskooppisen linssin hänen silmäänsä.

Kiukustuneen Pepuschin ajatukset kuulostivat täältä: ”Eikö olekin tuskallista, kuinka noin lempeä, ymmärtäväinen ihminen elättelee moisia vaarallisia kuvitelmia, jotka lopulta tuhoavat täysin hänen hermonsa ja riistävät häneltä loputkin voimat? Mutta on päivänselvää, että hänen herkkä mielensä, joka hukkuu apeuden sappeen, ei kestänyt vanhempien kuoleman aiheuttamaa järkytystä, ja hän etsii lohdutusta elämäntavasta, joka hipoo hulluutta. Hän on hukassa, ellen minä pelasta häntä. Senpä vuoksi maalaan hänen hullutuksensa yhä räikeimmin värein, mitä kovemmin hänen kimppuunsa käyn, sitä enemmän häntä arvostan, ja olen ja tulen aina olemaan todellinen ystävä.”

Näistä ajatuksista Peregrinukselle valkeni, että syvällä murahtelevan Pepuschin sisällä asusti vielä hänen vanha luotettava ystävänsä muuttumattomana

”George”, sanoi Peregrinus, kun Mestari Kirppu jälleen oli poistanut lasin hänen pupillistaan, ”George, en ole täysin tyytyväinen kaikkeen, mitä sanoit tahratakseni elämäntapani, vaikkakin tiedän, että tarkoituksesi on hyvä. Toki minun on tunnustettava, että rintaani lämmittää, kun voin suoda köyhille yhden yltäkylläisyyden päivän, ja vaikka olisikin totta, että niinä hetkinä en koskaan ajattele vähemmän itseäni, pahansuopaa itsekkyyttäni, josta olen täysin tietämätön. Ne ovat elämäni kukkasia, kedolla joka muuten muistuttaa tukahtunutta alakuloista ohdakepeltoa.”

”Mitä lausuitkaan ohdakkeista?” keskeytti George Pepusch hätäisesti. ”Miksi halveksit ohdakkeita, ja asetat ne vastatusten kukkien kanssa? Oletko niin tietämätön luonnontieteiden suhteen, ettet tiedä, että kaikkein kaunein olemassa oleva kukka kuuluu ohdakkeelle? Tarkoitan *Cactus grandiflorusta.* Ja eikö Zeherit Ohdake ole kaikkein kaunein kaktus auringon alla? Peregrinus, olen kauan pitänyt sinulta salassa, tai oikeammin olen ollut pakotettu vaiteliaisuuteen, koska itsekään en ollut varma asiasta; mutta nyt tiedän sen, että minä olen itse Zeherit Ohdake, enkä koskaan luovu oikeudestani kunnianarvoisan kuningas Sekakiksen tyttären, taivaallisen prinsessa Gamahehin käteen.

- Olin jo löytänyt hänet, mutta sillä samaisella hetkellä nuo kirotut vahtimiehet nappasivat minut ja raahasivat vankilaan.”

”Miten myös sinä”, huudahti Peregrinus hämmästyksen kivettämänä, ”olet sekaantunut tarinoista merkillisimpään?”

”Mihin tarinaan?” uteli Pepusch.

Peregrinus ei epäröinyt kertoa ystävälleen saman, minkä hän oli jo kertonut herra Swammerille, kaiken mitä oli tapahtunut ensin kirjansitojan luona ja sittemmin hänen omassa kodissaan. Hän ei myöskään salaillut Mestari Kirpun läsnäoloa, vaikkakin, kuten helposti voi kuvitella, hän piti mikroskooppisen linssin olemassaolon salaisuutena.

Georgen silmät hehkuivat, hän puri huultaan, hän takoi otsaansa, ja Peregrinuksen lopetettua kertomuksensa, huusi kuin mielipuoli: ”Pahamaineinen! Petollinen! Pettäjä!” Ahnaasti, antaen epätoivoisen rakkauden kiduttaa itseään, tyhjentääkseen viimeisenkin pisaran myrkkymaljasta, jonka Peregrinus epätoivoisen rakkauden itsepiinassa oli hänelle ojentanut, hän pyysi tätä toistamaan jokaisen pienenkin piirteen Dörtjen käytöksessä, keskeyttäen ystävänsä mutisten - ”Käsivarsilla! - Miehusta ! - Hehkuvat suudelmat!” Sitten hän vetäytyi ikkunasta ja syöksyili huoneessa huitoen kuin mielipuoli.

Turhaan yritti Peregrinus huhuilla hänen peräänsä kertoakseen loput, huutaen että hänellä oli runsain mitoin lohdullista kerrottavaa; Pepusch ei keskeyttänyt raivoamistaan.

Huoneen ovi avautui, ja sisään astui neuvoston edustaja ilmoittaen herra Peregrinus Tyssille, ettei riittävää syytä jatkaa hänen vankeuttaan oltu löydetty, ja hän sai palata kotiinsa.

Saatuaan jälleen vapautensa, Peregrinuksen ensimmäinen teko oli tarjota takuut syytetystä George Pepuschista, todistaen, että kyseessä oli todellakin George Pepusch, jonka kanssa hän oli asuessaan Madrasissa muodostanut tiiviin ystävyyssuhteen, ja että tämä oli varakas ja kunnioitettava mies. Ohdake Zeheritistä, kaikkein kauneimmasta pistinkasvista, vaikeni Peregrinus tieten tahtoen, sillä hän tajusi, että nykyisten olosuhteiden vallitessa tämän kertominen olisi ollut hänen ystävälleen enemmän haitaksi kuin hyödyksi.

Mestari Kirppu lausui ääneen hyvin filosofisen ja opettavaisen aatoksensa, jonka mukaan Ohdake Zeherit, karkeasta ulkoisesta olemuksestaan huolimatta, oli hyvin ystävällinen ja järkevä, joskin lausunnoissaan hivenen määräilevä. Pohjimmiltaan Ohdake oli oikeassa arvostellessaan herra Peregrinuksen elintapoja, vaikkakin hän oli ollut ilmaisuissaan hivenen liian kovasanainen. Myös hän voisi suositella herra Peregrinukselle, että tämä ryhtyisi kiertelemään maailmaa.

”Uskokaa minua”, näin lausui Mestari Kirppu, ”että erakkomaisuutenne hylkääminen toisi tiellenne moninkertaisesti etuja. Teidän ei enää tarvitse pelätä näyttäytymistä ujona ja sekavana sillä, mystinen linssi silmässänne, olisitte ihmisten ajatusten herra, ja kykenisitte aina valitsemaan oikean tavan toimia. Kuinka vakaana ja rauhallisena voisittekaan seistä kaikkein mahtavimmankin edessä; hänen sisin olemuksensa on teidän havainnoillenne avoin. Senpä tähden, kiertäkää maailmaa rauhallisin mielin, niin verenne virtaa kiivaammin, kaikki alakuloiset pohdinnat katoavat, ja mikä parasta, värikkäitä ajatuksia ja ideoita puhkeaa aivoissanne kukkaan, kauniin Gamahehin kuvajainen menettää loistonsa, ja pian on teidän on helpompi pitää minulle antamanne lupaus.”

Herra Peregrinuksesta tuntui, että molemmat, sekä George Pepusch, että Mestari Kirppu tarkoittivat hänelle hyvää, ja hän päätti seurata heidän viisaita neuvojaan. Mutta heti kun hänen korvissaan soi ja lauloi hänen suloisen lemmittynsä ääni, hän ei voinut kuvitellakaan jättävänsä kotiaan, josta oli tullut hänelle paratiisi.

Lopulta hän kuitenkin päätti tehdä visiitin läheiselle promenaadille. Mestari Kirppu oli asettanut linssin hänen silmäänsä ja sijoittanut itsensä Peregrinuksen kaulukselle, jossa hän rauhallisin mielin keinutteli itseään eestaas.

”Onko minulla lopultakin harvinainen ilo tavata jälleen hyvä ystäväni herra Tyss? Tämä on harvinainen näky, hyvä herra, ja me kaikki olemme kovin kaivanneet teitä. Menkäämme jonnekin kumoamaan pullo viiniä terveydeksenne, sydänystäväni! - Kuinka riemuitsenkaan tavatessani teidät!” Näin riemuiten häntä tervehti nuori mies, jonka hän oli aiemmin tavannut tuskin kahta tai kolmea kertaa. Ajatukset kuuluivat: ”Onko tuo typerä ihmisvihaaja kerrankin uskaltautunut ulkosalle? - Mutta minun täytyy mielistellä häntä, jos piakkoin aion lainata häneltä rahaa. Toivottavasti hän ei ole pirun riivaama ja hyväksy kutsuani? Minulla ei ole penniäkään rahaa, ja mikään paikka ei enää myy minulle velaksi.”

Kaksi hyvin pukeutunutta neitoa tulivat nyt häntä vastaan. He olivat siskokset, hänelle jotain kaukaista sukua.

”Ah, serkku”, huudahti toinen nauraen, ”kohtaammeko lopultakin? Ei ole lainkaan hauskaa, kun lukkiudutte sisään, ettei teitä koskaan nähdä missään. Ette voi uskoa, kuinka mamma pitää teistä, koska olette niin tunteellinen mies. Luvatkaa meille, että tulette vierailulle mitä pikimmin. Tässä, suudelkaa kättäni.” - Ajatukset lausuivat: ”Mitä tämä merkitsee? mitä serkullemme on tapahtunut? Minä halusin saada hänet punastumaan ja änkyttämään. Aiemmin hän kiirehti karkuun joka ainoaa tyttöä, mutta nyt hän vain seisoo paikallaan, tuijottaa minua vallan kummallisesti ja suutelee kättäni vailla minkäänlaista ujoutta! Olisiko hän rakastunut minuun? Olisipa se vasta! - Äiti sanoo, että hän on jollain tavoin hidasjärkinen. Mitä sen väliä, otan hänet silti, hupsu mies, joka on rikas, kuten

serkkuni, on kaikkein paras.” Sisar oli vain kuiskinut, katse maahan luotuna ja posket rusottaen: ”Tulkaa pian vierailulle luoksemme, rakas serkku.” - Ja ajatukset kuuluivat: ”Serkkumme on todella komea mies, enkä voi ymmärtää, miksi äiti kutsuu häntä hourupäiseksi ja mauttomaksi, eikä voi sietää häntä. Jos hän tulisi kotiimme, hän rakastuisi heti minuun, sillä minä olen Frankfurtin sievin tyttö. Minä saan hänet, sillä minä haluan itselleni rikkaan miehen, että voisin nukkua puoleenpäivään ja käyttää kalliimpia hartiahuiveja kuin rouva Lersner. - Ohikulkeva tohtori havaitsi Peregrinuksen, pysäytti vaununsa ja huudahti: ”Hyvää huomenta, parahin Tyss! Tehän näytätte perin hyvinvoivalta – suokoon taivas teille terveyttä ! Mutta jos teille jotain sattuisi, muistakaa minua, sillä olenhan edesmenneen isänne rakas ystävä. - Moisen vahvan luonnon nostan jaloilleen tuossa tuokiossa! Adieu!” Ajatukset kuuluivat: - ”Uskon että tuo veikkonen pysyy terveenä puhdasta itaruuttaan? Mutta hän näyttää minusta niin kalpealta, että uskonkin hänellä lopulta olevan kurkussa jotain vikaa. Noh! kunhan saan hänet käsiini, ei hän koskaan enää nouse vuoteestaan; hänen sinnikäs jääräpäinen terveytensä tulee saamaan arvoisen kohtelun.

”Olkaa suuresti tervehditty, teidän jalosukuisuutenne!” huudahti hänelle vanha kauppias heti edellisen jälkeen. ”Näettehän, miten puurran ja aherran, ja kuinka itseäni kiusaten hankin elantoni. Olitte kaukokatseinen vetäytyessänne liike-elämästä, vaikka viisaudessanne onnistuitte kaksinkertaistamaan rohkean isänne omaisuuden.”

Ajatukset kuuluivat: ”Kun tuo typerys vain tarttuisikin hankkeisiin, olisi mokoma tolvana lyhyessä hetkessä menettänyt kaikki varansa, ja se olisi todellinen riemunaihe. Hänen vanha pappansa, jonka suuri riemu oli häikäilemättömästi tuhota ihmiset, jotka yrittivät auttaa itseään pikku vararikoilla, pyörisi haudassaan.”

Vielä useita samanlaisia huomionarvoisia eroja lausuttujen sanojen ja ajatusten välillä sattui Peregrinukselle hänen matkallaan. Hän kohdisti aina vastauksensa enemmänkin siihen, mitä ihmiset ajattelivat, kuin mitä he lausuivat, ja hänen tunkeutuessa heidän syvään sisimpäänsä, he olivat hämmentyneitä eivätkä tienneet mitä hänestä ajatella. Lopulta Peregrinus tunsi itsensä väsyneeksi ja pettyneeksi. Hän napautti sormiaan, ja välittömästi linssi poistui hänen vasemmasta silmästään.

Peregrinuksen palatessa kotiinsa, häntä odotti eriskummallinen näky. Mies seisoi keskellä käytävää, tuijottaen vakaasti eriskummallisen muotoisen lasin läpi herra Swammerin ovea. Oven päällä kiersi auringonkirkkaita kaaria kaikissa sateenkaaren väreissä kohdaten tulenhehkuisessa pisteessä, joka näytti porautuvan oven läpi. Tämän tapahtuessa, kuului syvä huokaisu, jonka rikkoi huoneen sisältä kantautuva tuskanhuuto.

Kauhukseen uskoi herra Peregrinus tunnistavansa Gamahehin äänen.

”Mitä haluatte? Mitä te täällä puuhaatte?” Näin huusi Peregrinus miehelle, jonka hän uskoi harjoittavan paholaisen temppuja, kun värikkäät kaaret hetki hetkeltä muuttuivat vilkkaimmiksi ja kirkkaimmiksi, hehkuvan pisteen muuttuessa läpitunkevammaksi, ja huoneesta kantautuvien huutojen muuttuessa yhä tuskallisimmiksi.

”Oh!” lausui muukalainen, sulkiessaan kaukoputkensa ja laittaessaan se kiireen vilkkaa taskuunsa. ”Oh, tehän siinä, talon isäntä. Suokaa anteeksi, parahin herra Tyss, että toimin täällä vailla teidän lupaanne. Mutta kävin kyllä luonanne hyväksyntäänne pyytämässä. Silloin sanoikin minulle tuo kelpo Aline, että olitte mennyt ulos, ja asiani täällä ei kestänyt viivytystä.”

”Mikä asia”, kysyi Peregrinus tieten tahtoen tylysti, ”mitä asiaa teillä täällä oli, joka ei voinut odottaa?”

”Onko niin”, vastasi muukalainen, epäsuosiollisesti virnistäen, ”arvokkain herra Tyss, ettette tiedä, että harhaan johdettu veljentyttäreni Dörtje Elverdink on karannut? Teidät pidätettiin, vaikkakin täysin väärin perustein, hänen viettelystään, josta asiasta suurella mielihyvällä todistan täydellisen viattomuutenne puolesta, jos se tulee tarpeeseen. Ei teidän luoksenne, ei, vaan herra Swammerdammin, joka kerran oli ystäväni ja nyt viholliseni, luo uskoton Dörtje on hakeutunut turvaan. Hän istuu tuossa huoneessa, tiedän sen, ja vallan yksin, sillä herra Swammerdamm on mennyt kaupungille. En voi murtautua sisään, sillä ovi on lukittu ja salvattu, ja voimani ovat liian heikot sen murtamiseen. Niin ollen otin vapauden hiukan kiusata pikkuneitiä kiduttavalla optisella instrumentillani, että huolimatta prinsessahaaveistaan, hän tajuaa minun olevan herransa ja mestarinsa.”

”Paholainen!” huudahti Peregrinus, suuresti ärtyneenä. ”Paholainen te olette, hyvä herra! mutta ette suinkaan herra ja mestari, mitä tulee kauniiseen ja taivaalliseen Gamahehiin. Ulos talostani, harjoittakaa saatanallisia taikojanne missä haluatte, mutta täällä tulette häviämään, siitä minä pidän huolen.”

”Älkää toki kiihtykö”, lausui Leuwenhoek, ”älkää kiihtykö, parahin herra Tyss, minä olen syytön mies, joka ei halua kuin hyvää. Te ette tiedä, mitä olette tekemässä. Tuolla huoneessa istuva, kauneimman naisen hahmon ottanut, on vain pikku hirviö, pieni katala basiliski. Niin halutessaan, jos oleskelu mitättömässä kodissani häntä ärsytti, hän olisi voinut paeta, mutta tuon kirotun petturin ei olisi pitänyt ryöstää minun kalleinta aarrettani, rakkainta sielunkumppaniani, jota ilman en voi elää, en voi jatkaa? Pitikö hänen paeta Mestari Kirpun kanssa? - Te ette, arvon herra, voi ymmärtää, mitä tarkoitan, mutta--”

Silloin Mestari Kirppu, joka oli siirtynyt herra Peregrinuksen solmion käänteistä mukavampaan paikkaan kaulaliinalle, ei voinut enää pidätellä itseään vaan purskahti pilkkaavaan nauruun.

”Ha!” huudahti Leuwenhoek, äkillisen kauhun jähmettämänä. Ha! - mitä se oli! - voiko se olla mahdollista? - kyllä tuossa paikassa! - sallikaa minun, kunnioitettu herra Peregrinus!”

Niin lausuttuaan, Leuwenhoek ojensi kätensä tarttuen Peregrinuksen kaulukseen aikomuksenaan tarttua kaulaliinaan.

Peregrinus väisti hänet taitavasti, tarttui häneen lujalla kädellä ja raahasi häntä kohti ulko-ovea aikoen heittää hänet kadulle enempää viivyttelemättä. Samalla kun Peregrinus saapui ovelle mukanaan Leuwenhoek, joka lausui julki kiivaita vastalauseita, avautui ovi äkisti, ja sisään ryntäsi George Pepusch, aivan kannoillaan herra Swammerdamm.

Samalla hetkellä kun Leuwenhoek havaitsi vihollisensa Swammerdammin, hän viimeisillä voimillaan riistäytyi irti Peregrinuksen otteesta, hypähti taapäin ja asettui seisomaan selkä vasten salaisuuksien täyttämän huoneen ovea, johon kaunotar oli vangittu.

Swammerdamm, tämän nähtyään, otti taskustaan kaukoputken, avasi sen täyteen mittaansa ja hyökkäsi vastustajansa kimppuun huutaen kuuluvasti: ”Vedä, senkin kurja, jos uskalluksesi riittää!”

Leuwenhoek sieppasi käteensä samankaltaisen instrumentin, venytti sen täyteen mittaansa toisen lailla ja huusi: ”Käy päin, olen valmis, ja kohta tulet tuntemaan mahtini!” Molemmat asettivat kaukoputken silmilleen ja tuijottivat toisiaan terävillä murhanhimoisilla katseilla, samalla kun he pidensivät ja lyhensivät aseitaan putkea liikutellen. He esittivät hämäyksiä, torjuntoja, syöksyjä, toisin sanoen, kaikkia mahdollisia miekkailuun sopivia taitoja, ja hetki hetkeltä tulistuen yhä voimallisemmin. Aina toisen saadessa osuman, huusi hän kovaan ääneen, loikkasi korkeuksiin, teki mitä ihmeellisimpiä hyppyjä, suoritti mitä kauniimpia loikkia, piruetteja, kuin parhain ensitanssija Pariisin näyttämöllä, kunnes hänen vastustajansa naulitsi hänet paikalleen lyhennetyllä teleskoopilla. Toisen saadessa osuman hän käyttäytyi täsmälleen samalla tavalla. Niinpä he jatkoivat vuorotellen tehden hurjia loikkiaan, elehtien hullunlailla huudahdellen raivokkaasti. Hiki valui heidän otsaltaan ja verenpunaiset silmät näyttivät aivan pullistuvan päästä, ja koska mitään muuta syytä heidän tanssimaniaansa kuin että he tuijottivat toisiaan teleskoopin läpi, heitä olisi voinut pitää hullujenhuoneelta karanneina mielipuolina. Mitä muuhun tulee, kokonaisuus oli perin taiteellista seurattavaa.

Herra Swammerdamm onnistui lopulta ajamaan pahan Leuwenhoekin asemapaikaltaan oven luota – jota tämä oli puolustanut jääräpäisellä urheudella – siirtäen kamppailun painopisteen kauemmas käytävälle.

George Pepusch näki tilaisuutensa tulleen, tempaisi vapautunutta ovea, joka ei ollut sen enempää lukossa kuin salvattukaan, ja livahti huoneeseen. Saman tien hän kiirehti jälleen ulos huutaen: ”Hän on poissa – poissa!” ja ryntäsi ulos talosta salaman lailla. - Kummatkin, Swammerdamm ja Leuwenhoek olivat vakavasti haavoittunet, sillä kummatkin olivat loikkineet ja tanssineet kuin vailla järkeä, ja heidän huudahduksensa ja rääkäisynsä soittivat musiikkia, joka kuulosti helvettiin kadotettujen tuskanhuudoilta.

Peregrinus ei oikeastaan tiennyt, mistä hän olisi aloittanut erottaakseen vihaiset miehet toisistaan ja lopettaakseen yhteenoton, joka vaikutti samanaikaisesti naurettavalta ja kauhealta. Vihdoin molemmat, huomattuaan oven olevan apposen auki, unohtivat taistelun ja tuskan, pistivät tuhoa tuottavat aseensa taskuihinsa ja syöksähtivät huoneeseen.

Herra Peregrinus Tyssin sydämessä tuntui ensin hyvin raskaalta, että tuo kaikkein kaunein oli paennut talosta, ja hän manasi ilkeän Leuwenhoekin syvimpään helvettiin. Silloin kuuli hän Alinen äänen ylempää portailta. Hän nauroi ääneen ja huudahti väliin huomautuksiaan: ”Mitä kaikkea ihminen eläissään näkeekään! Ihmeellistä – uskomatonta – kuka olisi voinut kuvitellakaan!”

”Mitä ihmeellistä”, kysyi Peregrinus lyhyesti, ”lienee jälleen tapahtunut?”

”Oi rakas herra Tyss”, huudahti vanhus häntä kutsuen, ”tulkaa toki mitä pikimmin tänne, käykää toki omaan huoneeseenne.”

Vanhus avasi huoneen oven ovelasti kikattaen. Kun Peregrinus astui sisään, silloin, oi ihmettä! oi autuutta! hypähti hänen luokseen kaunis Dörtje Elverdink, pukeutuneena viettelevään hopeanhohtoiseen kaapuun, josta hän oli nähnyt vilauksen herra Swammerin huoneessa. ”Lopultakin, lopultakin näen teidät jälleen, suloinen ystäväni”, kuiskaili pikku neito ja onnistui hivuttautumaan niin lähelle Peregrinusta, ettei tämä voinut muuta kuin syleillä neitoa hellästi kaikista vastakkaisista aikomuksistaan huolimatta. Hänen aistinsa olivat rakkauden ja riemun huumaannuttamia.

Usein on kuitenkin tapahtunut niin, että mies kaikkein voimakkaimman autuuden huumassa on iskenyt nenänsä johonkin, ja maallinen kipu on pudottanut hänet taivaista karkeaan maailmaan. Aivan samoin kävi myös kirjaimellisesti herra Peregrinukselle. Kumartuessaan langettamaan suudelman Dörtjen suloiselle suulle, hän kolautti kookkaan nenänsä briljantiineilla koristettuun diadeemiin, jonka kaunotar oli asetellut korpinmustille kiharoilleen. Terävien kivien piston aiheuttama tuska palautti hänet tolkkuihinsa ja sai hänet tietoiseksi pääkoristeesta. Diadeemi muistutti häntä prinsessa Gamahehista, ja tämä mielikuva palautti hänen mieleensä kaiken, mitä Mestari Kirppu oli kertonut petollisesta viettelijästä. Hän oli tietoinen, että prinsessa, mahtavan kuninkaan tytär, ei kyennyt

välittämään hänen rakkaudestaan, ja niinpä kaikki merkit rakastavasta käyttäytymisestä olivat ainoastaan osa petosta, jonka tarkoituksena oli saavuttaa jälleen maagisen Kirpun hallinta. -Tämän tajuttuaan, hänen sisuskalujensa halki kulki jäinen virta, joka, jos ei aivan kokonaan sammuttanut rakkauden liekkejä, ainakin hillitsi niiden loistetta.

Peregrinus vapautti varovaisesti itsensä neidon käsivarsilta, jotka olivat kietoutuneet syleilemään häntä, ja lausui lempeästi luoden katseensa maahan: ”Ah, rakas Taivas ! Olette kuitenkin mahtavan kuningas Sekakiksen tytär, kaunis, taivaallinen, loistelias prinsessa Gamaheh. - Suokaa anteeksi, prinsessa, jos tunne, jota en kyennyt vastustamaan, ajoi minut typeryyksiin, hulluuteen. Mutta te itse, teidän korkeutenne-”
Mistä puhuttekaan,” keskeytti Dörtje Elverdink Peregrinuksen, ”rakas ystäväni? Minä olisin mahtava kuninkaan tytär? minäkö prinsessa? Minähän olen teidän Alinenne, joka rakastaa teitä mielettömästi, jos te – mutta miten minun lieneekään? Aline, Golkondan kuningatar? Hänhän on jo sinun luonasi, olen puhunut hänen kanssaan. Hyvä, rakastava rouva, vaikkakin hän on jo ikääntynyt, eikä enää niin lumoava kuin silloin ollessaan naimisissa ranskalaisen kenraalin kanssa. - Voi minua! Minä en ole se oikea, minä en varmasti koskaan ole hallinnut Golkondaa? - Voi minua!”

Pikku neito oli sulkenut silmänsä ja alkanut horjua. Peregrinus auttoi hänet ottomaanille.

”Gamaheh”, jatkoi hän, puhuen kuin unissakävelijä, ”Gamaheh, sanoitko? - Gamaheh, kuningas Sekakiksen tytär? Kyllä, nyt näen itseni Famagustassa.! - minä olin itse asiassa kaunis tulppaani- vaan ei, silloinkin tunsin kaipausta ja rakkautta rinnassani. - Rauhaa, rauhaa siellä!”

Hän vaikeni ja vaikutti haluavan vaipua syvään uneen. Peregrinus tarttui riskialttiiseen toimeen asettaakseen hänet mukavampaan asentoon. Mutta samalla kun hän tarttui varovaisesti kaunokaiseen, piilossa ollut neula pisti hän kipeästi sormeen. Tavalleen uskollisena hän napautti sitä peukalollaan. Mestari Kirppu, pitäen elettä sovittuna merkkinä, asetti jälleen salamannopeasti pienen linssin miehen silmään.

Silloin, kuten aiemminkin, Peregrinus näki sarveiskalvon takana oudon suonien ja hermojen verkon, joka tunkeutui syvälle aivoihin. Mutta niihin kietoutuneina oli kirkkaita hopeaisia lankoja, sata kertaa ohuempia kuin hienoinkaan hämähäkin seitti, ja nuo langat saivat hänet hämilleen, sillä ne näyttivät jatkuvan loputtomiin, muodostaen jotakin, jota ei kyennyt tunnistamaan edes mikroskooppisen linssin läpi; ehkä ne lienivät syviä alitajunnan ajatuksia, toiset taas helpommin käsitettävissä olevia. Peregrinuksen näkyviin tuli kukkia, jotka sekoittuivat oudosti ja ottivat ihmisen muodon, sitten taas ihmisiä, jotka niiltä sijoiltaan sulivat maahan, ja kurkistelivat kivinä ja metalleina. Kaikkien näiden joukossa

kuljeksi kummallisia erilaisia eläimiä, jotka kävivät läpi lukemattomia muodonmuutoksia, ja puhuivat merkillisiä kieliä. Kukaan ei näyttänyt vastaavan toisilleen, ja pelon ja valituksen rintaa raastavassa surussa, joka kaikui ilmojen halki, soi riitasointu, joka kuvasti olentojen olemusta. Mutta tuo samainen riitasointu ylisti hurmiollisesti syvintä perustavaa harmoniaa, joka raikui voitokkaasti ja yhdisti keskenään kaiken jakautuneen iankaikkiseen, nimettömään iloon.

”Älä suotta hämmenny”, sihisi mestari Kirppu, ”älä hämmenny, hyvä herra, sillä nuo, joita nyt katsot, ovat vain unen heijastumia. Jos niiden takana piileekin jotain muuta, nyt ei ole oikea hetki tutkia sitä tarkemmin. Kutsu vain petollista neitoa hänen omalla nimellään, ja kysy sitten kaikki mitä haluat tietää.”

Koska neito tunnettiin niin monella nimellä, uskoisi oikeutetusti, että Peregrinuksella olisi ollut suuria vaikeuksia osua oikeaan. Kuitenkin, vailla pienintäkään epäilystä, Peregrinus huudahti: ”Dörtje Elverdink! Rakas, ihana neito – eihän se ollut petosta? Olisiko mahdollista, että todella rakastaisit minua?”

Siinä samassa heräsi neito unenomaisesta tilastaan, avasi silmänsä ja katseensa hehkuessa lausui: ”Moisia epäilyksiä, oma Peregrinukseni? Saattaisiko nainen tehdä sen, mitä minä olen tehnyt, ellei kiihkeä rakkaus asuisi hänen rinnassaan? Peregrinus, rakastan sinua enemmän kuin kukaan muu, ja jos haluat olla minun, olen sinun koko sieluni syvyyksistä enkä väisty rinnaltasi koska en voi jättää sinua, en siksi, että haluan paeta enoni hirmuvaltaa.”

Hopeiset langat olivat kadonneet, ja ajatukset, nyt uudelleen asettuneet, kuuluivat: ”Mitä onkaan tapahtunut? Aluksi teeskentelin rakastavani häntä vain saadakseni Mestari Kirpun itselleni ja Leuwenhoekille, ja nyt hän miellyttää minua oikeasti. Olen langennut omaan ansaani. En suo enää ajatusta Mestari Kirpulle, haluan kuulua ikuisesti tuolle miehelle, joka on minulle rakkaampi kuin kukaan ennen tapaamani.”

Saattaa helposti kuvitella, millaisen autuaan ilon nuo ajatukset sytyttivät Peregrinuksen rintaan. Hän vaipui polvilleen kaunottaren eteen, hansikoi hänen kätensä tuhansilla hehkuvilla suudelmilla, kutsui häntä autuudekseen, taivaakseen, koko onnekseen.

”Siis”, lisäsi pikku neito vetäen hänet vierelleen. ”siis, kaikkein kalleimpani, et varmaankaan kieltäydy toiveesta, josta riippuu rakkaasi rauha – ei, vaan koko olemassaolo.”

”Vaadi”, vastasi Peregrinus, syleillen rakastaan hellästi, ”vaadi mitä haluat, minun elämäni, vaadi kaikkea mitä toivotkaan, pieninkin toiveesi on lakini. Mikään tässä maailmassa ei ole niin kallista, etten uhraisi sitä riemulla sinulle tai rakkaudellesi.”

”Voi minua!” huudahti Mestari Kirppu. ”Kuka olisi voinut aavistaa, että moinen petturi vie voiton. Olen hukassa!”

”Kuule siis”, jatkoi neito, kun hän oli kiihkeästi palauttanut suudelmat, joita Peregrinus oli painanut hänen huulilleen. ”Kuule siis, tiedän millä tavalla-”

Ovi lennähti auki, ja herra George Pepusch astui sisään. ”Zeherit!” huudahti neito epätoivoisesti ja vajosi elottomana takaisin sohvalle.

Ohdake Zeherit syöksähti prinsessa Gamahehia kohti, sieppasi hänet syliinsä ja riensi pois salaman lailla nainen mukanaan.

Tällä kertaa Mestari Kirppu oli pelastunut.

VIIDES SEIKKAILU

Outo oikeudenkäynti ja salaneuvos Knarrpantin sangen viisas ja järkevä käytös – Nuorten runoniekkojen ja naiskirjailijoiden mietteitä – Peregrinuksen pohdintoja elämästään ja Mestari Kirpun opetuksia sekä ymmärrystä – Herra Tyssin harvinainen hyve ja vankkumattomuus – Uhkaavan traagisen tapahtuman odottamaton lopputulema

Arvoisa lukija muistanee, että Peregrinus Tyssin paperit oli takavarikoitu, jotta saataisiin tarkempi selko asiasta, jota ei ollut tapahtunut. Molemmat, sekä neuvoston jäsen, että salaneuvos Knarrpanti olivat huolella käyneet läpi jokaisen kirjoituksen, jokaisen kirjeen, jopa joka ikisen löytämänsä paperinpalan, (mukaan lukien pesula– ja ruokalaskut) mutta heidän välillään vallitsi täydellinen erimielisyys löydöistään tekemistä johtopäätöksistä.

Neuvoston jäsen vakuutti, etteivät paperit sisältäneet sanaakaan, joka viittaisi rikokseen, josta Peregrinusta syytettiin. Sen sijaan neuvos Knarrpantin haukankatse oli löytänyt herra Peregrinus Tyssin papereista paljonkin kohtia, jotka esittivät hänet mitä vaarallisimpana henkilönä. Peregrinus oli näet pitänyt nuoruudessaan päiväkirjaa; tuossa opuksessa esiintyi lukuisia salakavalia lauseita, jotka nuorten neitojen sieppaaminen huomioiden eivät ainoastaan esittäneet häntä kovin epäedullisessa valossa, vaan todistivat, että hän oli syyllistynyt moiseen rikokseen jo moniaita kertoja.

Kirjassa luki: ”Ryöstössä oli jotain henkeä nostattavaa, jotain ihanaa.” Edelleen: ”sieppasin niistä vain kaikkein kauneimmat!” -Edelleen: ”Sieppasi tänään tuon Mariannen, tuon Philinen, tuon Mignonin!” - Edelleen: ”Rakastan näitä sieppauksia.” - Edelleen: ”Julia oli siepattava, ja sen oli tapahduttava silloin, kun hän käyskenteli yksinään metsäpolulla, ja naamioitujen konnien tuli yllättäen hyökätä hänen kimppuunsa ja viedä hänet pois.”

Näiden päiväkirjan hyvin ratkaisevien kohtien lisäksi oli myös kirje ystävältä, jossa hyvin kiehtovalla tavalla lausuttiin: ”pyytäisin sinua sieppaamaan Friederiken häneltä missä ja milloin vain kykenisit.”

Kaikkien mainittujen asioitten ja sadan muun ilmaisun joukossa pistivät esille vain sanat: sieppaaminen, siepattu, kidnappaaminen, sillä viisas Knarrpanti oli ainoastaan ne alleviivannut punaisella musteella, ja myös kerännyt ne yhteen sirosti erilliselle paperiarkille, työ, josta hän näytti saaneen aivan erityistä tyydystä.

”Katsokaahan”, lausui Knarrpanti neuvoston jäsenelle, ”katsokaahan, rakas kollega, enkö minä sanonutkin? Peregrinus Tyss on paha, alhainen mies, todellinen Don Juan. Ken

tietää, mitä hänen himojensa onnettomille urheille on käynyt, Mariannelle, Philinelle, ja keitä kaikkia heitä olikaan. Oli jo korkea aika pysäyttää moinen pahuus, muutoin tuo vaarallinen mies olisi kyennyt sieppaustensa voimalla hukuttaa Frankfurtin tuhansiin kärsimyksiin. Mitä rikoksia mies onkaan tehnyt omien tunnustustensa mukaan! - Katso tätä kohtaa, arvon kollega, ja arvioikaa itse, kuinka kauhistuttaviin tekoihin Peregrinus kykenee."

Päiväkirjan kohdassa, johon yksityisneuvos Knarrpanti kiinnitti neuvoston jäsenen huomion, kuului: Tänään olin aivan *tappavan* laiska, en kyennyt mihinkään. - Sana *tappava* oli kolmesti alleviivattu, ja Knarrpanti kauhisteli, voisiko hirveämpää rikollista asennetta olla, että katuisi ettei ollut kyennyt tekemään murhaa !

Neuvoston valtuutettu toisti mielipiteensä, jonka mukaan Peregrinus Tyssin papereissa ei näkynyt pientäkään jälkeä rikoksesta. Knarrpanti pudisti päätään epäuskoisena, ja valtuutettu pyysi häntä kuitenkin uudelleen kuulemaan ne kohdat, jotka hän oli merkinnyt epäilyttäviksi, kuitenkin sopivammassa kontekstissa.

Arvon lukija tulee pian oleman vakuuttunut Knarrpantin ylevän oveluuden laadusta.

Neuvoston jäsen aukaisi kiehtovan päiväkirjan ja luki: "Tänään näin Mozartin 'Ryöstö Seraljista' kahdennenkymmenennen kerran nauttien yhä vielä yhtä lailla. *Ryöstössä oli jotain henkeä nostattavaa, jotain ihanaa."* Edelleen: "Kaikki kukat miellyttivät minua suuresti, *mutta sieppasin niistä vain kaikkein kauneimmat!"* Lisäksi: *"Sieppasin tänään tuon Mariannen, tuon Philinen, tuon Mignonin;* sillä hän uppoutui liian syvälle muotoon, fantasioi vanhasta Hartnerista ja riiteli Jarnon kanssa. 'Wilhelm Meister' ei ole kirja vakavasta hermosairaudesta toipuvalle." Edelleen: "Jungerin 'Sieppaus' on viihdyttävä näytelmä. *Rakastan näitä sieppauksia,* koska ne puhaltavat juoneen erityistä elämää." Lisäksi: " juonikuvio, jota en ollut pohtinut kylli*ksi, ajoi minut nurkkaan. Julia oli siepattava, ja sen oli tapahduttava silloin, kun hän käyskenteli yksinään metsäpolulla, ja naamioitujen konnien tuli yllättäen hyökätä hänen kimppuunsa ja viedä hänet pois.* Olin kovin riemuissani uudesta ajatuksestani, jonka oli toteuttanut erittäin laajasti. Ylipäänsä oli mokoma tragedia innostuneen pojankoltiaisen erittäin hauska sepitelmä, ja olen pahoillani, että heitin sen tuleen." - Kirjeessä luki: Tapaat Friederikeniä seurassa niin usein, sinä onnekas! Todennäköisesti Moritz ei päästä ketään sisään ja vie hänen kaiken huomionsa. Jos et olisi niin hölmö, niin ujo naisten seurassa*, pyytäisin sinua sieppaamaan Friederiken häneltä missä ja milloin vain kykenisit.*

Knarrpanti oli kuitenkin vakuuttunut, ettei konteksti muuttanut asiaa, koska rikollisten petollinen kavaluus sai heidät kätkemään tällaiset lausunnot siten, että ensi silmäyksellä niitä saatettiin pitää täysin viattomina, täysin mitäänsanomattomina. Aivan

erikoisena todistuksesta moisesta kavaluudesta sinnikäs Knarrpanti kiinnitti neuvoston huomion Peregrinuksen papereissa esiintyneeseen säkeeseen, jossa lausuttiin, kuinka *mukaansa sieppaava kierre* ohjasi loputonta kohtaloa. Knarrpanti ylpisteli syvällisyydellään, nerokkuudellaan, sillä hän heti havaitsi, että sana sieppaus ja sen kaltaiset oli kätketty jakeeseen huomion ja epäilyksen välttämiseksi.

Neuvosto ei vieläkään halunnut aloittaa jatkokäsittelyä syytettyä Peregrinus Tyssiä vastaan, ja oikeudelliset asiantuntijat käyttivät ilmaisua, jota voi hyvinkin käyttää tässä, vaikkakin se saattaa kuulostaa oudolta sadussa Mestari Kirpusta, moista outoutta voi kuitenkin suosia, koska *outoutta* voidaan pitää sadun hienona koristeena, ja sen miellyttävästi kukoistaessa siitä ei ole syytä hankkiutua eroon. He sanoivat (siis oikeusoppineet), että jutusta puuttui corpus delicti, mutta viisas neuvos Knarrpanti oli vakaasti sitä mieltä, että hän viis veisasi pyövelin delictumista, kunhan vain saisi yhdenkin corpuksen knäppeihinsä, ja se corpus kuuluisi sieppaajalle ja murhaajalle, Peregrinus Tyssille. - Kirjailija pyytää rakasta oikeusoppimatonta lukijaa, ja ennen kaikkea jokaista rakasta lukijaa, asettumaan nuoren oikeusoppineen paikalle. Näin mainittu oikeustieteilijä takoisi välittömästi rintaansa ja aloittaisi: ”Lakikielellä tämä tarkoittaa jne.”

Neuvoston jäsenen mielestä vain yöllä sattunut välikohtaus, josta todistajat puhuivat, oli sellaista laatua, josta herra Peregrinus Tyssiä olisi pitänyt kuulla tarkemmin.

Peregrinus joutui toki noloon välikäteen, kun valtuutettu kuulusteli häntä asioiden kulusta. Hänen mielestään koko tarina, mikäli hän ei aikonut missään olosuhteissa poiketa totuudesta, vaikutti enemmänkin räikeältä valheelta, tai vähintään se kuulosti hyvin epätodelliselta. Siispä hän piti suositeltavimpana pysyä vaiti ja tällä tavalla suojella itseään, koskapa jos häntä ei suoranaisesti syytettäisi mistään varsinaisesta rikoksesta, hän ei uskonut, että hänen tarvitsi tuoda julki elämänsä yksityiskohtia. Knarrpanti riemuitsi suuresti syytetyn julkilausumasta, koska se vain vahvisti hänen epäilyksiään.

Hän totesi neuvoston jäsenelle melko suoraviivaisesti, että oli aivan päivänselvää, kuinka käydä itse asian kimppuun, ja neuvoston jäsen oli kyllin viisas ja selväjärkinen tajutakseen, että kuulustelu, jonka Knarrpanti halusi ottaa omaksi asiakseen, ei vahingoittaisi Peregrinusta, vaan päinvastoin voisi pikemminkin toimia tämän eduksi.

Sinnikkäällä Knarrpantilla oli valmiina jo yli sata kysymystä, joilla hän kävisi Peregrinuksen kimppuun, ja joihin vastaaminen ei suinkaan olisi helppo tehtävä. Hän halusi suunnata muut tutkimaan, mitä Peregrinus oli *ajatellut* sekä yleensä koko elämänsä ajan että myös nimenomaan niissä tilanteissa, jolloin hän oli pannut sanoja paperille.

Sillä ajattelu, lausui Knarrpanti, oli jo sinällään ja itsessään vaarallinen operaatio, ja vaarallisten ihmisten sitä harjoittaessa vielä tuhoisampaa. - Lisäksi hän teki monimutkaisia

kysymyksiä, kuten esim. kuka oli sinisiin polvihousuihin pukeutunut lyhythiuksinen vanhempi mies, jonka kanssa hän viime vuoden maaliskuun 24.päivä oli keskipäivällä majatalossa keskustellut parhaasta tavasta valmistaa Reinin taimen? Lisäksi: eikö hän itse tajunnut, että kaikki papereittensa salaperäiset kohdat aiheuttivat oikeutetusti epäilyn siitä, että se, mitä hän ei ollut kirjoittanut, olisi voinut sisältää paljon epäilyttävimpiä asioita, jopa teon täydellisen tunnustamisen?

Tämän suuntainen kuulustelu, kuten myös salaneuvos Knarrpanti itse saivat Peregrinuksen tuntemaan olonsa niin oudoksi, että hän halusi tunnistaa noiden kavalien aivojen ajatukset.

Hän napsautti peukaloaan, ja tottelevainen Mestari Kirppu asetti mikroskooppisen linssin tuota pikaa hänen silmäänsä.

Knarrpantin ajatukset kuulostivat osapuilleen: ”En edes itse usko, että tuo nuori mies olisi siepannut prinsessaamme tai ollut siihen edes kykenevä, naikkonen on jo aikaa sitten paennut maata kiertävän komeljanttarin matkaan. Mutta en voinut katsoa sormien läpi tilaisuutta käyttää vallinnutta huhua omaksi edukseni. Pikkuisäntäni tunteet minua kohtaan alkoivat muuttua välinpitämättömiksi ja hovissa minua kutsuttiin pitkäveteiseksi uneksijaksi, kyllä, minua pidettiin usein typeränä ja mitäänsanomattomana, vaikka kukaan ei ollut vertaiseni mitä tulee henkevyyteen ja hyvään makuun, kukaan heistä ei kyennyt niihin pieniin toimiin, joilla ihminen voi tehdä itseään tykö herralleen [tai niitä niin hyvin ymmärtänyt] kuin minä. Enkö muka itse auttanut prinssin kamaripalvelijaa puhdistamaan saappaita? Ja sitten sattui tuo kaappaustarina, kuin siunaus taivaasta. Tarina, jonka mukaan olin päässyt paenneen prinsessan jäljille, nosti minut jälleen kunniaan, jonka olin jo melkein menettänyt. Olin jälleen ymmärtäväinen, viisas, joustava ja hyödyllinen herralleni ja niin uskollinen, että minut olisi voinut nimetä valtion pilariksi, jonka varassa kaikki hyvinvointi lepää.

Siitä asiasta ei kuitenkaan tule mitään, sillä sieppausta ei todellisuudessa voida osoittaa toteen; mutta sillä ei ole merkitystä. Siksi haluan kiduttaa tuota nuorta miestä ristikuulusteluilla ja uteluilla niin paljon kuin vain pystyn. Mitä enemmän teen tätä, mitä enemmän osoitan kiinnostusta asiaan, sitä enemmän herrani suo minulle kiitosta innosta jota olen osoittanut hänen eteensä. Minun täytyy vain tehdä tuo nuori mies kärsimättömäksi ja esittää joukko röyhkeitä vastauksia. Sitten alleviivaan ne tuhdilla punakynällä, luultavasti koristeltuna muutamalla huomautuksella, ja ennen kuin huomataan, mies esittäytyy hyvin epäsuotuisassa valossa, ja kokonaisuus nostattaa vihamielisen hengen hänen kertomustaan vastaan ja jopa sellaiset rauhalliset, puolueettomat ihmiset, kuten arvon valtuutettu, kääntyvät häntä vastaan. Ylistetty olkoon

taitoni, joka antaa kaikkein mitäänsanomattomimmallekin asialle joutavan pahansuovan merkityksen. Se on lahja, jonka luonto on minulle suonut, jonka avulla hankkiudun eroon vihamiehistäni ja takaan oman hyvinvointini. Suorastaan naurattaa, että neuvosto uskoo, kuinka paljon välitän muka totuuden perinpohjaisesta selvittämisestä, koska kuitenkin ajattelen vain itseäni ja näen kaiken konstiksi korostaa tärkeyttäni herralleni ja hankkia niin paljon rahaa ja suosionosoituksia kuin mahdollista. Jos mitään ei tule julki, ei kukaan kuitenkaan sano, että ponnisteluni ovat olleet hyödyttömiä; pikemminkin se todistaa, että olen ollut todennäköisesti oikeassa ja osuvalla kurinalaisuudella vähintään estänyt ilkikurista Peregrinus Tyssiä sieppaamasta jo siepattua prinsessaa jälkikäteen.”

Koska Peregrinus edellä esitetyllä tavalla kuuli ylevän hovimiehen ajatukset, oli luonnollista, että hän pysyi sopivan rauhallisena, sen sijaan että olisi ollut levoton, kuten Knarrpanti halusi, ja hän saattoi Knarrpantin älykkyyden häpeään nokkelilla vastauksillaan. Kaupunginvaltuutettu vaikutti olevan moisesta tyytyväinen. Mutta kun Knarrpanti oli keskeyttänyt loputtoman kuulustelunsa pääasiassa hengenahdistuksen vuoksi, Peregrinus kertoi hänelle muutamin sanoin, kenenkään pyytämättä, että nuori nainen, jonka hän oli tuonut taloonsa jouluaattona tämän nimenomaisesta pyynnöstä, ei ollut kukaan muu kuin optisen taiteen harjoittajan Leuwenhoekin veljentytär, Dörtje Elverdink nimeltään, ja että nyt neito asui kummisetänsä, herra Swammerin luona joka eli talossa vuokralaisena.

Tämän lausunnon todettiin olevan paikkansapitävä, ja outo sieppaustapaus julistettiin käsitellyksi.

Knarrpanti vaati jatkokuulemista ja lausui ääneen taiten laaditun kuulustelupöytäkirjan neuvostolle, mutta kyseinen mestariteos herätti lähinnä yleistä hilpeyttä. Todettiin erittäin suositeltavaksi, että salaneuvos Knarrpanti poistuisi Frankfurtista ja esittäisi ponnistelunsa loppuseuraukset, todisteena hänen viisaudestaan, hänen vankkumattomasta ahkeruudestaan, eli nuo ihailtavat asiakirjat ruhtinaalleen. Oudosta kaappauksesta tuli pian koko kaupungin puheenaihe, ja kelpo Knarrpanti huomasi hienoiseksi ärtymyksekseen, että hänen ohi kulkiessaan kaikki ihmiset peittivät nenänsä inhoon ja ällötykseen viitaten, ja hylkäsivät paikkansa, kun hän halusi istahtaa majataloon. Pian hän poistui kaupungista kiirehtäen. Joten Knarrpanti jätti taakseen taistelukentän, jolla hän oli toivonut niittävänsä kunnian laakereita, häpeillen ja nolona.

Kaikki, mitä tässä kerrottiin muutamin sivuin, oli kuitenkin vienyt useita päiviä; ei voi toki kuvitella, että Knarrpanti olisi kyennyt kirjoittamaan foliovahvuisen teoksen kovin pienessä ajassa. Sellaista teosta outo kuulustelupöytäkirja kuitenkin muistutti. Knarrpantin päivittäinen piina, typerä ylimielinen käyttäytyminen herätti Peregrinuksessa syvää

kaunaa, jota vielä kasvatti huomattavasti epävarmuus, jota hän tunsi kaunottaren kohtalon vuoksi.

Salaman nopeudella – kuten rakas lukija oli jo neljännen seikkailun lopun jälkeen hyvin tietoinen, George Pepusch oli riistänyt kaunottaren Peregrinuksen rakastavilta käsivarsilta ja jättänyt miehen taakseen kauhun ja hämmennyksen kivettämänä.

Kun Peregrinus lopulta sai ymmärryksensä takaisin ja olisi rynnännyt rosvoavan ystävänsä perään, oli talossa kaikki tyhjää ja hiljaista. Kutsuttuaan äänekkäästi useita kertoja, tallusti vanha Aline talon kauimmaisesta huoneesta ja toi julki, ettei hän ollut koko tapauksesta havainnut pienintäkään merkkiä.

Peregrinus oli jo menettää huolesta järkensä kadotettuaan Dötrjen. Mestari Kirppu lausui kuitenkin hänen korvaansa rauhoittavia sanoja: ”Minäpä uskon,” sanoi hän äänellä, joka olisi herättänyt luottamusta kaikkein ahdistuneimmassakin, ”ettei ole aivan vuorenvarmaa, rakas herra Peregrinus Tyss, että kaunis Dörtje Elverdink on todella poistunut talostasi. Niin totta kuin minä moisista asioista jotain ymmärrän, ei hän ole kaukana: minä tunnen hänen läheisyytensä. Mutta, jos haluat kuulla ystävän neuvon ja noudattaa sitä, kehotan sinua jättämään hänet kohtalonsa nojaan. Usko minua, tuo nainen on oikukas kuin tuuliviiri, voi hyvin olla, että hän on nyt kovin mieltynyt sinuun, kuten sanoi. Mutta kuinka kauan kestää se, mikä on nyt osoittautunut hyväksi, ja hän syöksee sinut sellaiseen tuskaan ja kurjuuteen, että olet vaarassa menettää järkesi Ohdake Zeheritin lailla. Sanon sinulle vielä kerran, luovu yksinäisestä elämästäsi. Se on sinulle parempi valinta. Kuinka monta neitoa olet kohdannutkaan, jotta voit sanoa Dörtjen olevan kaunein heidän joukossaan; ketä kaunotarta olet rakastaen lähestynyt, jotta voit uskoa vain Dörtjen olevan kykenevä sinua rakastamaan? Riennä, riennä, Peregrinus, kokemus tuo eteesi paljon parempaa. Olet muotovalio komea mies, enkä olisi niin ymmärtäväinen ja havainnoiva, kuten Mestari Kirpun todellakin tulee olla, ellen voisi jo etukäteen nähdä, että rakkauden onni tulee osaksesi vallan toisella tavalla kuin olet osannut kuvitellakaan.”

Peregrinus oli jo, julkisilla paikoilla kuljeksittuaan, onnistunut murtamaan jään, ja näin ollen hänelle ei ollut enää niin kiusallista osallistua seuraelämään, josta hän oli aiemmin pitäytynyt loitolla. Tässä hänelle oli suonut suunnatonta apua mestari Kirppu mikroskooppisine linsseineen, ja noina aikoina Peregrinus oli pitänyt päiväkirjaa, johon hän oli tehnyt hämmästyttäviä ja mieleenpainuvia merkintöjä siitä, kuinka sanat ja ajatukset poikkesivat toisistaan, kuten hän päivittäin saattoi havaita. Ehkäpä tämän merkillisen tarinan toimittaja, Mestari Kirppu nimeltään, saattaa joskus tulevaisuudessa löytää oivan tilaisuuden tuoda julki useita ansiokkaita katkelmia tuosta päiväkirjasta; tässä kohtaa se vain keskeyttäisi tarinan, niin ollen rakas lukija ei ottaisi sitä hyvin vastaan. Kuitenkin sen

verran voitaneen kertoa, että useat lausutut sananparret niihin kuuluvin ajatuksin vaikuttivat hyvin samankaltaisilta, kuten esimerkiksi: --”Soisitteko minulle kunnian lausua arvostetun mielipiteenne.” - ja ajatus kuului: ”Mokoma moukka kuvittelee, ja saa hänet suorastaan kihelmöimään, että kysyisin hänen mielipidettään asiasta, jonka olen aikapäiviä sitten päättänyt, ja sekös häntä miellyttää.” ”Minä luotan teihin täydellisesti.” - ja ajatus kuului: ” Tiesin jo kauan sitten sinun olevan lurjus.” jne. jne. On myös syytä mainita, että moni ihminen hämmentyi suuresti Peregrinuksen mikroskooppisten havaintojen vuoksi. Oli nimittäin nuoria miehiä, jotka joutuivat jokaisen asian vuoksi valtaisan innostuksen valtaan ja hukuttivat itsensä ja muut upeimpien sanontojen karjuvaan virtaan. Näiden joukossa kaikkein merkittävimpiä olivat nuoret runoilijat, jotka vallan kiehuivat mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä, ja jotka joutuivat kärsimään suurin mitoin heihin kohdistuvasta palvonnasta, varsinkin naisten taholta. Heidät asettivat arvojärjestykseen kirjalliset naiset, jotka luotasivat niin olemisen syvyyksiä samoin kuin aidosti filosofisia, syvälle tunkeutuvia näkemyksiä sosiaalisen elämän olosuhteista, eli mitä tuli sanoa, kuinka toimia oikein, ja lausuivat nämä totuudet upein sanakääntein kuin saarnatuolista. - Jos Peregrinus oli hämillään, kuinka hopealangat sekoittuivat Gamahehin aivoissa käsittämättömäksi joksikin, ei hän ollut vähempää hämmentynyt huomatessaan, mitä tapahtui edellä mainittujen henkilöitten päiden sisällä. Hän näki suonien ja hermojen oudon verkoston, mutta pani samanaikaisesti merkille, kun kyseiset henkilöt puhuivat tieteistä ja taiteista, korkeamman elämän suuntauksista yleensä, eivät ajatukset tunkeutuneet lainkaan aivojen syvyyteen, vaan ikään kuin kääntyivät ulospäin, jolloin ajatuksia ei kyennyt tunnistamaan selvästi. Hän kertoi huomionsa Mestari Kirpulle joka, kuten tavallista, istuskeli hänen kaulahuivinsa käänteessä. Mestari Kirppu vastasi, että ne, mitä Peregrinus kuvitteli ajatuksiksi, eivät olleet sellaisia lainkaan, vaan sen sijaan sanoja, jotka turhaan yrittivät muodostua ajatuksiksi.

Kun herra Peregrinus Tyss nyt alkoi huvittaa itseään seurapiireissä uljaan miehekkäästi, myös hänen uskollisin kumppaninsa, Mestari Kirppu luopui osasta vakavuuttaan, ja osoittautui olevansa hieman ilkikurinen hauskuuttaja, kuin *aimable roue.* Ei neitojen kamarissa ollut ainokaistakaan kaunista kaulaa, viehkeää valkeaa niskaa, jota hän ei voinut havaita loikkaamatta ensi tilaisuuden tullen piilopaikastaan kutsuvalle istuimelle, jolla hän suurella taitavuudella onnistui välttämään lähestyvien sormien hyökkäykset. Tämä manööveri oli merkitykseltään kaksinainen. Toisaalta hän sai sitä itselleen huvitusta, toisaalta hän halusi myös kiinnittää Peregrinuksen huomion kaunottariin saadakseen Dörtjen mielikuvan himmenemään miehen mielessä.

Tämä kuitenkin vaikutti olevan hukkaan heitettyä työtä; joka ainoa neito, jota Peregrinus lähestyi vailla arkuutta ja täysin puolueettomasti, ei hänen silmissään näyttänyt yhtä kauniilta ja sirolta kuin hänen pieni prinsessansa. Mutta syy, miksi hänen rakkautensa valittuaan kohtaan pysyi raudanlujana oli, etteivät kenenkään sanat ja ajatukset yhtyneet yhtä lailla hänelle suosiollisesti. Hän oli vakuuttunut, ettei kuunaan kykenisi jättämään tätä, ja toisti asiaa jääräpäisesti. Mestari Kirppu oli asiasta erittäin huolissaan.

Peregrinus pani eräänä päivänä merkille, että vanha Aline naureskeli hänelle kovin ilkikurisesti, vieraili nuuskarasialla tavallistakin useammin, mutisi merkillisiä itsekseen, lyhyesti sanottuna, käyttäytyi kuin hänellä olisi jotain sydämellään ja saattaisi sen kernaasti muiden tietoon. Näin ollen hän vastasi kaikkeen: ”Niin! - siitä ei passaa puhua, täytyy odottaa kärsivällisesti!” - sopipa tuo virke tilanteeseen tai ei, kunnes lopulta Peregrinus, kärsimättömänä huudahti: ”Kerro minulle mieluummin kaikki heti, Aline, mitä on tekeillä, ilman moista salamyhkäistä kiertelyä ja outoja katseita.”

”Ah!” huudahti vanha nainen läimäyttäen ryppyisiä käsiään yhteen. ”Ah, sydämelle rakkain sokeripalanen, kaikkein rakkain olento!”

”Ketä oikein tarkoitat?” kysyi Peregrinus vanhukselta äreästi.

”Mutta”, vastasi toinen virnistäen, ”mutta ketä muuta tarkoittaisin kuin meidän rakasta prinsessaamme, joka asuu alakerrassa herra Swammerin luona, teidän rakasta morsiantanne, herra Tyss!”

”Neito!” huudahti Peregrinus, ”onneton neito, hän on siis täällä, täällä talossa, ja sinä kerrot sen minulle vasta nyt!”

”Missä”, vastasi vanha nainen, menettämättä lainkaan malttiaan, ”missä muuallakaan prinsessa voisi olla kuin täällä, josta hän on löytänyt äitinsä.”

”Mitä ihmettä sinä oikein sanoit, Aline?” huudahti Peregrinus.

”Aivan”, lausui vanha nainen, kohottaen katseensa, ”aivan, Aline on minun oikea nimeni, ja kuka tietää, mitä muuta tulee julki ennen häitänne.”

Peregrinus vaati kärsimättömänä, kaikkien enkelien ja paholaisten nimeen naista puhumaan, selittämään, mutta tämä ei suonut moiselle hoputtamiselle ajatustakaan, vaan istahti mukavasti nojatuoliin, otti hyppysiinsä nuuska-annoksen ja esitti Peregrinukselle hyvinkin työläästi usein sanoin, ettei ollut suurempaa, haitallisempaa erhettä kuin kärsimättömyys.

”Rauhallisuus”, sanoi hän, ”rauhallisuus, poikaseni, käy yli kaikkien tarpeellisten asioiden, muuten rynnistäessäsi menetät silmänräpäyksessä kaiken, jonka juuri uskoit voittaneesi. Ennen kuin saat minusta irti sananpuolikastakaan, täytyy sinun istua hiljaa paikoillasi kuin kiltti lapsi ikään ja etkä saa millään tavoin keskeyttää kertomustani.”

Peregrinuksen ei auttanut kuin totella vanhaa naista, joka, kun hän oli asettunut vaiti paikalleen, kertoi asioita jotka olivat ihmeellisiä kuultavaksi.

Vanhan naisen kertomuksen mukaan olivat molemmat herrat, nimittäin Leuwenhoek ja Swammerdamm, käyneet uuteen taistoon huoneessa josta oli jonkin aikaa kuulunut hurjaa melskettä ja kamppailua. Sitten yhtäkkiä oli tullut aivan hiljaista, ja kuultuaan surkeaa valitusta Aline oli uskonut toisen miehistä haavoittuneen kuolettavasti. Mutta kun vanhus oli kurkistanut avaimenreiästä, hän oli nähnyt jotain aivan toisenlaista, mitä oli olettanut. Swammerdamm ja Leuwenhoek olivat tarttuneet George Pepuschiin ja kurittivat ja runtelivat häntä nyrkeillään niin, että tämä muuttui koko ajan ohuemmaksi ja ohuemmaksi päästellen suustaan valituksia, jotka Aline oli kuullut. Lopulta, kun Pepusch oli muuttunut hoikaksi kuin ohdakkeenvarsi, yrittivät he työntää hänet ulos avaimenreiästä. Poloinen Pepusch oli roikkunut puolet vartalostaan reiän ulkopuolella, ja silloin vanhus oli paennut kauhuissaan. Pian tämän jälkeen hän oli kuullut raikuvaa naurua, ja nähnyt, kuinka jälleen luonnollisessa muodossaan olevaa Pepuschia saattelivat ulos kaikessa rauhassa molemmat taikurit. Ovensuussa seisoi kaunis Dörtje, joka viittoili häntä lähestymään. Pikku neitonen halusi pukeutua, ja tarvitsi siihen vanhan naisen apua.

Aline ei voinut kyllikseen puhua valtaisista vaatevuorista joita prinsessa kaivoi esiin lukuisista arkuistaan esitelläkseen niitä hänelle, jokaisen vaatteen ollessa edeltäjäänsä hienompi ja arvokkaampi. Hänen mielestään vain intialaisella prinsessalla saattoi olla niin upeita jalokiviä kuin tuolla neidolla; hänen silmiään kivisti vieläkin niiden kimallukseen tuijottamisesta.

Vanhus jatkoi kertoen, kuinka hän rakasta sokeripalaa pukiessaan oli puhellut niitä näitä siunatusta herra Tyssistä, mukavasta elämästä, jota talossa oli vietetty ja kuinka puhe oli lopuksi kääntynyt miehen menehtyneisiin vanhempiin.

”Tehän tiedätte”, lausui Aline, etten pidä ketään niin arvossa kuin siunattua rouva Muhmea, kankaanpainajan vaimoa. Hän asui Mainzissa, uskon hänen vierailleen Intiassakin ja hän

osasi lausua ja laulaa ranskaksi. Jos tuo rouva Muhme onkin syypää siihen että minut nimettiin epäkristillisesti Alineksi, annan sen hänen muistolleen kernaasti anteeksi, sillä häneltä ja vain häneltä olen oppinut kelpo elämäntaitoja, kohteliaisuuden, ymmärryksen ja kuinka asetella sanat hienosti. Koska kertoilin paljon edesmenneestä rouva Muhmesta, kysyi pikku prinsessa minulta vanhemmistani, isovanhemmistani ja aina vain syvemmälle ja syvemmälle suvustani. Avasin hänelle sydämeni, ja kerroin, että äitini oli ollut lähes yhtä viehättävä kuin minäkin, paitsi että minun nenäni, joka periytyy isältä, on sievempi ja joka on ollut samanlainen muodoltaan aina aikojen alusta. Sitten aloin kertoa kirkon vihkiäisistä,

jolloin valssasin kersantti Kananjalan kanssa, ja minulla oli taivaansiniset sukat, joissa oli punaisia kelloja. - Noh! Luoja paratkoon, me olemme kaikki heikkoja, syntisiä ihmisiä! Mutta kuitenkin, teidän olisi pitänyt nähdä, kuinka pikku prinsessa, joka ensin kikatti ja kihersi, kuin hänellä olisi ollut suunnattoman lystiä, muuttui äkkiä hiljaisemmaksi ja hiljaisemmaksi ja tuijotti minua niin oudosti, että olin vallan hätääntynyt. - Ja ajatelkaapa tätä, herra Tyss, aivan äkkiarvaamatta, ennen kuin ehdin sitä estää, hän lankesi polvilleen eteeni ja suuteli kättäni huudahtaen: 'Aivan – sinä se olet, vasta nyt tunnen sinut, kyllä sinä se tosiaankin olet.' - Ja kun vallan ällistyneenä kysyin häneltä, mitä tämä kaikki tarkoitti--"

Tällöin vanha nainen vaikeni, ja kun Peregrinus usutti häntä jatkamaan kertomustaan, otti hän suurella vakavuudella mahtavan nuuskahyppysellisen ja sanoi: "Poikaseni, tulet tietämään aikanaan kaiken, mitä sittemmin tapahtui. Kaikella on aikansa ja paikkansa!"

Peregrinus vaati entistäkin painokkaammin eukkoa jatkamaan kertomustaan, kun tämä purskahti valtaisaan naurunrähäkkään; jolloin mies varoitti häntä synkin ilmein, ettei hänen huoneensa ollut sellainen paikka, jossa sopi harrastaa moisia narrinkujeita. Silloin vanhus näytti, laittaen molemmat kätensä kupeilleen, olevan räjähtämäisillään. Hänen kasvojensa hehkuva puna oli haalistunut soveliaamman kirsikansävyiseksi, ja Peregrinus oli juuri valmis sinkauttamaan lasillisen vettä hänen kasvoilleen, kun hän jälleen tuli tolkkuihinsa ja puhkesi vihdoin puhumaan: "En voi olla nauramatta", hän sanoi, "en voi olla nauramatta moiselle hauskalle pikkujutulle. - Ei, moista rakkautta ei ole enää maan päällä! - Ajatelkaahan vain, herra Tyss" - eukko sai uuden naurukohtauksen, ja Peregrinuksen kärsivällisyys alkoi olla koetuksella. Lopulta, suurien vaikeuksien jälkeen, hän sai ongittua selville sen verran, että pikku prinsessa harhaluulon vallassa uskoi että hän, herra Peregrinus Tyss, halusi ehdottomasti mennä naimisiin vanhan naisen kanssa ja että hän, Aline oli juhlallisesti luvannut kieltäytyä miehen kosinnasta.

Peregrinus koki oudon tunteen, kuin hän olisi sekaantunut johonkin noitien ilkeään juoneen, aivan kuin rehellinen vanha Alinekin olisi ollut jokin yliluonnollinen olento, jonka luota ei voinut paeta riittävän nopeasti.

Aline ei silti päästänyt miestä luotaan, sillä kaikessa kiireessä hänellä oli vielä jotain ilmoitettavaa prinsessaa koskien.

"On varmaa", hän lausui luottamuksellisesti, "on varmaa, että teille, rakas herra Peregrinus, on näyttäytynyt kaunis hehkuva onnentähti, mutta on teidän velvollisuutenne, että tuon tähden hehku säilyy. Kun uskouduin pikku kaunokaiselle, että olitte häneen toivottomasti pihkaantunut ja teillä ei ollut aikomustakaan naida minua, hän vastasi, ettei voinut olla asiasta vakuuttunut eikä voinut suoda teille kaunista kättään, ennen kuin olisitte

täyttäneet toiveen, jota hän kauan on kantanut povellaan. Hänellä oli ollut palveluksessaan pieni rakas neekerilapsonen, joka oli karannut; minä väitin asiassa vastaan, jolloin hän vakuutti, että pikku ilkimys oli niin pieni, että hän kykeni elämään pähkinänkuoressa. Tämä vaikeus, noh-”

”Tästä ei koskaan tule mitään!” huudahti Peregrinus raivoisasti, hyvin tietäen, mihin eukko tähtäsi ja ryntäsi myrskyisästi ulos huoneesta ja talosta.

On vanha hyväksi koettu käytäntö, että tarinan sankarin ollessa voimakkaan tunnekuohun vallassa, hänen tulee juosta metsään tai vähintään syrjäisään puistikkoon. Tämä tapa on siitäkin syystä hyvä, että sitä esiintyy oikeassa elämässä. Jälkeenpäin ajateltuna herra Peregrinus Tyssille ei olisi voinut muuten käydäkään, sillä hän ryntäsi Rossmarktilla olevasta talostaan ja riensi, minne koivet hänet kantoivat kunnes kaupunki oli kaukana hänen takanaan ja hän oli saapunut hylättyyn metsikköön. Koska romanttisille kertomuksille on olennaisen tärkeää, että kyseisestä metsiköstä tulee löytyä kahisevia lehtiä, huokaileva, kuiskaileva iltatuuli, soliseva puro jne. meidän on oletettava, että Peregrinuksen pakopaikasta löytyivät kaikki edellä mainitut. Peregrinus istahti sammaleiselle kivelle, jonka toinen puoli oli vilkkaassa purossa, päättäneenä vakaasti luoda tarkan katsannon outoihin seikkailuihinsa ja, jos mahdollista, löytää Adrianen langan, joka näyttäisi hänelle ulospääsyn mysteerien labyrintistä.

Saattoi hyvin olla, että lehtien kahina, toistuen tasaisin välein, veden tasainen virtaus, kaukaa kuuluvan myllynrattaan tasainen kolke rakensivat soinnun, etteivät hänen ajatuksensa enää leiskuneet villeinä vailla rytmiä ja tahtia, vaan muotoutuivat älykkääksi säveleksi. Niinpä Peregrinus, istuskeltuaan tovin tuossa miellyttävässä paikassa, pystyi jälleen ajattelemaan selkeästi.

”Todellisuudessa”, totesi hän itsekseen, ”fantastisinkaan sadunkirjoittaja ei olisi kyennyt keksimään villeimpiä tarinoita joita olen itse käynyt läpi muutamassa lyhyessä päivässä.” - Sirous, riemu, itse rakkaus olivat vierailleet yksinäisen ihmisaran miehen luona, ja katse, sana, riitti lietsomaan hänen rinnassaan lieskat, joita hän oli kammonnut niitä edes tuntematta. Mutta hetki, paikka, koko oudon kiehtovan seireenin ilmaantuminen oli niin mystistä, että sen oli pakko olla noituuden seurausta, eikä kulunut aikaakaan, kun näyttämölle ilmestyi pikkuriikkinen, joskin halveksittu hyönteinen joka osoitti syvää tietämystä, älykkyyttä ja ihmeellisiä taianomaisia voimia. Ja tuo otus puhui asioista, jotka tavalliselle älylle olisivat käsittämättömiä, aivan kuin ne olisivat arkipäiväisiä asioita joita sattuu elämässä tämän tästä ja joita se oli kokenut tuhansia kertoja.

”Olenko astunut liian lähelle vauhtipyörää, jota pimeät voimat liikuttelevat, ja onko se napannut minut pyörteisiinsä? Eikö pitäisi uskoa, että moisten asioitten leikatessa elon

polkuja, kenen tahansa pitäisi mennä päästään sekaisin? -Ja silti tunnen oloni vallan mainioksi; noh, minusta ei tunnu enää lainkaan oudolta, että Kirppukuningas on etsinyt suojelustani, ja vastavuoroisesti palkinnut minut mysteerillä, joka avaa minulle ajatusten salat, ja niinpä asettaa minut harhaluulojen yläpuolelle. - Mutta mihin mahtaa kaikki tämä johtaa? Mitäpä, jos tuon pelottavan kirpun naamion takana piilee ilkeä demoni, joka haluaa houkutella minut kadotukseen, joka haluaa ryövätä minulta onnen joka voisi puhjeta kukkaan, kun vain Dörtje olisi minun omani? - Eikö lienisi viisainta hankkiutua pikku hirviöstä heti eroon?" - "Sepä oli", keskeytti Mestari Kirppu Peregrinuksen yksinpuhelun, "sepä oli töykeä ajatus, herra Peregrinus Tyss! Kuvitteletteko te, että salaisuus, jonka olen teille uskonut, on ala-arvoinen? Eikö moinen lahja ole mitä vakain osoitus todellisesta ystävyydestäni? Hävetkää moista epäluuloa! Te olette yllättynyt pienen hyljeksityn hyönteisen järjestä, tiedoista, ja se osoittaa, älkää suinkaan loukkaantuko, ymmärryksenne rajat mitä tulee tieteeseen. Toivoisin teidän lukeneen, mitä tulee ajattelevien, mielivaltaisen vaistomaisten eläinten sieluun, kreikkalaista Philoa tai vähintään Hieronymii Rorariin traktaatin '*quod animalia bruta ratione utantur melius homine*; tai hänen '*oratio pro muribuksensa' .* Vai olitteko tietoisia, mitä Lipsius tai suuri Leibnitz ajattelivat eläinten henkisistä kyvyistä, oliko teille selvää mitä oppinut, syvällinen rabbi Maimonides on sanonut eläinten sieluista. Silloin ette olisi pitänyt minua pahana demonina vain ymmärrykseni laajuuden vuoksi, tai mitanneet henkisiä kykyjäni ruumiini mittasuhteitten mukaan. Luulenpa, että loppujen lopuksi kallistutte espanjalaisen lääkärin, Gomez Pereiran tylyn mielipiteen kannalle, jonka mukaan eläimet ovat vain keinotekoisia koneita vailla ajatuksen vapautta ja tahtoa, liikkuen mielivaltaisesti ja automaattisesti. Siltikään, ei, sillä en voi pitää teitä niin naurettavana, hyvä herra Peregrinus Tyss, ja olen vakuuttunut siitä, että olette jo kauan aikaa sitten oppinut tietämään asioista enemmän, kiitos vaatimattoman itseni. - En kuitenkaan saata ymmärtää mitä te kutsutte ihmeiksi, merkittävä herra Peregrinus, tai millä tavoin teiltä onnistuu jakaa olemuksemme ulkomuoto ihmeelliseen ja luonnolliseen, joka todellisuudessa olemme me itse ja meidän ja teidän molemmat puolemme nivoutuneena yhteen. Älkää siis ihmetelkö ainuttakaan asiaa vain sen vuoksi ettette ole vielä tullut sitä tuntemaan, tai koska kuvittelette ettette näe syyn ja seurauksen yhteyttä: se ainoastaan todistaa näkönne luonnollisen tai opitun tylsyyden, joka vaikeuttaa kykyänne havaita. Kuitenkin – älkää pahoittako mieltänne, herra Tyss – kaikista hauskinta on, että halusitte jakaa itsenne kahteen osaan, toiseen joka tunnistaa ja mielihyvin uskoo niin kutsuttuihin ihmeisiin, toinen puoli taas, päin vastoin on suunnattoman hämmästynyt moisesta uskosta ja tunnistamisesta. Onko teille koskaan valjennut, että te uskotte unikuviin?"

”Minäkö!” huudahti Peregrinus pikku luennoitsijalle. ”Johan nyt, parahin herra! Kuinka voitte puhua unista, jotka ovat vain merkki jonkinlaisesta epäjärjestyksestä ruumiillisessa tai henkisessä organismissa.”

Nämä herra Peregrinus Tyssin sanat kuultuaan mestari Kirppu purskahti nauruun joka oli yhtä lailla hienovarainen kuin kiusoitteleva.

”Poloinen herra Tyss”, lausui hän sitten hieman hämmästyneelle Peregrinukselle, ”onko ymmärryksenne valo niin himmeä, ettette näe moisten havaintojen huvittavuutta? Niistä ajoista saakka, jolloin kaaos sulautui yhteen kosketeltavaan muotoon – ja siitä on jo vierähtänyt melkoinen tovi – maailmojen henki on muodostanut kaiken olemassa olevan tästä aineksesta, ja siitä ovat peräisin myös unet ja niiden kuvat. Nuo kuvat ovat hahmotuksia siitä, mitä joskus on ollut, tai kukaties siitä mikä on vielä tuleva, ja joita sielu sukkelasti kyhää kokoon omaksi huvituksekseen, kun tyranni, ruumis on vapauttanut sen orjan kahleistaan. Mutta tämä ei ole aika eikä paikka valistaa teitä ja laajentaa tajuntaanne; ehkäpä siitä ei olisi teille hyötyä. Haluan kuitenkin selittää teille vielä yhden asian.”

”Puhukaa”, lausui Peregrinus, ”tai olkaa vaiti, jos koette sen soveliaaksi, rakas Mestari, tehkää niin kuin näette soveliaaksi; minulle on aivan selvää, että olettepa kuinka pienoinen tahansa, teillä on suuret tiedot ja syvä ymmärrys. Herätätte minussa ehdotonta luottamusta, vaikkakaan en täysin ymmärrä kaikkia puheenne hienoja sanankäänteitä.”

”Tietäkää siis”, jatkoi Mestari Kirppu, ”että olette mitä merkillisimmällä tavalla kietoutuneet prinsessa Gamahehin tarinaan. Swammerdamm ja Leuwenhoek, Ohdake Zeherit, Juotikasprinssi kuten myös tietäjä Thetel olivat kaikki prinsessan perässä ja jopa minäkin, täytyy tunnustaa, voi surkeutta! Vanha intohimoni nostaa päätään ja voisin olla riittävän narrimainen luopuakseni ylivallasta petollisen kaunottaren vuoksi. Mutta te, te, herra Peregrinus, olette päähenkilö, ja ilman teidän suostumustanne, Gamaheh ei voi olla kenenkään oma. Jos haluatte todellakin ymmärtää kokonaisuuden yhteensopivuuden juurta jaksain, teidän täytyy tiedustella asiaa Leuwenhoekilta; hän on asiasta perillä ja tulee kertomaan asiasta monisanaisesti, jos jaksatte selättää ongelmat ja kuulustella häntä taidokkaasti.”

Mestari Kirppu oli juuri aikeissa jatkaa, kun pensastosta loikkasi esiin polttavan intohimon vallassa riutuva hahmo, joka hyökkäsi Peregrinuksen kimppuun.

”Hah!” huudahti George Pepusch – sillä hän se oli – elehtien villisti. ”Hah! Uskoton, petollinen ystävä! - Löysinkö sinut? - Löysinkö sinut kohtalokkaana hetkenä? - Nouse siis ja lävistä tämä rinta tai kaadu käteni kautta!”

Näin lausuttuaan hän veti taskuistaan parin pistooleja, painoi toisen Peregrinuksen käteen, otti asennon pitäen toista ja huusi: ”Ammu, pelkuri, ammu!”

Peregrinus otti asennon, mutta ilmoitti selvästi, ettei mikään saisi häntä ryhtymään sellaiseen peruuttamattomaan hulluuteen kuin kaksintaisteluun ainoan ystävänsä kanssa, tietämättä lainkaan, mikä oli antanut moiseen edes aihetta. Missään tapauksessa hän ei olisi ensimmäinen joka aloittaisi moisen tappavan toiminnan.

Tämän kuultuaan Pepusch puhkesi villiin nauruun ja samassa silmänräpäyksessä kuula lävisti Peregrinuksen hatun. Tämä tuijotti, vailla hattuaan joka oli sinkoutunut maahan, ystäväänsä syvän hiljaisuuden vallassa. Pepusch lähestyi Peregrinusta muutaman askeleen verran ja mutisi ontolla äänellä: ”Ammu!”

Peregrinus laukaisi kiireesti pistoolinsa ilmaan.

Ulvoen ääneen kuin mielipuoli, heittäytyi Georg Pepusch ystävänsä syliin ja huusi sydäntä särkevällä äänellä: ”Hän kuolee- kuolee rakkaudesta sinuun, onneton – kiirehdi – pelasta hänet- sinä pystyt siihen! - pelasta hänet itsellesi, anna minun kuolla epätoivooni!”

Pepusch juoksi pois niin nopeasti, että Peregrinus kadotti hänet hetkessä näköpiiristään.

Pian tunsi Peregrinus kuitenkin sydämessään, että hänen ystävänsä mielipuolinen käytös johtui jostakin kammottavasta, jota pienelle sulottarelle oli tapahtunut. Aikailematta kiirehti hän takaisin kaupunkiin.

Saapuessaan taloonsa, vanha palvelijatar tuli häntä vastaan ja valitti kovaan ääneen, että kaunis poloinen prinsessa oli äkkiä pahasti sairastunut, ja oli kuolemaisillaan. Herra Swammer itse oli mennyt hakemaan Frankfurtin kaikkein lahjakkainta tohtoria.

Kuoleman pelko sydämessään, hiipi Peregrinus herra Swammerin huoneeseen, jonka oven palvelijatar hänelle avasi. Siellä lepäsi neitonen sohvalla, kalpeana ja jäykkänä kuin ruumis, ja Peregrinus tunsi heikon henkäyksen vasta polvistuttuaan ja kumarruttuaan hänen puoleensa. Heti kun Peregrinus oli koskettanut jääkylmää kättä, nousi tuskaisa hymy naisen sinertäville huulille, ja tämä kuiskasi: ”Oletko se sinä, suloinen ystäväni? - Tulitko vielä kerran katsomaan häntä, joka rakastaa sinua niin sanoinkuvaamattomasti? - Ah! jonka on kuoltava, koska hän ei voi vetää henkäystäkään ilman sinua!”

Peregrinus, surun murtamana, lausui ääneen hellimmät rakkauden ilmaisut, ja toisti, ettei mikään ollut maailmassa hänelle niin kallisarvoista, ettei hän uhraisi sitä naisen eteen. Näistä sanoista kasvoi suudelmia, ja kuin rakkauden henkäisyjen kautta muuttuivat ne jälleen kuulumattomiksi sanoiksi.

”Sinä tiedät”, olisivat nuo sanat saattaneet kuulua, ”oma Peregrinukseni, kuinka paljon sinua rakastan. Voin olla kokonaan sinun, sinä minun, voin toipua tässä paikassa,

kukoistaa kukkivana nuoruuteni hehkussa kuin kukka, jonka aamun kaste ravitsee ja saa riemuiten nostamaan hehkeän kruununsa – mutta – luovuta minulle vankini, rakas Peregrinus, tai muuten näet omin silmin minun menehtyvän katseesi alla suunnattomiin kuolontuskiin – Peregrinus – en jaksa enää – kaikki on lopussa-”

Näin lausuttuaan hän vaipui takaisin sohvalle, jolta hän oli puoliksi kohottautunut, hänen rintansa pamppaili voimakkaasti ylös alas, aivan kuin kuolonkamppailussa, huulet alkoivat sinertää ja silmien kiilto himmeni hiljaa. - Villin pelon vallassa Peregrinus sieppasi kaulaliinan, jolta omasta aloitteestaan loikkasi naisen valkealle niskalle Mestari Kirppu, huudahtaen syvimmän surun vallassa: ”Minä olen hukassa!”

Peregrinus kurotti kättään pidättääkseen Mestaria, mutta äkkiä tuntui, kuin jokin näkymätön voima olisi pidätellyt hänen kättään, ja hänen päänsä täyttyivät aivan päinvastaisista ajatuksista kuin aiemmin.

”Kuinka on mahdollista”, ajatteli hän---” vain koska olet heikko mies, ja jonkun hullun intohimon vallassa, kiihtyneeseen haluun langenneena, olet valmis pettämään hänet, jolle ovat luvannut suojeluksesi? Sen tähden aiot takoa ikuisen orjuuden kahleet vapaalle harmittomalle kansalle ja tuhota täydellisesti ystävän jonka ajatukset ja sanat käyvät yhteen? - Ei – ei – tule tolkkuihisi, Peregrinus! - ennemmin kuolema kuin petturuus!”

”Luovuta – minulle - vanki - minä kuolen! ” mutisi neitonen heikkenevällä äänellä.

”Ei!” huudahti Peregrinus ottaen naisen epätoivon vallassa käsivarsilleen – ”ei – ei koskaan, mutta anna minun kuolla sinun kanssasi!”

Sillä silmänräpäyksellä kuului hento, läpitunkeva melodia, kuin joku olisi soittanut pikkuisia hopeisia kelloja; Dörtje, poskillaan ja huulillaan tuore ruusunpuna, hypähti sohvalta purskahtaen kouristuksenomaiseen nauruun, loikkien ympäri huonetta kuin myrkkyhämähäkin puremana.

Peregrinus tuijotti kauhuissaan outoa kohtausta, kuten teki myös lääkäri, joka oli pysähtynyt ovensuuhun kuin kivettyneenä estäen herra Swammeria, joka oli seurannut häntä, astumasta sisään.

KUUDES SEIKKAILU

Kiertelevien akrobaattien erikoinen käytös tavernassa sekä kylliksi kuritusta – Sachsenhausenin räätälin traaginen tarina – Kuinka George Pepusch hämmästytti rehellisiä kansalaisia – Horoskooppi – Eräiden hyvin tunnettujen henkilöitten kamppailu Leuwenhoekin huoneistossa

Kaikki ohikulkijat pysähtyivät niille sijoilleen, kurottivat kaulojaan ja kurkistelivat viinituvan ikkunan läpi. Hetki hetkeltä joukko kasvoi suuremmaksi, ärsyttäen ja kehottaen lähellä olijoita, yhä kuuluvammaksi yltyi nauru, sekasotku, riehunta, huuto. Kaikkeen tähän olivat syypäät kaksi viinituvassa touhuavaa muukalaista jotka, sen lisäksi että heidän ulkomuodossaan, heidän vaatetuksessaan, heidän koko olemuksessaan oli jotain perin eriskummallista, samanaikaisesti huvittavaa ja vastenmielistä, tekivät monenlaisia temppuja, joita ei oltu koskaan aiemmin nähty. Toinen, vanha mies, muodoltaan likainen ja hirveä, oli pukeutunut päällystakkiin, joka oli tehty mustansuomuisesta kiiltävästä kankaasta. Yhdellä hetkellä hän näytti laihalta ja pitkältä, seuraavalla hetkellä hän onnistui kutistamaan itsensä lyhyeksi paksuksi veikoksi, luikerrellen koko ajan kuin kiiltävä mato. Toinen, puuteroidussa peruukissaan, värikkäässä silkkitakissaan ja yhteensopivassa paidassa suurine hopeasolkineen, näytti aivan edellisen vuosisadan jälkipuoliskolta peräisin olevalta *petitmaitre*lta, joka kerta toisensa jälkeen loikki pitkin seinää ylös kattoon saakka ja sitten laskeutui jälleen rauhallisesti alas samalla kun hän riemastuneella äänellä väristeli vihlovia ääniä kielellä, jota kukaan ei tunnistanut.

Tuvan isännän kertoman mukaan he olivat molemmat astuneet sisään, toinen hetken toista perässä aivan kuin täysin normaalit ihmiset ja tilanneet viiniä. He olivat tuijottaneet toisiaan yhä tiiviimmin ja tiiviimmin ja ryhtyneet keskusteluun, ja vaikka kieli oli ollut läsnäolijoille tuntematon, silti heidän äänensävynsä ja eleensä olivat osoittaneet heidän joutuneen väittelyyn, joka uhkasi kehittyä väkivaltaiseksi.

Aivan äkkiarvaamatta he olivat ottaneet nykyiset hahmonsa ja alkaneet käynnissä olevan hulluttelun, joka jatkuvasti houkutteli paikalle yhä enemmän katsojia.

”Tuo mies”, huudahti eräs katsojista,” tuo mies, joka niin upeasti liitelee ylös ja alas, on totta totisesti kellontekijä Degen Wienistä, hän joka keksi lentävän koneen, jonka kanssa hän tämän tästäkin on pudonnut ilmasta nenälleen. - ”Ei toki”, väitti toinen

vastaan, ”tuo ei ole liitelevä Degen. Uskoisinpa mieluummin, että hänen olevan Sachsenhausenin pikku räätäli, ellen tietäisi, että poloinen on palanut poroksi.”

En ole varma, tunteeko arvoisa lukija Sachsenhausenin pikku räätälin merkillistä tarinaa? Se kuuluu näin:

Sachsenhausenin pikku räätälin tarina

Olipa kerran, että Sachsenhausenin hurskas pikku räätäli oli eräänä sunnuntaina parhaisiinsa puettuna tulossa kirkosta rakkaan vaimonsa kanssa. Ilma oli kolean raaka, eikä pikku räätäli ollut syönyt sitten aamuyön muuta kuin puolikkaan keitetyn munan, muutaman suolakurkun ja juonut kupillisen kahvia. Sen lisäksi hän oli laulanut kirkossa sydämensä kyllyydestä, ja hän tunsi olonsa säälittäväksi ja voimattomaksi, ja kaipasi kovasti katkerosnapsia. Koska hän oli uurastanut kovin koko viikon, ja ollut erityisen ystävällinen paremmalle puoliskolleen, tehden tälle erittäin kauniin alusmekon palasista, joita asiakkaiden töistä oli jäänyt jäljelle. Rakas rouva antoi ystävällisesti miehelleen luvan rientää apteekkiin ja nauttia annoksen lämmittävää snapsia. Tähän tarjoukseen räätäli tarttui mielihyvin. Poloinen oppipoika, joka oli jätetty apteekkiin aivan yksinään, kun reseptiääri, apulainen, suoraan sanottuna kaikki muut olivat menneet asioille, teki virheen ja otti säilöstä suljetun pullon, joka ei suinkaan sisältänyt mahaeliksiiriä, vaan herkästi syttyvää kaasua, jolla täytettiin ilmapalloja. Tästä pullosta oppipoika kaatoi täyden lasillisen; sen räätäli nosti heti huulilleen ja nielaisi kaasun kerralla kuin se olisi ollut asiaankuuluva virkistäjä. Se sai hänet tuntemaan kuitenkin olonsa merkilliseksi, aivan kuin hänen selkäänsä olisi kasvanut pari siipiä tai kuin hän olisi kopiteltava pallo. Hän tunsi pakottavaa tarvetta hyppiä ylös alas apteekissa, ja loikka loikalta hän nousi ylös korkeuksiin.” Eh! Jemine, Jemine”, huudahti hän, ”minustapa on tullut ketterä tanssahtelija! - Mutta apupoika tuijotti miestä suu apposen auki puhtaasta hämmästyksestä. Seuraavaksi tapahtui niin, että joku riuhtaisi oven auki, jolloin veto avasi myös vastakkaisen ikkunan. Apteekin halki syöksähti voimakas ilmavirta, tarttui pikku räätäliin, ja kuin tuulen viemänä hän lennähti avoimesta ikkunasta taivaan tuuliin; eikä kukaan enää koskaan nähnyt häntä. Sattui kuitenkin jonkin ajan kuluttua, että Sachsenhausenin asukkaat iltamyöhällä havaitsivat taivaalla tulipallon, joka valaisi hehkullaan koko alueen, ja sitten hiivuttuaan putosi maahan. Kaikki halusivat tietää, mitä taivaalta oli pudonnut ja riensivät paikalle, mutta eivät löytäneet muuta kuin pienen kasan tuhkaa; siitä pisti esiin kuitenkin kengänsoljen kieli, pieni pala kukkasin koristeltua keltaista satiinia ja jotain mustaa, joka lähemmin tarkasteltuna muistutti kävelykepin kärkeä. Kaikki pohtivat kovin,

kuinka oli mahdollista, että moisia esineitä voisi pudota maahan liekehtivänä pallona. Silloin paikalle oli saapunut pois lentäneen räätälin rakas vaimo, ja kun hän katsahti löytyneisiin esineisiin, väänteli hän käsiään, huudahti mitä säälittävimmin: ”Voi tuskaa, tuo on rakkaani soljenkieli, voi tuskaa, tuo on rakkaani pyhätakista, voi tuskaa, tuo on rakkaani kepin kärki!” Mutta eräs erittäin oppinut herra teki selväksi, ettei kepin kärki ollut kepin kärki, vaan pala meteoriittia tai epäonninen pala maata. Ja näin tehtiin tiettäväksi sekä Sachsenhausenin asukkaille että koko maailmalle, että poloinen räätäli, jolle apteekin oppipoika oli juottanut räjähtävää kaasua virkistävän mahasnapsin sijaan, oli syttynyt taivaalla palamaan ja pudonnut maahan palana meteoriittia tai epäonnisena palana maata.

Sachsenhausenin pikku räätälin tarinan loppu

Tavernan pitäjän alkoi olla kärsimätön oudon venyvän vieraan suhteen, sillä tämä ei kiinnittänyt häneen mitään huomiota, joten hän vei tilatun pullon burgundia aivan vieraan nenään kiinni. Tällöin muukalainen tarttui siihen tiukasti heti miten, eikä hellittänyt siitä ennen kuin se oli tyhjä viimeistä pisaraa myöten. Sitten hän rojahti kuin pyörtyvä nojatuoliin ja kykeni tuskin liikuttamaan itseään.

Muut vieraat olivat ällistyneinä huomanneet, että hän oli turvonnut enemmän ja enemmän juodessaan ja oli nyt vallan paksu ja muodoton. Toisen kärpäsmäiset temput näyttivät myös tulleen päätökseen, hän aikoi istuutua huohottaen ja tuskin henkeä saaden, kun hän huomasi vastustajansa lojuvan liikkumatta puolikuolleena, jolloin hän heti hyökkäsi tämän kimppuun ja alkoi työstää häntä äänekkäästi nyrkeillään.

Isäntä kuitenkin veti hänet syrjään, ja ilmoitti, että hän heittäisi miehen ulos viinituvasta, jollei tämä käyttäytyisi kunniallisesti. Jos he molemmat halusivat esitellä temppujaan, he saisivat kernaasti tehdä niin, mutta ilman riitelyä ja tappelua kuin kunnialliset asiakkaat.

Lentävä herrasmies näytti pahoittavan mielensä siitä, että häntä pidettiin silmänkääntötemppujen tekijänä. Hän teki tiettäväksi, ettei ollut mitään niin alhaista kuin surkea jonglööri, joka kulki paikasta toiseen temppuilemassa. Hän oli muuten ollut kuulun kuninkaan teatterissa balettimestarina, nyt hän esitti henkevää taidettaan yksityisesti, ja oli nimeltään, kuten hänen toimiinsa niin hyvin sopi, Legenie. Jos, kammottavaa miestä kohtaan tuntemassa vanhurskaassa vihassaan hän oli sattunut loikkaamaan hivenen korkeammalle kuin oli soveliasta, se oli hänen oma asiansa eikä kuulunut muille.

Isäntä omalta osaltaan huomautti, ettei se oikeuttanut minkäänlaisia pieksäjäisiä, johon kaunosielu vastasi, ettei tavernan pitäjä tuntenut ilkeää salakavalaa miestä, tai tämä

olisi riemulla sallinut miehen selän piestäväksi sinikirjavaksi. Tämä oli nimittäin ollut aiemmin ranskalainen tulliupseeri, joka nyttemmin elätti itseään suoneniskennällä, kuppauksella ja parturoinnilla, ja häntä kutsuttiin monsieur Juotikkaaksi, ja jonka typeryys, ahmiminen ja taidot muodostuivat kaikille taakaksi. Eikä siinä ollut kyllin että aina kun, missä tahansa, hän kohtasi moisen hyödyttömyyden, tämä riisti viinin hänen huuliltaan aivan kuin tämä oli juuri tehnyt, mutta lisäksi kirottu oli myös suunnitellut ryöstävänsä hänen morsiamensa, jonka hän oli aikonut viedä kotiinsa Frankfurtista.

Tulliupseeri oli kuullut kaiken, mitä kaunosielu oli kertonut, ja vilkaisten mieheen pienillä pahanilkisillä silmillään, tokaisi isännälle: ”Älä usko sanaakaan, herra isäntä, mitä tuo pahanilmanlintu, mokoma hyödytön kerskuri on jaaritellut - vai vielä arvostettu balettimestari, joka elefantin jaloillaan murskaa sievien tanssijattarien koivet, joka pirueteillaan potkaisi näyttämömestaria poskeen niin että tältä irtosivat takahampaat ja huitaisi häneltä teatterikiikarit silmiltä! Ja hänen runonsa, niillä on yhtä horjuvat polvet kuin hänellä itsellään, jotka mokomat horjuvat sinne tänne juopon lailla talloen ajatukset massansa alle. Ja koska hän aika ajoin räpyttelee ylöspäin raskaanlaisesti kuin tyytymätön hanhi, pitää hän itseään aitona siitosorina, ja näin ollen pitää hänen saada kaikkein kaunein itselleen.”

Tähän kaunosielu huudahti: ”Sinä turkkilainen saatananmato tulet vielä hanhen nokan tuntemaan!” ja olisi mielihyvin käynyt tulliupseeriin uudelleen käsiksi, kun krouvari tarttui häneen takaapäin vahvoin käsivarsin ja ulos kertyneen väkijoukon suureksi riemuksi heitti hänet ulos ikkunasta.

Samalla kun kaunosielu oli tipotiessään, otti monsieur Juotikas tutun hoikan muotonsa, jossa hän oli astunut sisään. Kansanjoukko piti häntä vallan toisena miehenä kuin temppuilijaa, joka oli hämmästyttänyt heitä niin oudoilla kujeillaan, ja hajaantui. Tulliupseeri kiitti isäntää vuolaasti avusta, jota hän oli saanut kaunosielua vastaan, ja ehdotti, kiitollisuutensa todistaakseen, ajamaan miehen parran veloituksetta, ja sileämmäksi kuin hänen leukaperiään oli elon aikana koskaan ajettu. Isäntä tunnusteli leukaansa todeten mielessään, että hänen naamakarvansa olivat liian pitkät ja epäsiistit, joten hän tarttui monsieur Juotikkaan ehdotukseen. Tulliupseeri aloitti lahjansa antamisen hellällä keveällä kädellä, mutta äkkiä viilsi isäntää nenään niin pahasti, että veri valui valtoimenaan. Krouvari, joka piti tätä pahanilkisenä tekona, ponnahti pystyyn ja tarttui tulliupseeriin, joka lensi ovesta ulos yhtä vauhdikkaasti kuin kaunosielu ikkunasta. Välittömästi ulkopuolelta alkoi kuulua valtaisa äläkkä; isäntä sai tuskin aikaa yrittää tyrehdyttää verenvuotoa kankaanpalalla, kun hän riensi ulos katsomaan, mikä piru oli nostattanut moisen metelin.

Siellä hän suureksi hämmästyksekseen näki nuoren miehen, toisessa kourassaan kaunosielu, ja toisella hän oli tarttunut tulliupseeria rinnuksista, ja hänen silmiensä pyöriessä villisti hän huusi: ”Ha, pirulliset raakalaiset, teidän ei olisi pitänyt tulla tielleni, teidän ei olisi pitänyt yrittää ryöstää Gamahehiani!” Siihen väliin huusivat kilpaa kaunosielu ja tulliupseeri: ”Hullu mies – pelastakaa -pelastakaa meidät, herra krouvari! - Hän aikoo murhata meidät – hän sekoittaa meidät joihinkin toisiin!” - ”Hei!” huudahti viinituvan isäntä, ”Hei, rakas herra Pepusch, mitä oikein aiotte? Ovatko nämä merkilliset miehet uhanneet teitä? Ehkä olette erehtyneet henkilöistä? Tämä on balettimestari, monsieur Legenie, ja tämä tulliupseeri, monsieur Juotikas!” - ”Balettimestari Legenie? - Tulliupseeri Juotikas?” toisti Pepusch ontolla äänellä. Näytti aivan, kuin hän olisi herännyt unesta, ja yrittänyt tajuta tapahtunutta. Sillä välin kaksi rehtiä porvaria, jotka hyvin tunsivat herra George Pepuschin, astuivat ulos viinituvasta ja niin ikään neuvoivat häntä rauhoittumaan ja päästämään eriskummalliset vieraat hahmot menemään.

Vielä kerran toisti Pepusch: ”Balettimestari Legenie? - Tulliupseeri Juotikas?” ja laski käsivartensa voimattomina. Tuulen nopeudella vapautetut riensivät tiehensä, ja kadulla tarkkailijoista vaikutti siltä, kuin kaunosielu olisi lentänyt vastapäisen talon katon yli, samalla kun partasaksija olisi liuennut mutalammikkoon, joka oli muodostunut ovenedustan kivien väliin.

Porvarit pyysivät vallan järkyttynyttä Pepuschia liittymään heidän seuraansa ja kumoamaan heidän kerallaan pullollisen aitoa Niersteineria. Hän tarttui mielihyvin tarjoukseen ja he nauttivat kelpo viinistä, vaikkakin hän istui vaiti ja hämmentyneenä eikä vastannut tavullakaan sanoihin, joita hänelle lausuttiin. Lopulta kuitenkin hänen olemuksensa kirkastui ja hän lausui ystävällisesti: ”Teitte oikein, ystäväni, estäessänne minua tappamasta noita kahta kurjimusta, jotka olivat vallassani siihen paikkaan. Mutta te ette tiedä, mitä vaarallisia otuksia oli kätkeytynyt noiden ihmeellisten naamioitten taakse.”

Pepusch piti tauon, ja voi vain kuvitella, kuinka innokkaasti kuuntelijat odottivat, mitä hän heille paljastaisi. Myös tuvan isäntä oli astunut lähemmäs, ja kaikki kolme kuulijaa ristivät kätensä päällekkäin pöydälle ja työnsivät päänsä yhteen ja pidättivät hengitystään etteivät he menettäisi tavuakaan Pepuschin kertomuksesta.

Tietäkää, kelpo väki”, jatkoi herra George Pepusch, totisena ja tulisesti, ”hän, jota te kutsutte tanssimestari Legenieksi, ei ole kukaan muu kuin pahanilkinen, kömpelö tietäjä Thetel, hän, jota pidätte tulliupseeri Juotikkaana, on sen sijaan vihattava verenimijä, ruma Juotikasprinssi. Molemmat ovat rakastuneet prinsessa Gamahehiin, joka, kuten hyvin tiedätte, on mahtavan kuninkaan Sekakisin kaunis upea tytär, ja ovat saapuneet tänne saadakseen tämän hylkäämään Ohdake Zeheritin. Tuo on suurinta hulluutta, joka koskaan

on asunut kenenkään päässä, sillä Zeherit Ohdakkeen lisäksi maailmassa on vain yksi henkilö, jolle kaunis Gamaheh voisi kuulua, ja tuo yksilö tuskin uskaltautuu kamppailuun Ohdake Zeheritiä vastaan. Sillä pian tulee Ohdake puhkeamaan täyteen kukkaan keskiyöllä kaikessa loistossaan ja komeudessaan, ja rakkauden kuolossa nousee korkeamman elämän huomen. - Minä itse olen Zeherit Ohdake, ja siispä te, hyvät ihmiset, ette saa ajatella minusta pahaa, koska olin raivostunut moisille roistoille ja koko tilanne ylipäänsä oli itselleni sydämen asia.”

Kuulijat olivat avanneet silmänsä apposen auki ja tuijottivat sanattomina Pepuschia suut ammollaan. He olivat, kuten sanotaan, pudonneet pilvistä, ja heidän päänsä olivat putouksen huminasta pyörällään.

Pepusch tyhjensi suuren pikarillisen viiniä ja jatkoi, kääntyen kohti isäntää: ”Niinpä niin, kelpo isäntä, pian tulette kokemaan, kuinka kukoistan kuin *Cactus grandiflorus,* ja koko seutukunta peittyy epätodelliseen upeimman vaniljan tuoksuun; uskokaa minun sanaani.”

Krouvari ei moiseen kyennyt lausumaan muuta kuin typertyneen hämmästyksen huudahduksen: ”Tuhannen tuhatta, sepä vasta jotakin!” Kaksi muuta kuulijaa vaihtoivat keskenään salaperäisen silmäyksen ja toinen lausui, tarttuen Georgia kädestä ja hymyillen epäileväisesti: ”Te vaikutatte hieman kiihtyneeltä, rakas herra Pepusch, kuinka olisi, jos nauttisitte lasin vettä---?”

”Ei pisaraakaan!” keskeytti Pepusch hyvää tarkoittavan raatimiehen, ”Ei pisaraakaan; eikö koskaan ole kiehuvalle öljylle kaadettu vettä niin että se vain kasvattaa liekkien raivoa? - Minäkö kiihtynyt, te sanotte? Totuuden nimessä juuri niin on asianlaita ja kuinka pirussa voisinkaan olla rauhallinen, kun on niin, että olen vaihtanut laukauksia sydänystäväni kanssa ja sen jälkeen upottanut luodin omiin aivoihini! - Tässä! - Asetan teidän käsiinne murhakalut, että kaikki olisi vihdoin ohi!”

Pepusch veti taskustaan parin pistooleja, isäntä vetäytyi taapäin, kaksi muuta miestä tarttuivat niihin ja riistivät ne haltuunsa, mutta heti kun he pitivät murha-aseita käsissään, puhkesivat he raikuvaan nauruun. - Pistoolit olivat puuta, lastenleluja läheiseltä joulumarkkinoilta.

Pepusch ei tuntunut panevan merkille, mitä hänen edessään tapahtui; hän istui syvissä mietteissä ja huusi kerta toisensa jälkeen: ”Jos vain voisin löytää hänet, jos vain voisin löytää hänet!”

Krouvari rohkaistui ja kysyi varovaisesti: ”Ketä oikein tarkoitatte, parahin herra Pepusch, kuka on hän jota ette löydä?”

”Jos tunnette”, lausui Pepusch totisesti, kiinnittäen isäntään tiukan katseen, ” ketään jota voisi mahdissa ja suunnattomassa voimassa verrata kuningas Sekakikseen, niin kertokaa hänen nimensä, ja mielihyvin suutelen jalkojanne. - Kuitenkin muuten haluaisin tiedustella teiltä jos joukossanne on joku, joka tuntee herra Peregrinus Tyssin ja voisi kertoa minulle, mistä hänet löytäisin juuri tällä hetkellä?”

”Siinä voin teitä hyvinkin auttaa, arvon herra Pepusch”, vastasi isäntä hymyillen ystävällisesti, ”ja kertoa teille, että hän vieraili luonani nauttimassa pikarillisen Wurzburgeria. Hän istui kovin mietteissään, ja huudahti äkkiä, kun noin vain kysäisin, mitä uutta kuului pörssisaliin: ’Aivan, suloinen Gamaheh! - Olen luopunut sinusta! - Löydä onnesi ystäväni Georgen käsivarsilta!’ - Silloin lausui heikko eriskummallinen ääni: ’Rientäkäämme nyt Leuwenhoekin luo kurkistamaan horoskoopin saloihin!”

Siinä samassa tyhjensi herra Tyss lasinsa ja teki kuten ääni ilman vartaloa oli lausunut; todennäköisesti molemmat, sekä ääni että herra Tyss lähtivät tapaamaan Leuwenhoekia, joka suree kovasti, että hänen hyvin koulutetut kirppunsa ovat hänet hyljänneet.”

Silloin hyppäsi George pystyyn raivoissaan, tarrasi krouvaria kauluksesta ja huusi: ”Kirottu roisto, mitä oikein sanoit? - Luopunut? - Luopunut hänestä? - Gamaheh? - Peregrinus? - Sekakis?”

Isännän kertomus noudatti kuitenkin täydellisesti tapahtunutta; hän oli kuullut Mestari Kirpun, jonka hopeinen ääni kehotti Peregrinusta rientämään mikrokopistin, Leuwenhoekin luo syystä jonka rakas lukija jo tietääkin. Peregrinus otti neuvosta vaarin ja riensi toisaalle.

Leuwenhoek vastaanotti Peregrinuksen suloisen ällöttävällä ystävyydellä ja sillä nöyrällä, kohteliaalla tavalla, jolla ärsyyntyneenä ja pakotetusti tunnustetaan ylivoimaisuus. Mutta koska Peregrinuksella oli pupillissaan mikroskooppinen linssi, mikään ystävällisyys, mikään nöyryys ei auttanut herra Anton von Leuwenhoekia lainkaan; pikemminkin tunnisti Peregrinus välittömästi tyytymättömyyden ja jopa vihan, joka täytti mikrokopistin sielun.

Vaikka hän kuinka vakuutti, kuinka hän riemuitsi ja kunnioitti herra Tyssin vierailua, ajatukset olivat: ”Haluan, että mustasulkainen Saatana heittäisi sinut kymmenentuhannen sylen syvyyteen, mutta minun on toimittava kanssasi ystävällisesti ja alistuvasti, koska kirottu tähtikuvio on asettanut minut valtasi alaiseksi ja koko olemukseni on tietyllä tavalla sinusta riippuvainen. - Mutta ehkä kykenenkin huiputtamaan sinua; jaloista esi-isistäsi huolimatta olet yksinkertainen pölkkypää. - Uskot, että kaunis Dörtje Elverdink rakastaa sinua, ja suostuu oikopäätä menemään naimisiin kanssasi? - Käänny siis vain minun

puoleeni, niin huolimatta voimasta, joka sinussa asuu, putoat kämmenelleni sinun siitä tietämättä, ja teen kaiken voitavani tuhotakseni sinut ja saan itselleni sekä Dörtjen että Mestari Kirpun.”

Luonnollisesti Peregrinus järjesti käyttäytymisensä näiden ajatusten mukaisesti, ja varoi visusti mainitsemasta kaunista Dörtje Elverdinkiä sanallakaan; sen sijaan hän teeskenteli tulleensa tarkastelemaan herra von Leuwenhoekin luonnontieteellisten harvinaisuuksien kokoelmaa.

Kun Leuwenhoek nyt availi suuria kaappejaan, kertoi Mestari Kirppu hyvin pehmeästi hänen korvaansa, että hänen (siis Peregrinuksen) horoskooppinsa oli pöydällä ikkunan vieressä. Peregrinus siirtyi varovaisesti sitä lähemmäs ja terävöitti katsettaan. Hän näki kaikenlaisia viivoja, jotka ylittivät mystisesti toisensa, ja muita upeita merkkejä, mutta koska häneltä puuttui astrologinen tietämys, pysyi kaikki hänelle epäselvänä ja hämmentävänä, katsoi hän kuinka innokkaasti tahansa. Silti tuntui hänestä oudolta, että keskellä pöytää, jolla horoskooppi oli laadittu, punainen kiiltävä piste muistutti kovin häntä itseään. Mitä kauemmin hän tuijotti pisteeseen, sitä selvemmin se otti sydämen muodon, sitä tulisemmin se hehkui; siltikin se kimalteli vain, kuin sen päälle olisi levitetty verkko.

Peregrinus pani merkille, kuinka Leuwenhoek yritti vetää hänen huomionsa pois horoskoopista, ja vallan viisaasti, koska hän ei ollut vaarassa tulla petetyksi, kysyi kaartelematta ystävälliseltä vihamieheltä salaperäisen pöydän merkitystä.

Leuwenhoek vakuutti hänelle, hymyillen pahanilkisesti, ettei mikään voinut tuottaa hänelle suurempaa iloa kuin selittää kunnioitetulle ystävälle pöydällä olevat merkit, jotka hän oli itse piirtänyt sillä vähäisellä tietämyksellä jota hänellä on kyseisistä asioista.

Ajatukset kuuluivat: ”Hoho! - oletko moisen perässä, viisas suojelijani. Toden totta, Mestari Kirpun oivat neuvot eivät ole olleet sinulle haitaksi! Minun itseni pitäisi selittää sinulle salaperäisen pöydän tieto, ja vieläpä auttaa sinua ymmärtämään taikuutta joka piileksii arvon hahmossasi! - Voisin keksiä sinulle valheita, mutta siitä ei olisi mitään hyötyä, sillä, vaikka kertoisin sinulle totuuden, et ymmärtäisi tavuakaan, vaan pysyisit yhtä tietämättömänä kuin nytkin. Siispä pelkän mukavuuden vuoksi ja ettei minun tarvitsisi nähdä vaivaa keksiä uusia asioita, kerron sinulle pöydällä olevista merkeistä niin paljon kuin katson tarpeelliseksi.”

Peregrinus tiesi nyt, että vaikkei hän saisi kaikkea selville, hänelle ei ainakaan valehdeltaisi.

Leuwenhoek asetti paneelin maalaustelineen tyyppiseen laitteeseen, jonka hän oli siirtänyt kulmasta keskelle huonetta. Molemmat, sekä Leuwenhoek että Peregrinus istuivat telineen eteen ja katsoivat levyä vaiteliaina.

”Te epäilette”, aloitti Leuwenhoek hivenen juhlallisesti, ”tai ehkä ette, Peregrinus Tyss, että nuo piirrokset, nuo merkit liitutaululla, joita tutkitte niin tarkkaavaisesti, ovat teidän oma horoskooppinne, jotka olen itse piirtänyt käyttäen hyväksi salaperäistä astrologista taidetta, suotuisten tähtien vaikutuksesta.- Kuinka voitte olla niin ylimielinen, mikä oikeus teillä on tunkeutua elämäni salaisuuksiin ja paljastaa kohtaloni? Näin voisitte hyvin kysyä minulta, Peregrinus, ja siihen teillä olisikin täysi oikeus, jollen tuota pikaa todistaisi teille, että sisäinen kutsumukseni on oikeuttanut tekoni. En tiedä, tunnetteko kuulun rabbi Isaac Ben Harravadin teot tai oletteko ainakin kuulleet hänestä? Muiden syvällisten tietojen lisäksi rabbi Harravadilla oli harvinainen lahja nähdä ihmisten kasvoista, oliko heidän sielunsa aiemmin asunut toisessa ruumiissa vai oliko se aivan uusi ja tuore. Olin vielä hyvin nuori, kun vanha rabbi kuoli ruoansulatushäiriöön, jonka hän sai syötyään voimallisesti valkosipulilla maustettua ruokalajia. Juutalaiset pakenivat ruumiin kera paikalta niin nopeasti, ettei omaisilla ollut aikaa kerätä ja viedä mukanaan kaikkea tietoa ja lahjoja, jotka kuolema oli saanut hajalleen. Riemuitsevat perilliset jakoivat omaisuuden, mutta olin onnistunut kalastamaan upean näkijän lahjan, kun se vielä leijui sen miekan kärjessä, jonka kuoleman enkeli oli vanhan rabbin rintaan asettanut. Sillä tavoin tuo ihmeellinen taito on siirtynyt minulle, ja myös minä rabbi Isaac Ben Harravadin tavoin näen ihmisen kasvoilta, onko hänen sielunsa jo asunut toisessa ruumiissa vai ei. Kasvonne, Peregrinus Tyss, kun näin ne ensi kerran, herättivät minussa omituisimmat ajatukset ja epäilyt. Sielunne pitkän olemassaolon tiesin aivan varmasti, ja silti kaikki nykyistä elämäänne edeltäneet muodot pysyivät täysin hämärinä. Minun oli turvauduttava tähtiin, ja laadittava horoskooppinne selvittääkseni mysteerin.”

”Ja oletteko saaneet mitään selville, herra Leuwenhoek?” tiedusteli Peregrinus kirpputirehtööriltä.

”Luonnollisesti”, vastasi Leuwenhoek omaksuen juhlallisemman sävyn, ”tietysti! Olen saanut selville, että psyykkinen prinsiippi, joka nyt elävöittää arvostetun ystäväni, herra Peregrinus Tyssin miellyttävää kehoa, oli olemassa jo aikoja sitten, vaikkakin vain ajatuksena vailla suunniteltua tietoisuutta. Katsokaahan, herra Peregrinus, tarkkailkaa huolella punaista pistettä aivan taulun keskellä. Se ei ole ainoastaan te, vaan piste on myös muoto, josta psyykkinen periaatteenne ei aikoinaan kyennyt tulemaan tietoiseksi. Tuolloin makasitte säteilevänä granaattina maan syvällä akselilla, mutta yläpuolellanne, venytellen maan vehreällä pinnalla, ihana Gamaheh vaipui uneen, ja myös hänen muotonsa suli tiedottomaan tilaan. Oudot viivat, oudot tähtikuviot ovat leikanneet elämäänne siitä hetkestä lähtien, kun ajatus sai muodon ja siitä tuli herra Peregrinus Tyss. Teillä on hallinnassanne talismaani teidän siitä tietämättä. Tämä talismaani on tuo

punainen karbunkkeli; saattaa olla, että kuningas Sekakis kantoi sitä jalokivenä kruunussaan tai että hän tavallaan itse oli tuo mainittu esine; mutta riittäköön – teillä on nyt se hallussanne, mutta tietyn tapahtuman on tultava todeksi, kun tuo nyt lepäävä voima herätetään, ja talismaaninne voiman heräämisen myötä ratkeaa erään onnettoman naisen kohtalo, joka tähän saakka on elänyt vain tuskallista näennäistä elämää, joka on heilunut pelon ja horjuvan toivon välillä- siispä! Suloinen Gamaheh saattaa elää ainoastaan varjoelämää syvimmän maagisen tieteen kautta, koska toimiva talismaani varastettiin meiltä. Sinä yksin olet tappanut hänet, sinä yksin voit jälleen puhaltaa häneen elämää, kun karbunkkeli jälleen on hehkuva rinnassasi !”

”Ja”, keskeytti Peregrinus kirpunkesyttäjän jälleen, ”tuon tapahtuman, jonka on määrä herättää talismaanin voima, pystyisittekö tulkitsemaan sen minulle, herra Leuwenhoek?”

Kirpunkesyttäjä katseli hetken Peregrinusta silmät selällään näyttäen aivan kuin henkilöltä, joka äkkiarvaamatta joutuu suuren hämmennyksen valtaan eikä tiedä mitä sanoa. Ajatukset kuuluivat: ”Kirottua, miten kävikään, että sanoin paljon enemmän kuin minun pitikään? Minun ei olisi ainakaan pitänyt mainita talismaania, jota tuo kurja kantaa sisällään ja joka antaa hänelle niin paljon valtaa, että meidän kaikkien on tanssittava hänen pillinsä mukaan? Ja nyt minun olisi kerrottava hänelle tapahtuma, josta talismaanin voiman herääminen riippuu! Pitäisikö minun tunnustaa hänelle, etten kaikista taidoistani huolimatta kykene avaamaan solmua, joihin kaikki linjat ovat kietoutuneet, niin kyllä, kun tarkastelen tätä horoskoopin tärkeintä tähtimerkkiä, tunnen oloni masentuneeksi ja korkeasti kunnioitettu pääni tuntuu kirkkaasti maalatulta pellinpalalta, joka on hauras kuin pelkkä pahvinpala. Pois minusta moinen tunnustus, joka vähentäisi arvoani ja antaisi hänelle aseita käytettäväksi minua vastaan. Keksin jotain moiselle typerykselle, joka kuvittelee itsestään liikoja, jotain joka saa hänen raajansa vapisemaan ja riistää häneltä halun tiedustella minulta tarkemmin.”

”Rakas herra Tyss”, lausui kirpunkesyttäjä epäilyttävin ilmein, ”älkää pyytäkö minua puhumaan tästä tapahtumasta. Tiedätte, että horoskooppi kertoo meille selkeästi ja täydellisesti tiettyjen olosuhteiden esiintymisestä, mutta ikuisen mahdin viisauden mukaan uhkaavan vaaran tulos on aina hämärä, ja vain epämääräiset tulkinnat ovat mahdollisia ja sallittuja. Arvostan teitä aivan liian paljon hyväsydämisenä, erinomaisena miehenä, saattaakseni teidät levottomuuteen ja ennenaikaiseen pelkoon; kerron kuitenkin teille sen verran, että tapahtuma, jonka pitäisi antaa teille tietoisuus voimastanne, voisi samanaikaisesti syöstä nykyisen olemuksenne konfiguraation helvetin kauheimpien piinausten alaisiksi. - Siis ei! - myös *siitä* tulen vaikenemaan, eikä horoskoopista enää

sanaakaan. - Älkää olko ahdistunut, parahin herra Tyss, huolimatta siitä, että asiat ovat hyvin huonolla tolalla ja minä, kaikesta taidostani huolimatta, tuskin voin ennustaa seikkailulle suotuisaa lopputulosta. Ehkä täysin odottamaton tähtikuvio, joka on edelleen havaintoalueen ulkopuolella, pelastaa teidät kauhealta vaaralta.

Peregrinus oli hämmästynyt Leuwenhoekin petollisesta valheesta, mutta koko asioiden tila, outo tilanne johon Leuwenhoek oli tietämättään joutunut, jopa miehen asento, vaikutti hänestä niin äärettömän huvittavalta, ettei hän voinut olla purskahtamatta nauruun.

”Miksi”, kysyi kirpputirehtööri hieman hämmentyneenä, ”nauratte niin kovin, rakas herra Tyss?”

”Te teette”, vastasi Peregrinus nauraen edelleen, ”minulle suuren palveluksen, herra Leuwenhoek, että puhtaasta ystävällisyydestä pidätte uhkaavan tapahtuman pimennossa. Sen lisäksi, että olette aivan liian huolehtivainen lähimmäinen saattaaksenne minut pelon ja kauhun valtaan, teillä on kaikkeen tähän toinen pätevä syy, nimittäin se, ettette tiedä tapauksesta tavuakaan. Kaikki yrityksenne avata tuo takkuinen solmu ovat olleet turhia; koko astrologianne tiede ei kanna kovinkaan pitkälle, ja jollei Mestari Kirppu olisi pudonnut nenällenne, olisivat kaikki taitonne erittäin kelvottomia.”

Viha syttyi Leuwenhoekin kasvoille, hän puristi kätensä nyrkkiin, puri hampaansa yhteen, vapisi ja heilui niin suunnattomasti, että olisi pudonnut tuoliltaan ellei Peregrinus olisi pitänyt häntä kauluksesta yhtä lujaa kuin Pepusch onnetonta majatalon isäntää. Kyseinen isäntä oli onnistunut vapauttamaan itsensä näppärällä sivuloikalla. Pepusch ryntäsi heti ovesta ulos ja astui Leuwenhoekin huoneeseen juuri kun Peregrinus piteli häntä tuolilla ja mutisi synkästi hampaidensa välistä: ”Kirottu Swammerdamm, sinäkö olet tehnyt tämän minulle!”

Heti kun Peregrinus havaitsi Pepuschin, vapautti hän kirpputirehtöörin otteestaan, kääntyi ystävänsä puoleen, ja kysyi huolestuneena, oliko kauhea kohtaus, joka oli saanut hänet tuhoisan väkivallan valtaan, viimein ohi.

Pepusch oli pehmennyt lähes kyynelehtimään, kun hän vakuutti, ettei hän koskaan elämässään ollut tehnyt niin monia järjettömiä hullutuksia kuin tänään, ja hän muisti erittäin hyvin, että sen jälkeen kun hän oli ampunut itseään päähän metsässä, niin eräässä viinituvassa, hän ei enää itsekään muistanut, mikä se oli ollut, lienikö ’Pröystäilijässä’, ’Joutsenessa’, ’Laiduntuvassa’ tai jossain muussa sellaisessa, hän oli puhunut kelpo ihmisille oudoista asioista ja yrittänyt murhata isännän vain se tähden, että hän oli katkonaisista puheistaan päätellyt, että kaikkein onnellisin tapahtuisi, joka koittaisi vain hänelle(siis Pepuschille). Kaikki hänen surkeutensa olivat pian saavuttamassa lakipisteensä, sillä oli aivan varmaa, että ihmiset pitivät hänen puheitaan alkusoitolle

orastavasta mielipuolisuudesta ja sen sijaan, että häntä odottaisi onnellinen tapahtuma, hänen täytyi koko ajan pelätä, että hänet lukittaisiin hullujenhuoneeseen. - Pepusch kertoi sitten, mitä isäntä oli kertonut Peregrinuksen käytöksestä ja lausutuista sanoista, ja punastuen kysyi maahan lasketuin katsein, oliko moinen uhrautuminen, moinen luopuminen onnettoman ystävän hyväksi, mitä hän epäili sillä näinä aikoina sankaruus oli kadonnut maailmasta, edelleen mahdollista tai edes olemassa.

Peregrinus oli kovin liikuttunut ystävänsä sanoista; hän vakuutti kiihkeästi, ettei aikonut loukata luotettavaa ystäväänsä, että hän luopui juhlallisesti kaikista vaateista Dörtje Elverdinkin sydämeen ja sieluun ja hylkäsi mielihyvin paratiisin, joka oli hymyillyt hänelle viehättävällä, loistavalla tavalla hehkuen.

”Ja sinut”, huudahti Pepusch ja vajosi ystävänsä käsivarsille, ” ja sinut minä halusin surmata, ja koska en uskonut sinuun, ammuin itseäni! - Oi hulluus, oi järkkyneen mielen autio hälinä!” ”Minä pyydän”, keskeytti Peregrinus, ”George, tule järkiisi. Puhut kuolemanlaukauksesta ja seisot edessäni terveenä ja eläväisenä! - Kuinka tuo kaikki sopii yhteen?”

”Olet oikeassa”, vastasi Pepusch, ”sillä vaikuttaa tosiaankin siltä, etten voisi keskustella kanssasi yhtä järkevästi kuin totta on, jos todella olisin laittanut luodin aivojeni läpi. Ihmiset väittivät myös, etteivät pistoolini olleet erityisen vaarallisia murha-aseita, eivät ollenkaan rautaa vaan puuta, joten ehkä sekä kaksintaistelu että itsemurha olivat vain naurettavaa ironiaa. Meidän oli pakko vaihtaa osiamme, ja alettuani mystifioida itseäni tein typeriä lapsellisuuksia samalla kun sinä hylkäsit haavemaailman astuaksesi todelliseen elämään. Mutta olkoon asianlaita miten tahansa, on minun välttämättä oltava varma onnellisuudestani ja anteliaisuudestasi, niin kaikki usva, joka hämärtää näkemystäni ja pettää minua orgaanisilla illuusioilla, hälvenee pian. Tule, Peregrinus, kanssani ihanan Dörtje Elverdinkin luo, kädestäsi otan vastaan suloisen morsiamen.”

Pepusch otti ystävänsä käsivarren kainaloon ja aikoi kiirehtiä hänen kanssaan, mutta heidät säästettiin siltä retkeltä, jonka he olivat aikoneet tehdä. Ovi nimittäin aukeni, ja sisään astui Dörtje Elverdink, kauniina ja sirona kuin enkelilapsi, mutta aivan hänen kannoillaan seurasi vanha herra Swammer. Leuwenhoek, joka oli jo hetken seisonut mykkänä ja vaiti ja vain joskus mulkoillut vihaisesti Pepuschia, joskus Peregrinusta näytti aivan sähköiskun saaneelta nähdessään vanhan Swammerdammin. Hän ojensi yhteen puristetut nyrkkinsä ja huusi ääni vihan samentamana: ”Ha! Tuletko pilkkaamaan minua, vanha petollinen velho?! - Mutta siinä et tule onnistumaan. Puolusta itseäsi, viimeinen hetkesi on koittanut!”

Swammerdamm perääntyi muutaman askeleen, ja kun Leuwenhoek hyökkäsi hänen kimppuunsa kaukoputki aseenaan, veti hän esiin saman välineen puolustuksekseen. Kaksintaistelu, joka oli syttynyt Peregrinus Tyssin talossa, näytti alkavan jälleen.

George Pepusch heittäytyi kamppailijoiden väliin, ja kun hänen vasen kätensä suuntasi maahan Leuwenhoekin murhanhimoisen optisen putken, joka olisi lyönyt vastustajansa lattiaan, käänsi hän oikealla Swammerdammin aseen sivuun, jottei hän enää kykenisi vahingoittamaan Leuwenhoekia.

Pepusch julisti sitten kuuluvasti, ettei hän sallisi mitään riitaa, mitään vaarallista kamppailua Leuwenhoekin ja Swammerdammin välillä, ennen kuin hän olisi selvittänyt erimielisyyksien syyt perusteellisesti. Peregrinus piti ystävänsä aloitetta niin järkevänä, ettei hän epäröinyt astua taistelijoiden väliin ja lausua saman kuin Pepusch.

Molemmat, niin Leuwenhoek kuin Swammerdamm olivat pakotetut antamaan ystävyksille periksi. Swammerdamm lisäksi vakuutti, ettei hän ollut saapunut vihamielisissä aikeissa, vaan vain tapaamaan Leuwenhoekia tehdäkseen sovinnon Dörtje Elverdinkin vuoksi ja näin lopettamaan kaunan, joka jo kauan oli erottanut toiselleen luodut prinsiipit, joka oli heidät yhteisen tutkimuksensa syvimmän tieteen olemuksesta vihamielisesti erottanut aivan liian pitkäksi aikaa. Samalla hän katsoi herra Peregrinus Tyssiin hymyillen ja sanoi, että Peregrinus toimisi välittäjänä, kuten hän toivoi, sillä Dörtje oli todellakin paennut hänen luokseen.

Leuwenhoek puolestaan vakuutti heille, että Dörtjen omaisuus oli luonnollisesti kiistakapula; muuten hän oli huomannut kelvottoman kollegansa yrittävän jälleen uutta temppua. Ei siinä kaikki, ettei hän kiistänyt omistavansa tiettyä mikroskooppia, jonka hän oli saanut tietyssä tilanteessa uudistaakseen laittomat vaateensa Dörtjen suhteen, vaan hän oli luovuttanut mikroskoopin jollekin toiselle pitääkseen hänet, Leuwenhoekin, kiusaantuneena ja peloissaan. Swammerdamm sen sijaan vannoi pyhästi, ettei hän koskaan ollut saanut mikroskooppia, ja hänellä oli hyvä syy uskoa, että Leuwenhoek oli sen häpeällisesti varastanut.

”Mokomat narrit”, kuiskasi Mestari Kirppu Peregrinukselle, ”typerykset, he puhuvat mikroskooppisesta linssistä, joka nyt on teidän silmässänne. Tiedätte, että olin läsnä kun Leuwenhoek ja Swammerdamm solmivat rauhansopimuksen prinsessa Gamahehin omaisuudesta. Kun Swammerdamm aikoi sijoittaa linssin, jonka hän tosiaan sai Leuwenhoekilta, vasempaan silmäänsä, sieppasin sen välistä, koska se ei kuulunut Leuwenhoekille, vaan oli minun laillista omaisuuttani. Kertokaa suoraan, arvon Peregrinus, että aarre on teidän hallussanne.”

Peregrinus ei epäröinyt ilmoittaa, että *hänen* hallussaan oli linssi, jonka Swammerdammin piti Leuwenhoekilta saada, mutta näin ei tapahtunut; näin ollen mitään vaihtokauppaa ei oltu vielä suoritettu, eikä kenelläkään, sen enempää Leuwenhoekilla kuin Swammerdammillakaan ollut tällä hetkellä ehdotonta oikeutta pitää Dörtje Elverdinkiä ottotyttärenään.

Pitkän väittelyn jälkeen kilpakumppanit sopivat, että Peregrinus Tyss ottaisi Dörtje Elverdinkin, joka rakasti häntä erittäin hellästi, vaimokseen, ja seitsemän kuukauden kuluttua päättäisi, kumman mikrokopistin tulisi olla sekä ottoisä että appiukko.

Vaikka Dörtje Elverdink oli kuinka siro ja rakastettava herkässä puvussaan, joka näytti Kupidon räätälöimältä, vaikka hän langetti suloisia, polttavia rakkauden katseita kohti herra Peregrinus Tyssiä, ajatteli mies ystäväänsä ja suojattiaan ja pysyen uskollisena lausumilleen sanoille ilmoitti jälleen luopuvansa Dörtjen kädestä.

Mikrokopistit olivat suunnattoman ällistyneitä, kun Peregrinus julisti George Pepuschilla olevan eniten ja oikeudenmukaisimmin vaateita Dörtjeä kohtaan ja lausui, ettei hänellä ollut tällä hetkellä valtaa määrittää neidon tahtoa.

Dörtje Elverdink vapisi, ja kyyneleet valuivat hänen silmistään Peregrinuksen kaapatessa hänet syliinsä, kun hän puoliksi tajuttomana oli kaatumassa lattialle. ”Kiittämätön”, huokaisi hän, ”särjet sydämeni työntämällä minut pois luotasi! - Mutta tapahtukoon niin! - ota siis tämä suukko hyvästiksi ja anna minun kuolla!”

Peregrinus kumartui; mutta kun hänen huulensa koskettivat neidon suuta, puri tämä niin kovaa, että veri purskahti esiin. ”Hirviö!” huudahti hän melkoisen iloisesti ”näin on minun sinua rankaistava! - tule järkiisi, ja ota minut omaksesi, sanoivat muut mitä tahansa.” - Sillä välin kaksi mikrokopistia olivat jälleen, taivas tietää miten, yltyneet väkivaltaiseen riitaan. George Pepusch heittäytyi onnettomana kauniin Dörtjen jalkojen juureen ja huusi äänellä, joka kuulosti kyllin säälittävältä tullakseen onnettoman rakastajan käheästä kurkusta: ”Gamaheh! - onko liekki rinnassasi kokonaan sammunut, et siis muista loisteliaan Famagustan menneisyyttä, et ihania päiviä Berliinissä, et enää - ”

”Sinä”, sanoi neitonen nauraen onnettomalle miehelle, ”George, olet typerys ja jänishousu, haihattelet Gamahehista ja Ohdake Zeheritistä ja todistelet kaikesta muusta josta joskus olet uneksinut. Olin hyvä sinulle, ystäväni, ja olen vastakin, ja otan sinut, riippumatta siitä, että pidän enemmän tuosta pidemmästä tuolla, jos annat minulle pyhän lupauksen, kyllä; vanno juhlallisesti, että käytät kaikki voimasi- ”

Pikkuinen kuiskasi jotain pehmeästi Pepuschin korvaan, Peregrinus oli kuulevinaan, että puhe oli Mestari Kirpusta.

Samanaikaisesti kahden mikroskopistin välinen riita oli yltynyt yhä väkivaltaisemmaksi, he olivat jälleen tarttuneet aseisiin, ja Peregrinus yritti rauhoittaa kuumenneita tunteita, kun joukko kasvoi entisestään.

Ovi aukesi vastenmielisten kirousten ja rumien huutojen siivittämänä ja sisään rynnistivät kaunosielu, monsieur Legenie ja parranlyhentäjä Juotikas. Elehtien villisti ja raivokkaasti he ryntäsivät neitokaisen kimppuun, ja parturi oli jo tarttunut uhrinsa olkapäähän, kun Pepusch hyökkäsi ruman vihollisensa kimppuun vastustamattomalla voimalla, kietoi koko joustavan kehonsa tämän ympärille ja puristi rumilusta niin voimakkaasti, että tämä lennähti kattoon pitkänä ja hoikkana parkuen tuskasta.

Sillä välin kun tämä tapahtui parranleikkaajalle, olivat mikroskopistit vihollisten ilmaantuessa siinä silmänräpäyksessä sopineet yhteistuumin kamppailusta kaunosielua vastaan siinä hyvin onnistuen. Kaunosielua ei suinkaan auttanut se, että sen jälkeen kun hänet oli piesty lattiaan, hän ponnahti kepeästi katonrajaan. Molemmat, sekä Leuwenhoek että Swammerdamm olivat tarttuneet lyhyisiin paksuihin keppeihin, ja heti kun tanssahtelija yritti laskeutua alas, hänet ahdistettiin lyömällä uudelleen ja uudelleen siihen ruumiinosaan, joka ottaa iskuja vastaan kaikkein parhaiten. Se oli taidokas pallopeli, jossa kaunosielu näytteli kaikkein rasittavinta ja epäkiitollisinta osaa, nimittäin palloa.

Demonisten vieraitten kanssa käyty kamppailu näytti pelottavan neitokaista, hän käpertyi Peregrinuksen viereen ja pyysi tätä saattamaan hänet pois tästä uhkaavasta myllerryksestä. Peregrinus ei kyennyt tästä kieltäytymään, sillä hän oli vakuuttunut siitä, ettei hänen apuaan tarvittu taistelukentällä; siispä hän kantoi neidon asuntoonsa, tahtoo sanoa hänen vuokralaisensa huoneeseen.

Riittää, kun kerrotaan, että heti kun pikku neiti havaitsi olevansa kahden herra Peregrinuksen kanssa, hän turvautui jälleen kaikkein suloisimpiin keinotteluihin viekoitellakseen hänet verkkoonsa. Riippumatta siitä, että herra Tyss piti visusti mielessään, että kaikki oli vain valhetta ja sen tarkoituksena oli saattaa hänen suojattinsa orjuuteen, hän oli niin hämmentynyt, ettei edes ajatellut, että hänen käyttämänsä mikroskooppinen linssi olisi toiminut vastalääkkeenä.

Mestari Kirppu oli jälleen joutunut vaaraan, mutta myös tällä kertaa hänet pelasti herra Swammer, joka astui sisään George Pepuschin kanssa.

Swammer näytti poikkeuksellisen huvittuneelta, kun taas Pepuschin silmät hehkuivat vihaa ja mustasukkaisuutta. Peregrinus poistui huoneesta.

Tuntien särkyneessä sydämessään mitä katkerinta tyytymättömyyttä hän synkistyi ja kuljeksi Frankfurtin kaduilla; hän kulki ulos kaupungin porteista ja jatkoi, kunnes lopulta

saapui samaan viehättävään paikkaan, jossa oli tapahtunut outo kohtaus hänen ja ystävänsä Pepuschin välillä.

Hän pohti uudelleen ihmeellistä kohtaloaan, neitosen kuva nousi esiin hänen mielessään sirompana, suloisempana ja viehättävämpänä kuin koskaan aiemmin, hänen verensä virtasi vahvasti hänen suonissaan, sydän löi kiivaammin ja hänen rintansa oli räjähtää kiihkeästä kaipauksesta. Hän tunsi tuskallisesti sen uhrin suuruuden, jonka hän oli antanut ja jonka ansiosta hän uskoi menettäneensä kaiken onnen elämässään.

Yö oli jo laskeutunut, kun hän palasi kaupunkiin. Hän ei tajunnut sitä, kenties tiedostamattomasta haluttomuudesta palata kotiinsa, hän oli kuljeksinut pitkin sivukatuja ja löysi itsensä lopulta Kalbächer Gasselta. Miekkonen, nahkanippu selässään kysyi häneltä, eikö kirjansitoja Lämmerhirt asunutkin täälläpäin. Peregrinus vilkaisi ympärilleen, ja hän tajusi todellakin seisovansa sen korkean, kapean talon edessä, jossa kyseinen henkilö asui; hän tarkasteli kirkkaasti valaistuja ikkunoita, kun tuo ahkera mies työskenteli yömyöhään. Nahkakuormaiselle miehelle avattiin ovi, ja hän astui taloon.

Peregrinus tunsi sydämessään piston, sillä viimeisten päivien hämmennyksien vuoksi hän oli unohtanut maksaa kirjansitoja Lämmerhirtille töistä, joita tämä oli hänelle suorittanut; hän päätti palata seuraavana aamuna maksamaan velkansa.

SEITSEMÄS SEIKKAILU

Liittoutuneiden mikroskopistien vihamieliset esitykset ja heidän loputon typeryytensä – Peregrinus Tyssin uudet koettelemukset ja Mestari Kirpun uudet uhat – Ruusunen Lämmerhirt – Ratkaiseva unelma ja sadun loppu

Vaikkakin Leuwenhoekin huoneessa käydyn taistelun lopputulemasta ei ole tarkkaa tietoa, ei voi olettaa muuta kuin, että nuoren George Pepuschin avulla kaksi mikroskopistia olivat saavuttaneet täydellisen voiton pahanilkisistä matkamiehistä. Muutenhan vanha Swammer ei olisi voinut olla niin ystävällinen, niin hilpeä kuin hän todella oli palatessaan. - Samoin hyväntuulisin ilmein Swammer tai pikemminkin herra Johannes Swammerdamm saapui seuraavana aamuna herra Peregrinuksen luo, joka loikoili vielä vuoteessa ja keskusteli syvällisesti suojattinsa Mestari Kirpun kanssaan.

Heti havaitessaan herra Swammerdammin, ei hän aikaillut hetkeäkään laittaakseen silmäänsä mikroskooppisen linssin.

Useiden venytettyjen ja yhtä lailla pitkäveteisten anteeksipyyntöjen vuoksi koskien aikaista vierailuaan Swammerdamm lopulta istuutui sängyn päätyyn. Hän ei ottanut kuuleviin korviinsa, että Peregrinus nousisi ylös ja pukeutuisi aamutakkiinsa.

Vanha mies kiitti mitä upeimmin lauseenparsin Peregrinusta niistä suurista palveluksista, joita tämä oli tehnyt ja joiden sisältö oli, ettei ainoastaan hänen ollut suotu asua talossa vuokralaisena, vaan hänen oli sallittu täydentää nuoren miehen perhekuntaa neitosella, jotka tunnetusti ovat usein kovin vilkkaita ja meluisia. Lisäksi hänen oli kuitenkin suotava suurin kunnia siitä, että Peregrinus, itsensä uhraten, oli saanut aikaan sovinnon hänen (vanhan miehen) ja vanhan ystävänsä ja tiedekollegansa Anton von Leuwenhoekin välille. Kuten Swammerdamm kertoi, olivat molempien sydämet taipuneet toisiaan kohtaan siinä silmänräpäyksessä, kun kaunosielu ja parranajaja hyökkäsivät heidän kimppuunsa, ja heidän tuli pelastaa kaunis Dörtje Elverdink kammottavilta hirviöiltä. Toisistaan erkaantuneiden muodollinen sovinto solmittiin pian sen jälkeen.

Leuwenhoek oli tunnustanut Peregrinuksen suotuisan vaikutuksen heihin molempiin, ja saman oli Swammerdamm myöntänyt, ja ystävyyssuhteen korjaannuttua he olivat aivan ensiksi käyneet yhdessä tarkastelemaan herra Peregrinus Tyssin outoa ja ihmeellisen sekavaa horoskooppia, jota he yrittivät tulkita selitettäväksi.

”Mitä ystäväni Anton von Leuwenhoek”, lausui herra Johannes Swammerdamm, ”ei kyennyt tekemään yksin, saavutti uutta intoa yhteisillä ponnisteluillamme, joten toinen kokeilu osoittautui loistavaksi menestykseksi kaikista esteistä huolimatta.”

”Tyhmä lyhytnäköinen hölmö”, huokaisi Mestari Kirppu, joka istuskeli tyynyllä lähellä

Peregrinuksen korvaa, ”hän uskoo edelleen herättäneensä prinsessa Gamahehin henkiin. Todellakin, upeaa elämä on moinen, johon mikrokopisti taitamattomuutensa tähden on tuomittu.”

”Parahin ystäväni”, jatkoi Swammerdamm, joka ei ollut kuullut Mestari Kirppua, koska hän aivasti kuuluvasti, ”parahin, erinomaisin herra Peregrinus Tyss, te olette yksi maailmanhengen erikoisimpia mestareita, luonnon lempilapsi, sillä teillä on hallussanne kaikkein upein, mahtavin talismaani tai oikeammin ja myös tieteellisemmin sanottuna voimallisin Tsilmenaja tai Tilsemoth, joka koskaan on noussut maan sylistä kasteen kostuttamana. Osaamiselleni on kunniaksi, että minä, eikä Leuwenhoek sain selville, että tämä onnentuoja Tsilmenaja polveutuu kuningas Nacraosta, joka hallitsi Egyptiä kauan ennen vedenpaisumusta. - Mutta talismaanin voima on tällä hetkellä lepotilassa, kunnes tietty tähtikuvio ilmaantuu, joka löytää keskipisteensä rakkaassa hahmossanne. Teille itsellenne, rakas herra Tyss, täytyy tapahtua ja tulee tapahtumaan jotain, joka saa teidät tunnistamaan tämän heräämisen samalla hetkellä, kun talismaanin voima virkoaa. Leuwenhoek saattoi kertoa teille, mitä ikinä halusikaan tuosta horoskoopin vaikeimmin tulkittavasta kohdasta, mutta se oli kaikki valhetta, hän ei tajunnut siitä tuon taivaallista ennen kuin avasin hänen silmänsä. - Ehkäpä rakas sydänystäväni halusi jopa saada teidät, rakas herra Tyss, pelkäämään jotain uhkaavaa katastrofia; sillä tiedän, että hän mielellään kauhistuttaa ihmisiä turhaan; mutta luottakaa ihailevaan vuokralaiseenne, joka käsi sydämellä vannoo, ettei teillä ole mitään pelättävää. - Haluaisin kuitenkin kernaasti tietää, parahin herra Tyss, oletteko kuitenkin tällä hetkellä jo talismaanin valtias ja mitä mieltä olette koko asiasta?”

Viimeiset sanat Swammerdamm lausui katsoen herra Peregrinusta silmiin myrkyllisesti hymyillen, aivan kuin hän olisi halunnut tunkeutua tämän syvimpiin ajatuksiin; siinä kuitenkaan onnistumatta yhtä hyvin kuin Peregrinus mikroskooppisella linssillään. Juuri tämän linssin avulla Peregrinus sai selville, etteivät kaksi mikroskopistia solmineet sovintoa käydäkseen yhdessä taistelemaan tanssitaituria ja parranajajaa vastaan tai tutkiakseen salaperäistä horoskooppia. Mahtavan talismaanin omistaminen oli ainoa, mihin molemmat pyrkivät. Swammerdamm oli aivan yhtä järkeä vailla kuin Leuwenhoek horoskoopin salaperäisesti kietoutuneen solmun osalta, mutta hän oli varma, että Peregrinuksen sisimmässä oli jokin jälki, joka johtaisi salaisuuden löytämiseen. Nyt hän halusi taitavasti houkutella esiin tämän jäljen asiaan perehtymättömältä ja siten Leuwenhoekin avulla riistää tältä korvaamattoman aarteen ennen kuin tämä tunnistaisi sen arvon. Swammerdamm oli vakuuttunut siitä, että herra Peregrinus Tyssin talismaania olisi

pidettävä tasavertaisena viisaan Salomon sormuksen kanssa, koska viimeksi mainitun lailla sekin antoi täydellisen vallan henkien maailmaan sille, joka piti sitä hallussaan.

Peregrinus vastasi samalla mitalla, siten saattaen vanhan herra Swammerdammin, joka yritti mystifioida häntä, arvoitusten valtaan. Hän kykeni vastaamaan taitavin sanakääntein vuodattaen uhrinsa kuiviin, niin että Swammerdamm pelkäsi, että pyhä toimitus oli jo alkanut ja Peregrinukselle paljastuisi pian salaisuus, jota hän tai Leuwenhoek eivät kyenneet saamaan selville.

Swammerdamm painoi katseensa, karisti kurkkuaan ja änkytti käsittämättömiä sanoja; mies oli todella tukalassa tilanteessa, hänen ajatuksensa kiersivät kehää hämmentyneenä: ”Piru periköön – mistä oikein on kyse, onko tuo todella Peregrinus, joka puhuu minulle? - Olenko minä viisas oppinut Swammerdamm vai aasi?”

Epätoivoissaan hän kokosi viimein itsensä ja aloitti: ”Mutta nyt puhukaamme jostain muusta, rakkahin herra Tyss, aivan jostain muusta, ja, kuten minusta tuntuu, jostain kauniimmasta ja miellyttävämmästä!”

Ja niin puhui Swammerdamm edelleen, kuinka sekä hän että Leuwenhoek olivat suurella ilolla hyväksyneet kauniin Dörtje Elverdinkin kiintymyksen herra Peregrinus Tyssiin. Jos heillä alun alkaen oli ollutkin eriävä mielipide, jonka mukaan Dörtjen oli pysyttävä jommankumman luona ja että rakkaus ja avioliitto ei tullut kysymykseenkään, olivat he nyt vakuuttuneet vaihtoehdon paremmuudesta. Peregrinuksen horoskoopista he väittivät tulkinneensa, että hänen täytyi saada vaimokseen kaunis ja siro Dörtje Elverdink voidakseen aikaansaada konjunktion, mikä oli kannattavinta koko hänen elämänsä muutosvaiheessa. Kumpikaan ei hetkeäkään epäillyt, etteikö Peregrinus tuntisi samaa kiihkeää rakkautta pikkuneitiä kohtaan, ja pitivät näin ollen asiaa päätettynä. Swammerdamm lausui myös, että herra Peregrinus Tyss oli ainoa, joka kykeni lyömään kilpakosijansa laudalta vailla ponnisteluja, ja että jopa uhkaavimmat viholliset, kuten kaunosielu ja partaleikkuri eivät voisi mitenkään vastustaa häntä.

Peregrinus luki Swammerdammin ajatuksista, että mikroskopistit todella uskoivat löytäneensä hänen horoskoopistaan väistämättömän välttämättömyyden avioliitolle hänen ja pikku Dörtje Elverdinkin välillä. He halusivat antaa periksi tälle välttämättömyydelle vain saadakseen suurimman mahdollisimman hyödyn Dörtjen näennäisestä menetyksestä, nimittäin otteen herra Peregrinus Tyssin talismaanista.

Voi vain kuvitella, kuinka vähäinen oli Peregrinuksen usko kahden mikroskopistin viisauteen ja tieteeseen, koska kumpikaan ei kyennyt avaamaan horoskoopin solmukohtaa. Niinpä hän ei suonut ajatustakaan väitetylle konjunktiolle, jonka mukaan avioliitto kauniin Dörtjen kanssa oli välttämättömyys, eikä hänelle ollut vähäisintäkään

vaikeutta erittäin varmasti ja lujasti muistuttaa luopuvansa Dörtjen kädestä, sillä hänen parhaimmalla ja lähimmällä ystävällään, nuorella George Pepuschilla, oli vanhemmat ja paremmat perusteet kaunottaren suhteen, ja että hän ei missään olosuhteissa rikkoisi valaansa.

Herra Swammerdamm raotti harmaanvihreitä kissan silmiään, joita hän oli pitänyt luotuna maahan, tuijotti voimallisesti Peregrinusta ja virnisti kuin ketun oveluudella.

Jos, lausui hän sitten, ystävyys herra Pepuschin kanssa oli ainoa syy, joka esti Peregrinusta näyttämästä tunteitaan, se este oli jo poistettu, sillä hulluudestaan huolimatta Pepusch oli tajunnut, että hänen avioliittonsa Dörtje Elverdinkin kanssa oli ristiriidassa tähtikuvion kanssa ja siitä ei voisi seurata mitään muuta kuin epäonnea ja tuhoa; siksi Pepusch oli luopunut kaikista vaateistaan Dörtjeä kohtaa ja ilmoittanut vain haluavansa puolustaa elämälleen rakkainta ihmistä, joka ei voinut kuulua kenellekään muulle kuin hänen rakkaalle ystävälleen Tyssille, kömpelöä kaunosielua ja verenhimoista parranajajaa vastaan.

Peregrinuksen läpi kävi jääkylmä värinä hänen ymmärtäessään Swammerdammin ajatuksista, että kaikki miehen sanoma oli totta. Kummallisten ristiriitaisten tunteiden voittamana hän vajosi takaisin tyynylle ja sulki silmänsä.

Swammerdamm kutsui kiireesti Peregrinuksen alakertaan kuulemaan Dörtjen tämän hetken tilanteen Georgelta itseltään. Sitten kehui hän itseään yhtä lavealla ja seremoniallisella tavalla kuin sisään astuessaan.

Mestari Kirppu, joka oli istunut vaiti tyynyllä kaiken aikaa, hyppäsi äkkiä herra Peregrinuksen yömyssyn kärkeen. Sitten hän kohottautui pitkille takajaloilleen, väänteli raajojaan, ojensi niitä anteeksipyytävästi kohti taivasta ja huusi katkerien kyynelten puoliksi tukahduttaneella äänellä: ”Voi minua raukkaa! Luulin jo olevani turvassa, ja nyt minua kohtaa kaikkein vaarallisin koetus! - Mitä hyötyä on kaikesta jalon suojelijani rohkeudesta, kaikesta järkkymättömyydestä, kun jok'ikinen, jok’ikinen kapinoi minua vastaan! - Minä annan periksi! - kaikki on ohi!”

”Miksi”, sanoi Peregrinus hiljaisella äänellä, ”miksi te noin valitatte yömyssyssäni, rakas mestari? Kuvitteletteko siis, että teillä yksin on valitukseen aihetta, etten minä ole koko maailman kurjimmassa asemassa, koska koko olemukseni on särkynyt ja sekaisin enkä tiedä, mitä minun pitäisi tehdä, niin, en edes tiedä mihin suunnata ajatukseni. Mutta älkää väittäkö, rakas Mestari Kirppu, että ajautuisin niin lähelle karia, joka upottaisi kaikki ylväät päätökseni ja tekoni. Varon hyväksymästä Swammerdammin kutsua ja vältän näkemästä viettelevää Dörtje Elverdinkiä uudelleen.”

”En todellakaan tiedä”, jatkoi Mestari Kirppu palattuaan vanhalle paikalleen tyynylle herra Peregrinus Tyssin korvan juureen, ”en tiedä, tässä tapauksessa, niin haitalliselta kuin se minusta tuntuukin, minun ehkä pitäisi vain neuvoa teitä heti menemään Swammerdammin luo. Minusta näyttää siltä, että horoskooppinne linjat lähentyvät toisiaan yhä nopeammin ja te itse olette astumassa punaiseen pisteeseen. - Olkoon hämärän kohtalon päätettävissä, mitä on tapahtuva, näen, ettei edes Mestari Kirppu voi välttää tulevaa ja että olisi yhtä typerää kuin hyödytöntäkin pyytää teiltä pelastustani. - Menkää siis, kohdatkaa hänet, tarttukaa hänen käteensä, luovuttakaa minut orjuuteen ja jotta kaikki tapahtuisi kuten tähdet haluavat ilman ulkopuolisten asiaan sekaantumista, älkää myöskään hyödyntäkö taianomaista linssiä.”

”Vaikutatte merkilliseltä”, sanoi Peregrinus, ”aivan nurinkuriselta - Mestari Kirppu, sydämenne on vahva, henkenne luja, ja silti olette niin heikkohermoinen, niin epätoivoinen! Mutta vaikka olisitte niin viisas kuin haluatte osoittaa, kyllä, kuten Clemens seitsemännen kuuluisa Nuncio Rorar, ei teillä ole suurtakaan tajua ihmisen lujasta tahdosta tai ette ainakaan arvosta sitä kovin korkealle. Siis kerran vielä! - En syö sanaani, jonka olen teille antanut, ja jotta voisitte varmistua, että olen päättänyt enää olla näkemättä alakerran kaunotarta, nousen nyt ylös ja, kuten eilen päätin, menen käymään kirjansitoja Lämmerhirtin luona.”

”Oi Peregrinus”, huudahti Mestari Kirppu, ”ihmisen tahto on hentoinen korsi, jonka usein ohi puhaltava tuuli saa horjumaan. Kuinka syvä kuilu onkaan sen välillä, mitä ihminen tahtoo ja mitä tapahtuu! - Monien elämä on vain jatkuvaa tahtomista, ja loputtoman tahtomisen jälkeen lopulta he eivät itsekään tiedä, mitä he haluavat. - Ette halua nähdä Dörtje Elverdinkiä enää kertaakaan, mutta mikä takaa, ettette muuta mieltänne kun seuraavan kerran on aika tehdä päätös ?”

On perin outoa, että asia, jonka Mestari Kirppu ennusti profeetallisella hengellä, todella tapahtui.

Peregrinus nousi, pukeutui, ja aiemmin lupaamansa mukaisesti aikoi mennä kirjansitoja Lämmerhirtin luo; mutta kun hän ohitti Swammerdammin huoneen, lensi ovi auki, eikä Peregrinus tiennyt, miten kaikki oli tapahtunut, mutta yhtäkkiä hän nojasi Swammerdammin käsivarteen keskellä huonetta aivan Dörtje Elverdinkin vieressä, joka onnellisesti ja esteettä suikautti hänelle sata suukkoa ja huudahti iloisesti hopeatiukujen lailla helähtelevällä äänellään: ”Hyvää huomenta, sydämeni valittu Peregrinus!”

Huoneessa oli lisäksi herra George Pepusch, joka katseli ulos avoimesta ikkunasta ja vihelteli hiljaa laulunpätkää. Sitten hän iski väkivalloin ikkunan kiinni ja kääntyi ympäri. ”Oi, katsohan vain”, hän huudahti, aivan kuin nyt vasta olisi nähnyt ystävänsä

Peregrinuksen, ”oi, katsohan – vierailet morsiamesi luona, kaikki on siis kunnossa ja kolmas pyörä onkin liikaa. Poistun siis välittömästi; mutta ensin haluan sanoa teille, hyvä ystäväni Peregrinus, että George Pepusch halveksii kaikkia lahjoja, joita armollinen ystävä heittää hänelle kuin almun köyhälle syntiselle! - Kirottu olkoon uhrisi, en tahdo olla sinulle mitään velkaa. Ota hänet, kaunis Gamahehini, joka rakastaa sinua niin paljon, mutta varo, ettei Ohdake Zeherit juurru ja särje talosi muureja.”

Georgen äänensävy ja käytös ilmitoivat kerskailevaa julmuutta, ja Peregrinuksen sydämen täytti syvin tyytymättömyys hänen huomatessaan, kuinka Pepusch tieten tahtoen ymmärsi hänet väärin alun alkaenkin. ”Ei koskaan”, lausui hän yrittämättä kätkeä pettymystään, ”ei milloinkaan tullut mieleni seisoa onnesi tiellä, mustasukkaisen rakkauden hulluus puhuu sinussa, muuten tajuaisit, miten syytön olen kaikkeen, jota olet hautonut omassa sielussasi. Älä luule, että minä tappaisin käärmeen, jota ruokit rinnassasi vain omaksi kidutukseksesi! Ja tiedä vielä, minä en heittänyt *sinulle* almua, minä en tehnyt *sinun* vuoksesi uhrausta luopuessani elämäni kauneimmasta, ehkä korkeimmasta onnesta. Muut korkeammat tehtävät, peruuttamaton lupaus pakotti minut siihen!”

Villin vihan vallassa Pepusch puristi kätensä nyrkkiin ja nosti sen ystäväänsä vastaan. Silloin neitokainen hyppäsi ystävysten väliin, tarttui Peregrinusta kädestä, ja huudahti nauraen: ”Anna hupsun Ohdakkeen mennä, sillä ei ole päässään mitään muuta kuin takkuista sekavuutta, ja koska se on ohdake, se on jäykkä ja itsepäinen tietämättä mitä todella haluaa; sinä olet minun ja tulet sellaisena pysymään, suloinen rakkaani Peregrinus!”

Sitten neito vetäisi Peregrinuksen sohvalle ja istuutui hänen polvelleen, niin ettei heidän välillään ollut juurikaan etäisyyttä. Pepusch, purtuaan kynsiään perusteellisesti, riensi ulos ovesta.

Neito, joka oli jälleen verhoutunut tarumaisen houkuttelevaan hopeansilkkiseen kaapuun, oli yhtä siro, yhtä viehättävä kuin tavallisestikin; Peregrinus tunsi hänen kehonsa sähköisen lämmön virtaavan hänen lävitseen, ja silti välillä hän koki jäisiä, aavemaisia värähdyksiä, kuin kuoleman henkäyksiä. Ensimmäistä kertaa hän luuli nähneensä syvällä naisen silmissä jotain oudon elotonta ja jäykkää, ja neidon äänensävy, yksin hänen merkillisen hopeavaatteensa kahina, näytti kätkevän salaperäisen olennon, joka koskaan ei voisi olla luotettava. Hänen sydämessään tuntui raskaalta, että Dörtjen lausuttua todellisia ajatuksiaan, hän oli myös pukeutunut samaiseen silkkipukuun; hän ei tajunnut, miksi hopeinen silkki tuntui hänestä uhkaavalta, mutta ajatus että puku ja hämmästyttävät olosuhteet liittyivät jotenkin toisiinsa, aivan kuin unessa yhdistyvät mitä sekalaisimmat

asiat ja kaikki julistetaan naurettavaksi vain siitä syystä, ettei asioiden syvempää yhteyttä voi nähdä.

Peregrinus, joka ei halunnut loukata suloista neitoa väärillä epäilyillä, tukahdutti väkisin tunteensa ja odotti vain suotuisaa hetkeä rentoutuakseen ja paetakseen paratiisin käärmettä.

”Mutta”, sanoi Dörtje lopulta, ”miten sinä käyttäydytkään tänään, rakas ystävä, olet niin jäätävä, niin tunteeton! Mitä sinulla on mielessäsi, rakkaani?”

”Päänsärkyä vain”, vastasi Peregrinus niin välinpitämättömästi kuin pystyi, ”päänsärkyä- outoja – yksinkertaisia ajatuksia- mikään muu ei minua häiritse, rakas lapsi. Jätä minut toviksi rauhaan ja kaikki on hetkessä ohi ; joka tapauksessa minun täytyy käydä vierailulla. ”

”Se on kaikki valetta, sanoi pikkuneito hypähtäen kiireesti pystyyn, ”sinä olet kuin ilkeä apina, joka pitää kesyttää!”

Peregrinus oli tyytyväinen ollessaan jälleen avoimella kadulla, mutta Mestari Kirppu vaikutti rajattoman riemukkaalta, hän nauroi ja nauroi lakkaamatta kiikkuen Peregrinuksen solmiossa ja hakkasi raajaparejaan yhteen niin, että kuului kirkas taputus. Tämä pienen suojatin hilpeys ärsytti Peregrinusta, koska se häiritsi hänen ajatuksiaan. Hän vaati Mestari Kirppua olemaan vaiti, koska kunnialliset ihmiset olivat katselleet häntä paheksuen uskoen, että juuri hän kikatti ja nauroi ja esitti hulluja kepposia julkisella kadulla.

”Voi minua hölmöä”, huusi Mestari Kirppu jatkaen ylitsepursuavan ilonsa pärskeitä, ”voi minua tyhmää vähäjärkistä, kun kykenin epäilemään saavutettavaa voittoa, kun ei tarvinnut edes kamppailla. Niin, Peregrinus, ei ole toisin, sillä voititte hetken, jolloin edes rakkaanne kuolema ei olisi voinut horjuttaa päättäväisyyttänne. Antakaa minun iloita ja riemuita, sillä olen harhojen vallassa, jos pian kirkas aamuaurinko ei nouse paljastaen säteillään kaikki salaisuudet.”

Peregrinuksen koputtaessa Lämmerhirtin ovelle, lempeä naisääni lausui: ”Astukaa sisään!” Hän avasi oven, huoneessa yksin ollut tyttö tuli hänen luokseen ja tiedusteli, miten hän voisi olla avuksi.

Myötämieliselle lukijalle lienee tarpeeksi, kun kerrotaan, että tyttö oli noin kahdeksantoistavuotias, hän oli enemmänkin pitkä kuin lyhyt, hänen olemuksensa oli hyvin sopusuhtainen, hänellä oli vaaleanruskeat hiukset, tummansiniset silmät ja ihon herkkä kudos toi mieleen liljat ja ruusut. Enemmän kuin kaikki tämä, on sanottava neidon ilmeen ilmaisevan neitseellisen puhtauden herkkää salaisuutta, suurta taivaallista viehätystä, sellaista samankaltaista kuten monet saksalaiset maalarit töissään ovat tuoneet julki.

Kun Peregrinus katsoi viehättävää neitokaista silmiin, hänestä tuntui, kuin häntä kahlinneet raskaat siteet olisivat hyväntahtoisen voiman ansiosta höllenneet, ja valon enkeli seisoi hänen edessään, enkeli, jonka käden kautta hänen osakseen lankeaisi nimettömien valtakuntien rakkauden ja kaipuun autuus. - Neito toisti kysymyksensä siitä, mitä herra halusi punastuen Peregrinuksen tuijotuksen kohteena ja laskien katseensa. Peregrinus vastasi työläästi änkyttäen, asuiko kirjansitoja Lämmerhirt tässä asunnossa. Kun tyttö vastasi myöntävästi, mutta kertoi miehen menneen asioille, Peregrinus puhui hämmentyneenä tilaamistaan sidontatöistä, kirjoista, joita Lämmerhirtin piti hänelle valmistaa; vihdoin viimein hän pääsi hieman itsensä herraksi ja puhui Arioston upeasta teoksesta, jonka Lämmerhirtin piti sitoa hänelle käyttäen punaista marokonnahkaa ja koristella se runsain kultauksin. Sen kuultuaan nuori neito näytti aivan kuin olisi saanut sähköiskun; hän taputti käsiään yhteen ja huudahti kyyneleet silmissään: ”Hyvä Luoja! - Te olette herra Tyss!!” - Hän teki liikkeen, kuin olisi halunnut tarttua Peregrinuksen käteen, mutta astui sitten nopeasti taapäin ja syvän huokauksen säestämänä näytti kuin raskas paino olisi noussut hänen poveltaan. Sitten siro hymy valtasi neidon kasvot kauniin aamunkoiton lailla, ja hän kumarsi kiittäen ja suoden siunauksia, että Peregrinus oli sekä hänen isänsä että äitinsä hyväntekijä, eikä tämä suinkaan ollut ainoa asia – ei! - hänen lempeytensä, ystävällisyytensä, tapa jolla hän antoi lahjoja lapsille viime jouluna ja levitti iloa ja onnea, soi heille taivaan rauhan ja seesteisyyden. Hän raivasi kiireesti tyhjäksi isänsä nojatuolin, joka oli täynnään kirjoja, muistikirjoja, käsikirjoituksia, sitomattomia painoksia, työnsi sen lähemmäs ja kehotti ystävällisen vieraanvaraisuuden nimissä Peregrinusta istumaan. Sitten hän otti esiin upeasti sidotun Arioston, pyyhkäisi liinavaatteella kevyesti marokiinista kantta ja esitteli kirjansidonnan mestarityön Peregrinukselle hehkuvin silmin tietäen, ettei Peregrinus voisi olla ylistämättä hänen isänsä työn kaunista kädenjälkeä.

Peregrinus kaivoi taskustaan muutamia kultakolikoita, ja kun neito huomasi tämän, vakuutti hän kiireesti, ettei tiennyt työn hintaa, eikä näin ollen voinut ottaa maksua vastaan, mutta herra Peregrinuksen pitäisi viipyä vielä tovi, koska isän pitäisi palata aivan tuota pikaa. Peregrinuksesta tuntui, että kolikot hänen käsissään sulivat arvottomaksi möykyksi joten hän pisti kultakolikot taskuunsa nopeammin, kuin oli ne sieltä ottanut.

Peregrinuksen istuutuessa mekaanisesti Lämmerhirtin leveään nojatuoliin, tyttö kurotti kohti omaa istuintaan; vaistomaisesta kohteliaisuudesta herra Peregrinus hyppäsi ylös ja yritti vetää tuolia lähemmäs, jota tehdessään tapahtui niin, että hän tarttuikin tytön käsivarteen tuolin selkänojan sijasta, ja kun hän varovaisesti uskalsi puristaa tuota arvokasta aarretta, hän uskoi, ettei tuntenut juuri lainkaan torjuntaa.

”Pikku kisu, pikku kisu, mitä oikein touhuat?” Näin lausuen tyttö kääntyi, otti lankakerän jota kissa piti etukäpäliensä välissä kutoen mystistä verkkoa. Sitten hän tarttui nuoruuden estottomuudella taivaallisen ilon valtaan joutunutta Peregrinusta käsivarresta, ja johdatti hänet nojatuoliin itse istuen miestä vastapäätä ja ryhtyi askartelemaan käsitöiden parissa.

Peregrinus tunsi huojuvansa kuin myrskyävällä merellä. ”Oi prinsessa!” Sanat lipsahtivat hänen suustaan hänen itsekään tajuamatta, kuinka kaikki oikein tapahtui. Neito katsoi häntä hämmentyneenä; sitten hänestä tuntui aivan kuin hän olisi loukannut tyttöä, ja hän lausui pehmeimmällä ja melankolisimmilla äänellä: ” Rakas, rakas mademoiselle!”

Tyttö punastui ja puhui suloisella äänellä, neitseellisen hämillisesti: ”vanhempani kutsuvat minua Ruususeksi, ja myös te voitte kutsua minua niin, herra Tyss, sillä minä olen yksi niistä lapsista, joiden eteen olette tehneet niin paljon hyvää ja jotka teitä niin suuresti ihailevat.”

”Ruusunen!” huudahti Peregrinus aivan tolkuiltaan, hän olisi halunnut vajota kauniin neitsyen jalkojen juureen, hän kykeni tuskin hillitsemään itseään.

Ruusunen kertoi samalla jatkaen käsityötään kaikessa rauhassa, kuinka hänen serkkunsa oli ottanut hänet luokseen asumaan pieneen naapurikaupunkiin hänen vanhempiensa oltuaan suuresti huolissaan köyhdyttyään sodan vuoksi, ja kuinka tämä serkku oli menehtynyt muutama viikko sitten, ja kuinka hän sitten oli palannut vanhempiensa luo.

Peregrinus kuuli ainoastaan Ruususen suloisen äänen ymmärtämättä paljoakaan itse sanoista, ja oli vakuuttunut näkevänsä vain onnellista unta, kunnes herra Lämmerhirt astui huoneeseen ja tervehti häntä lämpimästi. Ei kulunut kauaa, kun häntä seurasi nainen lapset seuranaan, ja aivan kuin ajatukset, impulssit ja tunteet risteävät toisiaan oudossa, kirjavassa sekamelskassa ihmisen käsittämättömässä mielessä, tapahtui niin, että Peregrinuksen ollessa onnensa huipulla, jonka hänelle soi taivas, jollaista hän ei koskaan voinut kuvitella, hän äkkiä muisteli kuinka röyhkeä Pepusch oli nuhdellut häntä lahjojen antamisesta Lämmerhirtin lapsille. Hänen tiedustellessa asiasta, hän oli erittäin iloinen kuullessaan, ettei yksikään lapsista ollut pilannut vatsaansa makeisilla, ja katsoessaan kunnioittavasti ja juhlallisesti kohti korkeaa lasikaappia, joka hyllyillään kantoi kiiltäviä leluja, he osoittavat ylpeydellä, että heidän kokemansa lahjojen jako oli ainutlaatuinen tapahtuma, mikä ei todennäköisesti toistuisi.

Epäoikeudenmukainen ohdake oli ollut väärässä.

”Voi Pepusch!” lausui Peregrinus itsekseen ”Rakkauden puhdas valonsäde ei kykene läpäisemään häiriintynyttä, raastettua mieltäsi!” - Lämmerhirt, lempeä, hiljainen,

hurskas mies katsahti ilmeisen tyytyväisenä Ruususta, jotka riensi kiireesti edestakaisin, toi tarjolle voita ja leipää ja nyt pienen pöydän ääressä leikkasi vilkkaasti pullasta palasia sisaruksilleen. Vilkkaat pojat kokoontuivat rakkaan sisarensa luo, ja joskin he avasivat suunsa anteeksiannettavassa lapsellisessa ahneudessa hieman laajemmalti kuin oli tarpeen, se ei tuonut säröä kauniiseen kotoisaan idylliin.

Peregrinusta ilahdutti ihanan neidon aloitteellisuus, ilman että hänen mieleensä edes juolahti Wertherin Lotte ja tämän voileivät.

Lämmerhirt kumartui Peregrinuksen puoleen ja alkoi hiljaa kertoa Ruususesta, kuinka hurskas, hyvä ja rakas hän oli, lapsi, jolle taivas oli suonut lahjaksi kauneuden, ja kuinka hän toivoi ihastuttavan tyttären tuovan iloa maailmaan. Hän lisäsi, kasvojensa ilmaistessa ylpeyttä, että asia joka erityisesti lämmitti hänen sydäntään, oli Ruususen osoittama taipuvaisuus jaloon kirjansidontatyöhön ja niiden muutaman viikon aikana, joina hän oli työskennellyt isänsä ohjauksessa, hän oli osoittanut olevansa suuresti hyödyksi, ja hän oli työssään jo paljon taitavampi kuin kisällit, jotka haaskasivat marokonnahkaa ja kultausta ja asettelivat kirjaimet niin vinkuraan että ne näyttivät juopuneilta talonpojilta, jotka kompastelivat tavernasta.

Ylpeä isä kuiskasi Peregrinuksen korvaan erittäin luottamuksellisesti: ”Minun on tunnustettava eräs asia, herra Tyss, tai se pakahduttaa sydämeni, en voi sille mitään. - Tiedättekö, että minun Ruususeni on omin käsin tehnyt Arioston kultaukset?

Tämän kuultuaan Peregrinus tarttui kiireesti upeaan marokonnahkaiseen painokseen kuin hänen olisi pidettävä kiinni pyhäinjäännöksestä ennen kuin vihamielinen paha onni riistäisi sen häneltä. Lämmerhirt piti sitä merkkinä, että Peregrinus halusi poistua, ja pyysi tätä viettämään perheen seurassa vielä muutaman hetken. Mutta Peregrinuksen mieleen palasi, että hänen oli lopulta lähdettävä. Hän maksoi laskunsa kiireesti, ja tapojensa mukaisesti Lämmerhirt kätteli häntä hyvästiksi, hänen vaimonsa teki samoin ja myös Ruusunen! - Pojat seisoivat oviaukossa, ja jotta rakkauden hulluus saisi täyden oikeutuksen, Peregrinus sieppasi nuorimmaisen kädestä viimeisen leivonnaisen palasen, jota poika oli juuri pureskellut, ja singahti portaita alas niin nopeasti kun kykeni:

”No mutta”, sanoi pikkupoika hämmentyneenä, ”mitähän se oli? Minulle olisi pitänyt kertoa, että herra Tyss oli nälkäinen, niin olisin kernaasti antanut hänelle vaikka koko voipullani!”

Askel askeleelta kulki herra Peregrinus Tyss kohti kotia kantaen raskasta kvarttopainosta vaivalloisesti kainalossaan ja kirkastunein ilmein pureksien murenia voipullasta toisensa jälkeen kuin nauttisi taivaallisesta mannasta.

”Hänhän ei ole aivan tolkuissaan!” lausui ohikulkeva kansalainen: miestä ei pidä syyttää siitä, että hän ajatteli moisia Peregrinuksesta.

Kun herra Peregrinus Tyss saapui kotiinsa, vanha Aline riensi häntä kohti, ja viittoili kohti herra Swammerdammin huonetta eleillä, jotka ilmaisivat pelkoa ja aihetta huoleen. Ovi oli auki, ja Peregrinus näki Dörtje Elverdinkin, joka istui nojatuolissa kuin jäätyneenä ja jonka kutistuneet kasvot näyttivät kuuluvan pääkallolle, joka oli nostettu haudasta. Pepusch, Swammerdamm ja Leuwenhoek istuivat niin ikään nojatuoleissa hänen edessään yhtä liikkumattomina, aivan ruumiin kaltaisina. ”Onpa täällä käynnissä erikoinen, aavemainen näytelmä!” huudahti vanha nainen, ”Nuo kolme onnetonta ihmistä ovat istuneet liikkumatta koko päivän syömättä mitään, juomatta mitään, puhumatta mitään ja juuri ja juuri huomaan heidän hengittävän!”

- On totta, että Peregrinus halusi pikimmiten rientää pois todella kauhean näyn tapahtumapaikasta, mutta kun hän nousi portaita, taivaallisten unien aaltoileva onnen meri hukutti aavemaisen kuvaelman, meri, jossa Peregrinus oli uinut siitä hetkestä, kun hän oli kohdannut Ruususen. - Toiveet, unelmat, lupaus onnesta sekoittivat hänen päänsä, mutta olisiko poloiselle Peregrinukselle rehellinen kukaan muu kuin hyvä Mestari Kirppu? - Hän halusi vuodattaa koko sydämensä salat suojatilleen, hän halusi kertoa tälle kaiken Ruususesta, kaiken mitä muille ei voinut sanoa. Mutta niin paljon kuin hän kutsuikin ja houkutteli, Mestari Kirppua ei näkynyt, tämä oli ottanut ja kadonnut. Solmion taitoksesta, jossa Mestari Kirppu usein vietti aikaansa heidän käyskennellessään ulkona, hän löysi huolellisen etsinnän jälkeen pienen laatikon, johon oli kirjoitettu:

”Tässä laatikossa on ajatuksia lukeva mikroskooppinen linssi. Jos katsotte terävästi laatikkoon vasemmalla silmällänne, se asettuu tukevasti paikalleen. Jos haluatte ottaa sen pois, teidän tarvitsee vain pitää silmäänne laatikon päällä ja puristaa pupillia varovaisesti. - Askartelen toimessa vuoksenne ja asetan itseni suureen vaaraan, mutta rakkaan suojelijani eteen teen kaiken voitavani

Nöyrin palvelijanne
Mestari Kirppu”

Tässä kohdassa olisi mitä oivallisin tilaisuus kyvykkäälle ja vankalle kirjailijalle, joka vakaalla sulkakynällä aseistautuneella kädellään työskennellen ja sydäntään kuunnellen toisi julki kaiken ihmisen touhusta ja toiminnasta, osoittaisi käytännön esimerkein toivottoman eron rakastumisen ja rakkauden välillä, nyt kun Peregrinuksen esimerkki on

käsitellyt sitä teorian tasolla riittämiin. Paljon voitaisiin kertoa aistillisista vaistoista, perisynnin kirouksesta ja taivaallisesta Prometheuksen kipinästä, joka rakkauden voimasta sytyttää kahden sukupuolen todellisen henkisen yhteyden, ja muodostaa välttämättömän luonnon dualismin. Jos edellä mainittu Prometheuksen kipinä saa myös avioliiton jumalallisen soihdun palamaan kirkkaana, hyvänä kotivalona, jonka ääressä on vaivatonta lukea, kirjoittaa, neuloa ja ommella ja jonka hehkussa silloin tällöin on niin jälkeläisen kuin muidenkin hyvä pistää suuhunsa hillottua kirsikkaa, ei tämä liene erilaista. Lisäksi tällainen taivaallinen rakkaus näyttää yhtä hyvältä kuin ylevä runous, ja sitä voidaankin parhaiten kiittää siitä, ettei tämä rakkaus ole vain tyhjä unelma, vaan siinä todellakin on jotain, koska monet ihmiset, jotka moisen rakkauden ovat kokeneet, voivat todistaa, että vuoroin se on hyvästä, vuoroin pahasta.

Arvoisa lukija on jo kauan sitten arvannut, että herra Peregrinus Tyss oli jälleen kerran langennut pikku Dörtjeen, mutta juuri sillä hetkellä, kun hän näki Lämmerhirtin Ruususen, ihanan, rakkaan neidon, kuin enkelin, hänen rintaansa syttyi taivaallinen rakkaus.

Vähänpä kiitosta olisi suotava kaikkein oudoimman, kaikkein merkillisimmän kertomuksen tämän hetkiselle kertojalle, jos hän jäykästi ja lujasti pitäisi kiinni vakavien kynäniekkojen helmasynnistä ja herättäisi pitkäveteisyyttä, joka lienee ehdottoman välttämätöntä jokaiselle tavalliselle romaanille. Nimittäin tekemällä niin, että jokaisessa kohtauksessa, jossa esiintyy lemmenpari, vallan totutulla tavalla, yleisen taipumuksen mukaan, jätetään heidät rauhaan ja lepoon. Ei! - rakkaat lukijamme, rynnistäkäämme eteenpäin kuin rohkeat ja tarmokkaat ratsastajat urheita kilpakumppaneita vastaan, jättäen vaille huomiota vasemmalla ja oikealla esiintyvät esteet. -Olemme perillä! - Raskas huokaus, rakkauden valitus, tuska, riemu, autuus, kaikki on yhdistynyt siihen hetkeen, jolloin ihana Ruusunen, hehkuvan neitsyyden hohtava puna poskillaan, tunnustaa riemuitsevalle Peregrinus Tyssille rakastavansa häntä, kyllä, hän rakastaa miestä voimatta pukea sanoiksi kuinka paljon, hän kykenee elämään ainoastaan miehen rinnalla, tämä on hänen ainoa ajatuksensa, ainoa onnensa. - Mutta synkkä, häijy demoni pyrkii kurkottamaan elämän kirkkaimpiin välähdyksiin mustilla kynsillään: aivan! Peittääkseen tuon hehkuvan paisteen täysin surkean luonteensa pimeällä varjolla. Niinpä siis tapahtui, että Peregrinuksen mieleen nousi epäilyjä, syvällä hänen rinnassaan kyti voimallinen epäusko.

”Vai kuinka?” ääni vaikutti kuiskaavan hänelle, ”Entä nyt? Myös Dörtje Elverdink tunnusti rakkautensa sinulle, ja kuitenkin hänen häpeällinen itsekkyytensä houkutteli sinua vain, että rikkoisit lupauksesi ja pettäisit suojattisi, Mestari Kirpun? Olet rikas, niin

sanotaan, tietynlainen hyväntahtoinen käyttäytyminen, tietty avoimuus, joka vetää puoleensa yksinkertaisia, voi suoda sinulle miesten ja jopa naisten moniselitteisen suosion; ja ne, jotka nyt tunnustavat rakkautensa sinulle-”

Hän tarttui kiihkeästi Mestari Kirpun kohtalokkaaseen lahjaan, nosti laatikon ja oli aikeissa avata sen, jotta linssi kiinnittyisi hänen pupilliinsa, ja hän voisi nähdä Ruususen ajatukset.

Hän katsahti ylös, ja kaikkein kauneimpien silmien puhdas taivaansini loisti syvälle hänen sieluunsa. Ruusunen, joka todennäköisesti havaitsi miehen sisäisen liikutuksen, katsoi tätä hämmästyneenä ja lähes huolestuneena.

Silloin miehestä tuntui, kuin hänen lävitseen olisi iskenyt äkillinen salama, ja mieleensä tulvahtava kurjuuden tunne raastoi koko hänen olemustaan.

”Kuinka”, lausui hän itselleen, ”haluatko syntisen pyhäinhäväistyksen keinoin tunkeutua tuon enkelin taivaalliseen pyhättöön? Haluatko tutkia ajatuksia, joilla ei ole mitään yhteistä niiden hylättyjen, maallisia ilkeyksiä pohtivien sielujen kanssa? Haluatko pilkata itse rakkauden henkeä kiusaamalla sitä vaarallisen ja yliluonnollisen taidon häijyydellä?”

Hän kätki laatikon kiireesti taskuunsa; hänestä tuntui, kuin hän olisi tehnyt synnin, jota hän ei koskaan, koskaan voisi sovittaa.

Tuskan ja alakulon vallassa, hän vajosi pelästyneen Ruususen jalkojen juureen ja huusi olevansa paha, syntinen ihminen ja kylpien kyynelissä lausui, ettei hän ollut moisen enkelin rakkauden arvoinen.

Ruusunen, joka ei voinut käsittää, mikä paha henki oli asettunut Peregrinukseen, laskeutui hänen rinnalleen, syleili miestä ja huokaisi kyynelehtien: ”Luojani, rakas Peregrinukseni, mikä sinua vaivaa? Mitä sinulle on tapahtunut? Mikä paha vihollinen on asettunut väliimme? Oi tule, tule, istuudu viereeni!”

Vaiteliaana, kykenemättä itse nousemaan, Peregrinus salli Ruususen vetää hellästi itsensä ylös.

Oli hyvä, että vanha, hieman jo hauras sohva oli pullollaan, kuten tavallista, kirjan lehtiä, valmiita sidoksia, ja runsain mitoin kaikenlaisia kirjansidontavälineitä; niin että Ruusunen joutui hetken raivaamaan siltä joitakin tavaroita saadakseen tilaa itselleen ja murtuneelle herra Peregrinus Tyssille. Tämä antoi miehelle hetken aikaa toipua, ja hänen suuri ahdistuksensa, hänen sydäntään raastava melankolia suli lievempään vääryyden tunteeseen, joka oli tehty, mutta joka oli sovitettava.

Mutta jos aiemmin hän oli ollut ulkomuodoltaan kuin kaikkein paatunut syntinen, jonka ylle oli langetettu peruuttamaton tuomio, hän näytti ehkäpä hivenen typertyneeltä. Moinen ilmiasu, tällaisten olosuhteitten vallitessa, antaa ennustaa suotuisaa lopputulemaa.

Kun sekä Ruusunen että herra Peregrinus Tyss nyt istuivat yhdessä arvostetun kirjansitoja Lämmerhirtin edellä mainitulla haalistuneella sohvalla, aloitti Ruusunen alas luoduin silmin ja hivenen ujosti hymyillen: ”Voin arvata, rakkaani, mikä sai mielesi äkkiä myrskyämään. Myönnän sinulle, että olen saanut kuulla kaikenlaisia outoja asioita talosi vieraista asukkaista. Naapurit – tiedät hyvin millaisia naapurit ovat – he juoruavat ja juoruavat vallan kernaasti usein tietämättä edes mistä. - Kyllä, nuo iljettävät naapurit kertoivat minulle, että talossasi asuu ihana neito, jota jotkut pitävät jopa prinsessana, ja että sinä itse kannoit hänet kotiisi jouluaattona. Vanha herra Swammer otti tuon neidon luoksensa pakenevana veljentyttärenään, mutta tämä vainosi sinua kummallisilla kiusauksilla. Mutta se ei suinkaan ole pahinta, ajattelehan, rakas Peregrinukseni, vanhaa tätiäni tuolla noin – tunnet hänet hyvin, vanha nainen jolla on terävä nenä, tervehtii niin ystävällisesti nähdessään sinut ja josta sanoit kerran, kun näit hänen menevän kirkkoon sunnuntaina kirjavassa pyhäpuvussaan – minua naurattaa, kuin vain ajattelenkin sitä – sinun mielestäsi näytti siltä, kuin ruskoliljakimppu olisi kävellyt tien toisella puolen, tämä epäluuloinen tätikulta haluaa täyttää pääni kaikenlaisilla pahoilla ajatuksilla.

Niin ystävällisesti kuin hän sinua tervehtiikin, hän on aina varoitellut minua sinusta ja sanoo, että talossasi harjoitetaan saatanallisia menoja, ja ettei pikku Dörtje ole muuta kuin pieni naamioitunut paholainen, joka, saadakseen sinut pauloihisi, vaeltaa ihmismuodossa esiintyen yhä sievemmin ja houkuttelevammin.

Peregrinus! Rakas Peregrinukseni, katso minua silmiin, et löydä jälkeäkään pienimmästäkään epäilystä, olen tunnistanut puhtaan mielesi, ei koskaan sana, katse ole sumentanut sieluni kirkasta peiliä pimeällä henkäyksellä.

Luotan sinuun, luotan ajatukseen autuudesta, joka lankeaa osaksemme, kun luja side sitoo meidät toisiimme ja suo suloisen levon täynnä rakkautta ja kaipausta! Peregrinus! Vaikka pimeyden voimat olisivat päättäneet, mitä ne sinusta haluavat, niiden aikeet murskaantuvat hurskaaseen olemukseesi, joka on luja ja vahva rakkaudessa ja horjumattomassa uskollisuudessa.

Mikä pystyisi, mikä voisi murtaa rakkautemme; karkota kaikki epäilykset, rakkautemme on talismaani, joka karkottaa pimeyden henget.”

Sillä hetkellä Ruusunen näytti Peregrinuksesta korkeammalta olennolta, jokainen hänen sanansa oli kuin taivaan lohdutus. Sanoinkuvaamaton puhtaan autuuden tunne virtasi hänen sisimpäänsä kuin keväinen, makea henkäisy. Hän ei ollut enää syntinen, ei

kartettava väärintekijä, hän uskoi ja tiesi olevansa, ja uskoi ilolla, että oli kelvollinen vastaanottamaan enkeleitäkin puhtaamman neidon rakkauden.

Kirjansitojamestari Lämmerhirt palasi kävelyltä, jolla hän oli ollut perheensä kera.

Peregrinuksen ja suloisen Ruususen sydämet olivat tulvillaan riemua, ja illan savuttua Peregrinus poistui ihastuttavan kirjansitojattaren ja hänen kelpo vanhempiensa kapeasta huoneistosta, jossa kyynelehdittiin hieman enemmän kuin oli tarpeen, koska he olivat onnellisia puhtaasta autuudesta ja onnellisesta, siunatusta sulhasesta.

Kaikki uskottavat ja erittäin aidot muistiinpanot, joista tämä kertomus on tallennettu, ovat yhtä mieltä siitä, ja satavuotiskalenteri myös vahvistaa sen, että juuri sinä yönä, jolloin herra Peregrinus Tyss saapui kotiin onnellisena sulhasena, hohti täysikuu kirkkaana ja ystävällisenä, niin että koko Rossmarkt oli verhoutunut kauniiseen hopeankiiltoon. Luonnollisesti kävi niin, että herra Peregrinus Tyss, sen sijaan että olisi vetäytynyt lepäämään, nojasi avoimeen ikkunaan, kuten rakastavaisilla on tapana, ja oletettavasti hän katseli kuutakin hieman pidempään ajatelleen omaa rakastaan.

Mutta tehtäköön tiettäväksi arvoiselle lukijalle, nimenomaan arvoisalle lukijalle, olkoonkin se herra Peregrinus Tyssille ilmeiseksi haitaksi, koska tarinan on pysyttävä totuudessa, eikä niin ollen tule salata, että Peregrinus, autuudestaan huolimatta, haukotteli kahdesti niin liioitellun kovaa, että kadun toisella puolen hieman humaltunut kauppa-apulainen huudahti hänelle: ”Hei! Te siellä ylhäällä valkoisessa yömyssyssä, ettehän vain syö minua suihinne!” Siinä oli herra Peregrinus Tyssille riittävästi syytä sulkea ikkuna voimallisesti niin, että lasit helisivät. Voidaan jopa väittää, että tämän teon aikana hän huusi kyllin äänekkäästi: ”Karkea moukka!” Mutta tästä ei voi mennä takuuseen, koska moinen suhtautuminen näyttää olevan yhteensopimaton hänen lempeän luontonsa ja sielukkuutensa kanssa. Mutta riittää! Herra Peregrinus Tyss sulki ikkunan ja meni vuoteeseen. Liiallinen haukottelu näytti kuitenkin poistaneen unen tarpeen. Ajatukset ja mietteet risteilivät hänen aivoissaan, ja uhka, jonka hän oli kukistanut, näyttäytyi hänelle erityisen elävästi, koska pimeä voima houkutteli häntä käyttämään mikroskooppista linssiä jumalattomalla tavalla; viimein hänelle valkeni, että Mestari Kirpun kohtalokas lahja, joka hänelle oli annettu hyvää tarkoittaen, oli kuitenkin kaikin puolin lahja kotoisin helvetin syövereistä.

”Millainen”, kysyi hän itseltään, ”on ihminen, joka tonkii veljiensä salaisimpia ajatuksia, eikö tämä kohtalokas lahja tuo hänen osakseen saman kohtalon, joka kohtasi vaeltavaa juutalaista, joka kulki maailman sekalaisten asutusten halki vailla iloa, vailla toivoa, täynnä tuskaa, tylsän välinpitämättömyyden vallassa, kuin epätoivon *caput mortuum*, aivan kuin kulkisi epävieraanvaraisen, synkän autiomaan halki?

Uudelleen ja uudelleen toivoen, kerta toisensa jälkeen luottaen ja katkerasti pettyen, kuinka voisikaan olla toisin kuin että epäluottamus, paha ylenkatso, viha ja kostonhimo juurtuvat lujasti sieluuni ja jokainen jälki inhimillisestä periaatteesta, joka ilmaisee lempeällä tavalla luottamusta ja hurskasta hyväntahtoisuutta, valuu tyhjiin? Ei ! Ystävälliset kasvosi, lempeät sanasi eivät saa pettää minua, sinun, jonka sydämen syvyyksissä on kukaties ansaitsematon viha minua kohtaan; haluan pitää sinua ystävänäni, haluan tehdä vuoksesi hyviä tekoja aina kun voin, haluan avata sieluni sinulle, koska se on minulle hyvästä, ja sen hetken katkera tunne, kun petät minut, on jätettävä huomiotta koska mitä se on verrattuna menneiden unien kauniisiin hetkiin. Ja jopa todelliset ystävät, jotka aina tarkoittavat ainoastaan hyvää – kuinka häilyvä onkaan ihmisen mieli – eikö inhottavien olosuhteitten epäonnistunut kohtaaminen, oikeiden sattumien epäoikeudenmukaisuuden synnyttämä tyytymättömyys voi herättää jopa näiden ystävien mielessä hetkellisen vihamielisen ajatuksen?

Ja pelkkä ajatuskin - tartu tuohon onnettomaan linssiin, jo synkkä epäluottamus täyttää mielen ja epäoikeudenmukaisemmassa vihan vallassa, mielettömässä kiihkossa revin rinnastani myös todellisen ystävän, ja tappava myrkky syö yhä syvemmältä ja syvemmältä elämäni juuria, kunnes jäytävä kauna, joka erottaa minut kaikista, joita maan päällä kulkee, vieraannuttaa minut itsestänikin.

Ei! On törkeää, ilkeää pyhäinhäväistystä kuvitella olevansa tasa-arvoinen sen iankaikkisen voiman kanssa, kuten uskoi tuo langennut valon enkeli, joka toi synnin maailmaan, voiman, joka tunkeutuu ihmisen sisimpään, koska se häntä myös hallitsee.

Pois, pois mokoma surkuteltava lahja!”

Herra Peregrinus Tyss oli tarttunut pieneen laatikkoon, jossa mikroskooppinen linssi oli, ja aikoi juuri paiskata sen kaikin voimin huoneen puulattiaa vasten.

Yhtäkkiä Mestari Kirppu istui pikkuriikkisessä muodossaan, erittäin komeana ja katsannoltaan kauniina, yllään kimalteleva haarniska ja jaloissaan upeat kiiltävät kultaiset saappaat, aivan herra Peregrinus Tyssin edessä päiväpeitteellä. ”Lopettakaa ihmeessä!” hän huudahti, ”Seis, rakas ystäväni, älkää alkako turhiin tekoihin! Ennemmin tuhoaisitte auringonsäteen kuin kykenisitte heittämään tuota pientä, tuhoutumatonta linssiä edes jalan päähän kun minä olen lähettyvillä. Joka tapauksessa olen ollut, teidän sitä huomaamatta, kätkeytyneenä solmionne taitteeseen tuttuun tapaani vieraillessanne rehdin kirjansitojamestari Lämmerhirtin luona olleen siis kaiken tapahtuneen todistajana. Olen myös kuunnellut kaunopuheista rehtiä itsetutkiskeluanne ja ottanut siitä opiksi.

Ensinnäkin olette vasta nyt antanut oman mielenne, joka on puhtaan todellisen rakkauden elävöittämä, välähtää loistavimmassa hehkussa kuin mahtavan säteen sisältänne, sillä niin on, kuten uskon, että korkein ratkaiseva hetki lähestyy.

Sitten huomasin myös tehneeni mikroskooppisen linssin suhteen suuren virheen. Uskokaa minua, kallein, koetelluin ystäväni, vaikka minulla ei ole ollut iloa olla kaltaisenne ihminen, ainoastaan pelkkä kirppu, yksinkertainen, mutta oppinut, kunniakkaan mestariuuteni nimissä kykenen silti tarkkailemaan erittäin hyvin ihmismieltä ja ihmisten tekemisiä ja touhuiluja, koska kuljen heidän parissaan koko ajan. Joskus tämä hälinä tuntuu minusta hellyttävältä, melkein typerältä, älkää ottako sitä itseenne, arvon ystävä, sillä lausun tämän Mestari Kirppuna. Olette oikeassa, ystäväni, olisi ilkeä asia, josta ei seuraisi mitään hyvää, jos ihminen voisi lupaa kysymättä, aivan tuosta vain vakoilla lähimmäisensä ajatuksia: tämä mikroskooppinen linssin suoma lahja ei kuitenkaan ole uhka puolueettomalle, hilpeälle kirpulle.

Tiedätte hyvin, ihailtavain, ja pian, jos kohtalo suo, onnellisin herra Peregrinus, kansani on kevyt, jopa kevytmielinen ja rohkea, voisipa jopa sanoa, että se koostuu nuorekkaista, huimapäisistä loikkijoista. Näin lausuessani voin omalta osaltani ylpeillä hyvin erityisellä elämänviisaudella, jota te ihmiset viisaina yleensä kartatte. Eli en ole koskaan tehnyt mitään sopimattomalla hetkellä. Pistely on olemukseni tärkein ominaisuus; mutta pistin aina oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa: anna tämän kätkeytyä sydämeenne, rehellinen, uskottu ystävä!

Saan nyt käsistänne takaisin teille tarkoittamani lahjan, jota ei voinut pitää hallussaan tuo ihmisluomus, Swammerdamm nimeltään, eikä itseään vähäpätöisissä toimissaan kuluttanut Leuwenhoek, ja säilytän sen uskollisesti. Nyt, arvon herra Tyss, sallikaa vaipua uneen. Pian vaivutte unenomaiseen horrokseen, jossa suuri hetki paljastuu. Oikean hetken koittaessa olen jälleen rinnallanne.”

Mestari Kirppu katosi ja hänestä säteillyt kimallus haihtui syvässä, synkässä yössä huoneessa, jonka verhot olivat tiukasti suljettu.

Tapahtui, kuten Mestari Kirppu oli sanonut.

Pian herra Peregrinus Tyss uskoi lepäävänsä ryöpsähtelevän metsäpuron rannalla ja kuulevansa tuulen huminaa, pensaiden kuiskailua, tuhansien ympärillään surisevien hyönteisten pörinää. Sitten kuului merkillistä ääntelyä yhä selvemmin ja selvemmin, niin että viimein Peregrinus uskoi ymmärtävänsä sanat.

Mutta vain hämmentynyt, aistillinen puhe tunkeutui hänen kuuloonsa.

Viimein lausui yksitoikkoinen, juhlallinen ääni, joka kuulosti yhä kevyemmältä ja selkeämmältä, seuraavat sanat:

”Onneton kuningas Sekakis, joka hylkäsi luonnon ymmärryksen, joka ilkeän demonin langettaman pahan loitsun sokaisemana näki väärän enkelin todellisen hengettären sijaan.

Tuossa kohtalokkaassa paikassa, Famagustassa, piilotettuna maan syvään kuiluun, lepäsi talismaani, mutta koska tuhosit itsesi, ei ollut perustetta, joka olisi herättänyt sen jäätyneen voiman. Turhaan uhrasit tyttäresi, kauniin Gamahehin, turhaa oli Ohdake Zeheritin epätoivoinen rakkaus; mutta niinpä pysyi voimattomana ja tehottomana myös Juotikasprinssin verenhimo. Jopa typerä velho Thetel oli pakotettu päästämään irti suloisesta saaliistaan; sillä niin voimakas vielä oli, oi kuningas Sekakis, puoliksi sammunut ajatuksesi, että olisit kyennyt palauttamaan kadonneen alkuperäiseen elementtiin, josta hän oli saanut alkunsa.

On järjettömiä luonnon oikkuja, että poloisen piti pudota käteesi, että löysit hänet tuon kohtalokkaan Haarlemin tulppaanin terälehdeltä! Sinun piti kiduttaa häntä hirvittävillä yrityksilläsi, ja ajattelit lapsellisella ylimielisyydellä, että kykenisit halveksittavien taitojesi avulla toteuttamaan sen, mikä voi tapahtua ainoastaan uinuvan talismaanin voimalla!

Ja sinäkään, Mestari Kirppu, et ehkä saa nähdä salaisuuksien läpi, koska kirkkaalla katseellasi ei ollut voimaa tunkeutua maan syvyyksiin ja havaita jäätynyttä karbunkkelia.

Tähdet kulkivat, niiden polut risteytyivät upeissa värähtelyissä, ja kauhistuttavat tähtikuviot loivat hämmästyttäviä kuvaelmia, jotka olivat ihmisten typerille katseille käsittämättömiä. Mutta mikään tähtivuosien konflikti ei kyennyt herättämään karbunkkelia, sillä sellaista ihmismieltä ei ole syntynyt, joka kykenisi karbunkkelia vaalimaan ja holhoamaan, jotta se voisi herätä riemukkaaseen hehkuun tuntien korkeimman ihmisluonnon – mutta viimeinkin! Ihme on koittanut, hetki on tullut!”

Kirkas, välkkyvä hehku kulki Peregrinuksen silmien ohi. Hän heräsi typerryksestään ja näki – suureksi hämmästyksekseen Mestari Kirpun, joka mikroskooppisessa muodossaan, mutta kauneimpaan hehkuvaan asuun puettuna piteli liekehtivää soihtua eturaajoissaan, hyppeli ahkerasti ylös alas ympäri huonetta päästellen samalla mitä juhlavimpia äännähdyksiä.

Herra Peregrinus toivoi voivansa virota unestaan täysin; mutta yhtäkkiä tuhat tulista salamaa välähti halki huoneen, joka näytti kuin täyttyvän yhdeksi hehkuvaksi tulipalloksi.

Sitten hento aromaattinen tuoksu läpäisi villit lieskat, jotka leimahtivat viimeisen kerran ja muuntuivat lempeäksi kuun hohteeksi.

Peregrinus huomasi seisovansa upean valtaistuimen edessä puettuna intialaisen ruhtinaan mahtaviin vaatteisiin, kimalteleva diadeemi päässään, kädessään valtikan sijasta

syvän merkityksellinen lootuksen kukka. Valtaistuin seisoi sanoinkuvaamattoman valtaisassa salissa, jonka tuhannet pylväät olivat hoikkia, taivaaseen ulottuvia setripuita.

Niiden lomassa kauneimmat ruusut ja kaikenlaiset ihanat, makean tuoksuiset kukat nostivat päänsä ylös tummista pensaista, ikään kuin janoten puhdasta taivaansinistä kaipausta, joka setripuiden kietoutuneiden oksien lomasta katsoi loistaen alas kuin silmien rakastava katse.

Peregrinus tunnisti viimein itsensä; hän tunsi eloon heränneen karbunkkelin sykkivän hänen omassa rinnassaan.

Kauimmaisena taustalla yritti tietäjä Thetel nousta ilmaan, muttei saavuttanut puoltakaan setrirunkojen korkeudesta, vaan pudota mätkähti häpeällisesti maahan.

Tuossa ilkeä Juotikasprinssi ryömi eestaas vastenmielisesti kouristellen pullistuen välillä palloksi ja sitten venyen pitkäksi samalla huokaillen: ”Gamaheh – mutta minun!”

Keskellä salia istuivat Leuwenhoek ja Swammerdamm jättimäisillä mikroskoopeilla kasvoillaan säälittävä kurja ilme, samalla kun he sättivät toisiaan: ”Näetkö, tuo oli se kohta horoskoopissa, jonka merkitystä et kyennyt selvittämään. Talismaani on nyt kadonnut hallustamme ikiajoiksi!”

Portailla valtaistuimen juurella olevilla Dörtje Elverdink ja George Pepusch eivät näyttäneet nukkuvan vaan vajonneen syvään pyörrytykseen.

Peregrinus tai – koemme parhaaksi kutsua häntä näin – kuningas Sekakis heilautti olalleen kuninkaallisen viittansa, jonka laskokset peittivät hänen rintansa, ja karbunkkeli kuin taivaan tulet ampui häikäiseviä säteitä valtaisan salin halki.

Huokaisten typertyneesti tietäjä Thetel, joka oli aikeissa yrittää jälleen nousta taivaisiin, hajosi lukemattomiksi värillisiksi hiutaleiksi, jotka kuin myrskyn jahtaamana hävisivät pensaisiin.

Sydäntä särkevien tuskan huutojen myötä Juotikasprinssi kutistui, katosi maan nielemänä kaikkialle kuuluen halutonta karjuntaa, aivan kuin itse maa olisi vastahakoinen ottamaan poveensa rumaa ja ei-toivottua pakolaista. Leuwenhoek ja Swammerdamm olivat kyyristyneet mikroskooppiensa ylle, ja heidän pelästyneistä huudahduksistaan ja huokauksistaan kävi ilmi, että he kärsivät suuria tuskia.

Mutta Dörtje Elverdink ja George Pepusch, tai kuten heitä tässä osuvammin tulisi kutsua, prinsessa Gamaheh ja Ohdake Zeherit, olivat vironneet pyörteistään ja polvistuivat kuninkaan eteen, jolta he vaikuttivat anovan armoa kaipaavin huokauksin. Kuitenkin he olivat langettaneet katseensa maahan, aivan kuin he eivät kestäisi säteilevän karbunkkelin loistoa.

Peregrinus lausui heille hyvin juhlallisesti:

”Sinun, joka aioit pettää ihmisiä tietäjä Thetelinä, oli kasannut yhteen paha demoni halveksittavasta savesta ja höyhenistä, jotka olivat yksinkertaisesta, kömpelöstä strutsista; siksi rakkauden säde tuhosi sinut, sinä tyhjä, hämmentynyt aave ja sinun täytyi hajota merkityksettömään tyhjyyteen.

Ja sinä, yön verenhimoinen hirviö, vihattava Juotikasprinssi, jouduit pakenemaan karbunkkelin hehkua maan helmaan.

Mutta te, rakastunut, onneton Swammerdamm, ja surkuteltava Leuwenhoek, koko elämänne on ollut lakkaamatonta, keskeytymätöntä virhettä. Yrititte tutkia luontoa antamatta sen sisimmälle olemukselle merkitystä.

Te uskaltauduitte tunkeutua sen työpajaansa ja salakuuntelitte sen salaperäistä työtä tietäen, ettette onnistuisi rankaisematta katselemaan noiden outojen matalikkojen synkkiä salaisuuksia, jotka ovat ihmissilmälle selittämättömiä. Sydämenne pysyi kuolleena ja kivettyneenä, todellinen rakkaus ei koskaan saanut olemustanne syttymään, eivät koskaan kukat, kirkkaanväriset, siivekkäät hyönteiset puhutelleet teitä suloisin sanoin. Te uskoitte katsovanne luonnon huikeita, pyhiä ihmeitä hurskaasti ihaillen ja antaumuksella, mutta samalla kun työskentelitte tunkeutuen noiden ihmeitten sisimpiin siemeniin asti, tuhositte niiden hennon lähteen, ja tiedot, joita palvoitte, olivat vain haamuja, jotka huijasivat teitä kuin uteliaita, röyhkeitä lapsia.

Typerykset ! Karbunkkelin säde ei suo enää teille toivoa, ei lohdutusta”

”Ha, ha! Vielä on lohtua, vielä toivoa, vanhus ottaa vanhukset huostaansa, siinä on rakkautta, siinä on uskollisuutta, siinä on hellyyttä. Ja vanha rouva on nyt todellakin kuningatar ja johdattaa pikku Swammerdammin ja pikku Leuwenhoekin valtakuntaansa, ja siellä he ovat pikkuruisia prinssejä, ja kutovat hopealankaa ja kultalankaa ja silkkilankaa ja tekevät muita järkeviä ja hyödyllisiä asioita.”

Näin lausui vanha Aline, joka yhtäkkiä pukeutuneena outoihin vaatteisiin, jotka kovin muistuttivat oopperan Golkondan kuningattaren pukua, seisoi kahden mikrokopistin välissä. Mutta nämä olivat kutistuneet niin, että olivat tuskin vaaksan mittaisia. Golkondan kuningatar nosti pikkuiset, jotka huokailivat ja huokailivat, rinnalleen ja helli ja hyväili heitä kuin pieniä poikia, lausuen heille ystävälliseen ääneen lempeitä sanoja. Sen jälkeen asetti kuningatar sievät pikkuruiset nukkensa kahteen pieneen, taidokkaasti kauneimmasta norsunluusta veistettyyn kehtoon joita hän keinutti samalla kun lauloi:

”Uinu, pienokaiseni, uinu,
käy tarhassa kaksi lammasta
on yksi musta ja yksi valkea jne.”

Tämän tapahtuessa, olivat prinsessa Gamaheh ja Ohdake Zeherit yhä polvistuneena valtaistuimen juureen.

Silloin lausui Peregrinus: ”Ei! Kadonnut on virhe, joka häiritsi elämäänne, te rakas pari. Tulkaa syleilemään minua, rakastetut! Karbunkkelin säde tunkeutuu sydämeenne ja saa teidän nauttimaan taivaallisesta autuudesta.” Kuultuaan toivon ja ilon äänen sekä prinsessa Gamaheh että Ohdake Zeherit nousivat ja Peregrinus painoi heidät tiukasti palavaa sydäntään vasten.

Kun hän hellitti, painautuivat he toistensa syliin suurella riemulla – heidän kasvoiltaan oli kadonnut kuoleman kalpeus ja raikas nuorekas elämä kukki heidän poskillaan ja loisti heidän silmistään.

Mestari Kirppu, joka oli seissyt valtaistuimen vierellä kuin siro henkivartija, otti yhtäkkiä luonnollisen muotonsa ja julisti äänekkäästi: ”Vanha rakkaus ei ruostu!” loikaten taidokkaasti Dörtjen niskaan.

Mutta, oi ihme, samalla silmänräpäyksessä lepäsi myös Ruusunen Peregrinuksen helmassa hehkuen korkeaa, sanoinkuvaamatonta armoa, loistokasta neitsyyttä, hohtaen puhtaimman rakkauden kirkkautta kuin taivaallinen kerubi.

Siiten setripuiden oksat kahisivat, ja korkeammalle ja yhä korkeammalle nostivat kukat päänsä ja kimaltelevan paratiisin linnut kiisivät salin halki, ja tummista pensaista kaikui suloisia melodioita, ja kaukaa kuului aivan kuin riemuhuuto ja tuhatosaisen hymnin ylenpalttinen riemu täytti ilman, ja korkeassa rakkauden pyhityksessä sekoittuivat elämän korkeimmat ilot ja taivaan puhdas eetterituli suihkusi ja leimui!

Herra Peregrinus Tyss oli ostanut erittäin upean maalaistalon aivan kaupungin laitamilta, ja eräänä päivänä oli siellä tarkoitus juhlia sekä hänen että hänen ystävänsä George Pepuschin, joka oli avioitumassa kauniin Dörtje Elverdinkin kanssa, häitä.

Arvostettu lukija sallii minun olla kuvailematta hääjuhlaa ja kertomatta tarkalleen, kuinka kaikki sujui tuona juhlapäivänä.

Jätän myös mielelläni kauniiden lukijattarien mielikuvituksen varaan kuvitella mielessään kahden morsiamen asut. On vain pantava merkille, että Peregrinus ja hänen suloinen Ruususensa olivat itse hilpeä lapsellinen viattomuus, George ja Dörtje sen sijaan olivat vetäytyneet syrjään ja katse katseeseen uponneena näyttivät vain katsovan, tuntevan, ajattelevan.

Oli keskiyö, kun äkkiä suurikukkaisen soihtuohdakkeen vaniljan tuoksu täytti koko puutarhan ja tunkeutui maalaistaloon.

Peregrinus heräsi unestaan, hän luuli kuulevansa toivottoman kaipauksen syvät, valittavat melodiat, ja outo aavistus valtasi hänet.

Hänestä tuntui, kuin ystävä olisi väkivalloin riistetty hänen rinnaltaan.

Seuraavana aamuna toinen hääpari, nimittäin George Pepusch ja Dörtje Elverdink olivat kadonneet, ja kaikki olivat suuresti hämmästyneitä, etteivät he olleet edes käyneet morsiuskammiossaan.

Siinä silmänräpäyksessä paikalle riensi vallan tolaltaan oleva puutarhuri, hän ei ymmärtänyt asiaa, mutta puutarhassa oli tapahtunut merkillinen ihme.

Hän oli koko yön uneksinut kukkivasta *Cactus grandifloruksesta* ja vasta nyt hän sai syyn selville. Tuli nousta vuoteesta ja rientää katsomaan.

Peregrinus ja Ruusunen riensivät puutarhaan. Kauniin kukka-asetelman keskelle oli puhjennut mahtava soihtuohdake, joka aamunsäteessä taivutti kuihtunutta kukintaansa, ja tämän kukinnan ympärille oli kietoutunut rakastavaan kuihtumiseen kuollut punakeltaraidallinen tulppaani.

”Voi aavistuksiani”, huudahti Peregrinus äänen vavistessa syvästä masennuksesta, ”voi epäilyjäni, ne eivät minua pettäneet! Karbunkkelin säde, joka sytytti minussa korkeimman elämän, soi teille kuoleman, avioparille, joita sitoi pimeiden voimien salaperäinen kaksijakoinen omituinen kietoutuminen. Mysteeri oli selvitetty, kaiken täyttyneen kaipauksen korkein hetki oli myös hetki, jolloin menehdyitte.”

Myös Ruusunen näytti tajunneen ihmeen merkityksen; hän kumartui poloisen, kuolleen tulppaanin puoleen ja vuodatti runsain mitoin kyyneleitä.

”Olette aivan oikeassa”, sanoi Mestari Kirppu (joka yhtäkkiä istui sievässä pienessä muodossaan soihtuohdakkeen päällä), ”niin, olette aivan oikeassa rakas herra Peregrinus; kaikki on juuri kuten äsken sanoitte, ja minä olen menettänyt rakkaani ikiajoiksi.”

Ruusunen oli lähes järkyttynyt nähdessään pienen hirviön, mutta koska Mestari Kirppu katsoi häntä niin viisain, ystävällisin silmin ja herra Peregrinus käyttäytyi niin tuttavallisesti tätä kohtaan, rohkaistui hän katsomaan herttaisia pieniä kasvoja ja hänen luottamuksensa kasvoi Peregrinuksen kuiskatessa hänelle: ”Tämä on hyvä rakas ystäväni Mestari Kirppu.”

”Parahin Peregrinukseni”, lausui Mestari Kirppu hyvin hellästi, ”ja hänen rakas, rakas vaimonsa, minun täytyy nyt jättää teidät ja palata kansani luo, mutta pysyn teille uskollisena ja ystävänä ikuisesti, ja tulette tuntemaan läsnäoloni ihastuttavalla tavalla. Hyvästi, jäähyväiset teille molemmille! Olkoon suuri onni aina kanssanne!”

Mestari Kirppu oli näin lausuessaan ottanut luonnollisen muotonsa ja kadonnut jäljettömiin.---

Itse asiassa Mestari Kirpun kerrotaan usein olleen säännöllinen vieras herra Peregrinus Tyssin perheessä ja osallistuneen kaikkeen erityisen toimeliaasti, kun vuoden kuluttua pikku Peregrinus ilahdutti ihanaa pariskuntaa. Mestari Kirppu istui rakkaan rouvan vierellä ja pisteli sairaanhoitajatarta nenään, kun tämä vaipui uneen, kylveskeli epäonnistuneessa linimentissä jne.

Ja oli todella suureelista Mestari Kirpun puolelta, ettei hän koskaan antanut Tyssin jälkeläisiltä puuttua herkkiä pieniä leikkikaluja, joita hänen kansansa taitavimmat taiteilijat olivat kehittäneet, ja jotka muistuttivat herra Peregrinus Tyssiä miellyttävällä tavalla tuosta kohtalokkaasta joulusta, jota voitiin kutsua ikään kuin upeimpien, mahtavien tapahtumien alkukodiksi.

Tähän äkkiä päättyvät kaikki pidemmälle vievät muistiinpanot, ja Mestari Kirpun tarina saa onnellisen ja halutun

LOPUN